

Annavölgy Község Környezetvédelmi programja

Helyzetfeltárás és Akcióprogramok

**KÉSZÜLT
ANNAVÖLGY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
MEGBÍZÁSÁBÓL**

**2005. DECEMBER
ANNAVÖLGY / BUDAPEST**

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS.....	5
1.1. A MUNKA HÁTTERE.....	5
1.2. IRODALOMJEGYZÉK.....	7
2. HELYZETFELTÁRÁS.....	8
2.1. TERVI KÖRNYEZET.....	8
2.1.1. Levegőminőségvédelem.....	8
2.1.2. Víztisztaságvédelem.....	10
2.1.3. Talajvédelem.....	10
2.1.4. Természetvédelem	11
2.1.5. Az épített környezet védelme	13
2.1.6. Hulladékgazdálkodás	14
2.1.7. Zaj- és rezgésvédelem	15
2.2. A TERÜLET BEMUTATÁSA	15
2.2.1. A település elhelyezkedése, közlekedési kapcsolatok	15
2.2.2. A település múltja, története	16
2.2.3. Lakosság, demográfia, foglalkoztatottság és infrastrukturális helyzet.....	17
2.2.4. Természetföldrajzi adottságok.....	18
2.2.4.1. Fekvés, domborzati viszonyok.....	18
2.2.4.2. Földtani viszonyok.....	19
2.2.4.3. Talajtani áttekintés.....	19
2.2.4.4. Éghajlat.....	19
2.3. TERÜLETFELHASZNÁLÁS.....	21
2.3.1. Területhasználati megoszlás.....	21
2.3.2. Úthálózat.....	21
2.4. VÍZGAZDÁLKODÁS	23
2.4.1. Vízrajz, felszíni vízhasználat	23
2.4.1.1. Felszíni vizek, árvízvédelem	23
2.4.1.2. Felszíni vízhasználat.....	24
2.4.1.3. Csapadékcatorna-hálózat	24
2.4.2. Felszín alatti vizek, felszín alatti vízhasználat	25
2.4.2.1. Talaj- és rétegvizek.....	25
2.4.2.2. Ivóvízellátás.....	25
2.4.2.3. Egyéb vízhasználatok	25
2.4.3. Potenciális szennyezőforrások.....	26
2.4.3.1. Állattartás.....	26
2.4.3.2. Növénytermesztés	27
2.4.3.3. Maradandó talajszennyezések.....	27
2.4.3.4. Ipari tevékenység.....	28
2.5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS.....	31
2.5.1. Kommunális folyékony hulladékkezelés	31

2.5.2.	Kommunális szilárd hulladék	32
2.5.3.	Veszélyes és állati hulladékok, döngút	33
2.5.4.	Hulladékkezeléssel kapcsolatos problémák	33
2.6.	LEVEGŐMINŐSÉG	35
2.6.1.	Levegővédelmi besorolás	35
2.6.2.	Szálló por okozta szennyezés	35
2.6.3.	Közlekedési forgalom légszennyezése	35
2.6.4.	Szagproblémák	36
2.6.5.	Fűtési eredetű légszennyezés	36
2.6.6.	Ipari légszennyezés	36
2.6.7.	Allergén növények elterjedtsége	36
2.7.	ENERGIAGAZDÁLKODÁS	37
2.8.	ZAJ- ÉS REZGÉSVÉDELEM	37
2.8.1.	Közlekedési eredetű zajterhelés	37
2.8.2.	Üzemi és vendéglátóipari zajforrások	38
2.9.	TERMÉSZETI KÖRNYEZET ÉS ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK	38
2.9.1.	Növény- és állatvilág	38
2.9.2.	Természetvédelmi szempontból értékes területek	38
2.9.2.1.	Országos védelem alatt álló területek	38
2.9.2.2.	ÉTT (Érzékeny Természeti Területek)	38
2.9.2.3.	Természeti területek	39
2.9.2.4.	Ökológiai hálózat	39
2.9.2.5.	NATURA 2000 területek	40
2.9.2.6.	Települési zöldfelületek	41
2.9.3.	Tájsebek, kutatófúrások	42
2.9.4.	Településszerkezet, kultúrtörténeti és építészeti értékek	42
2.10.	KÖRNYEZETI NEVELÉS, OKTATÁS, KÉPZÉS	45
2.10.1.	Iskolai környezeti nevelés	45
2.10.2.	Iskolán kívüli környezeti nevelés (társadalmi szervezetek)	46
3.	ÉRTÉKELÉS	49
3.1.	ERŐSSÉGEK	49
3.2.	GYENGESÉGEK	50
3.3.	LEHETŐSÉGEK	51
3.4.	VESZÉLYEK	53
4.	PROGRAMOK	55
4.1.	KÖRNYEZETVÉDELMI PRIORITÁSOK	55
4.2.	LEVEGŐMINŐSÉG VÉDELME	58
4.2.1.	A 1121-es számú főút forgalma által érintett településrészek védelme	58
4.2.2.	Belterületi forgalmas utak átkelési szakaszainak rendezése	61

4.2.3.	Szilárd burkolatú utak karbantartása, burkolat-felújítás	63
4.2.4.	Kerékpárút-hálózat kiépítése.....	65
4.2.5.	Környezetbarát közlekedési módok feltételeinek javítása.....	67
4.2.6.	Levegőszennyezettség mérése.....	70
4.2.7.	A lakossági gázbekötések arányának növelése	72
4.2.8.	Mezővédő erdősávok / fasorok létesítése.....	74
4.3.	TALAJ-, A FELSZÍN ALATTI ÉS A FELSZÍNI VIZEK VÉDELME	76
4.3.1.	A felszín alatti vizeket veszélyeztető szennyező források hatásának felmérése és csökkentése	76
4.3.2.	A felszíni vizek potenciális szennyezőforrásainak feltárása, felszámolása	78
4.3.3.	Belterületi csapadékvíz-elvezetési koncepció kidolgozása és a rendszer elemeinek fejlesztése	80
4.3.4.	A bekövetkezett, tartós környeztkárosodások felszámolása.....	82
4.4.	HULLADÉKGAZDÁLKODÁS.....	84
4.4.1.	Illegális hulladéklerakók felszámolása, további illegális hulladéklerakás megakadályozása	84
4.4.2.	A használaton kívüli közműpótlók rekultivációja.....	86
4.4.2.1.	A szennyvízcsatorna-hálózatra csatlakozó háztartások számának növelése	87
4.5.	ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉS ZÖLDTERÜLET-GAZDÁLKODÁS	89
4.5.1.	Belterületi rendezés	89
4.5.2.	Építészeti értékek megőrzése, állagmegóvása, felújítása	91
4.5.3.	A felhagyott ipari telep rehabilitációja.....	93
4.6.	ENERGIAGAZDÁLKODÁS	95
4.6.1.	Közüntézmények energiatelhasználásának csökkentése.....	95
4.6.2.	A lakosság tudatos energiatakarékosságának erősítése.....	98
4.6.3.	Napenergia hasznosításának elősegítése.....	100
4.7.	A BIOLÓGIAI ÉS TÁJI SOKFÉLESÉG MEGŐRZÉSE.....	103
4.7.1.	A természet védelmét szolgáló települési intézkedések.....	103
4.7.2.	Zaj- és rezgésvédelem / zajtérkép készítése	105
4.8.	A KÖRNYEZETTUDATOSSÁG NÖVELÉSE	107
4.8.1.	Környezettudatosság növelése.....	107
4.9.	HIÁNYZÓ HELYI RENDELETEK, SZABÁLYZATOK MEGALKOTÁSA (JOGALKOTÁS). 111	
4.9.1.	Hiányzó helyi rendeletek, szabályzatok megalkotása (jogalkotás)	111
4.10.	A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK TÁMOGATÁSA.....	113
4.10.1.	A települési környezetvédelmi program végrehajtásával kapcsolatos tennivalók .113	
5.	MELLÉKLETEK.....	115
5.1.	HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK.....	115
5.1.1.	Vízgazdálkodás (72/1996. Kormány rendelet).....	115
5.1.2.	Természetvédelem (1996 évi. LIII. törvény)	116
5.1.3.	Környezetvédelem (1995 évi LIII. törvény)	116

5.1.4. Hulladékgazdálkodás (2000. XLIII. törvény).....	117
5.1.5. További fontos jogszabályok.....	117
5.2. A TELEPÜLÉS KÖRNYEZETI TÉRKÉPE	121
5.3. A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG ADATSZOLGÁLTATÁSA.....	122
5.4. A KÖRNYEZETVÉDELMI FELÜGYELŐSÉG ADATSZOLGÁLTATÁSA	123
5.5. ENERGIAGAZDÁLKODÁS	124
5.5.1. Napkollektor elkészítésének, beszerzésének lehetőségei hazánkban	124
5.5.2. Példa tanyák, nyaralók, és kieső településrészek alternatív villamosítására	126
5.6. TERMÉSZETVÉDELEM	128
5.6.1. A környezetvédelmi alapelvek	128
5.6.2. Erdőgazdálkodási problémák és a Pro Silva módszer	129
5.7. SZÓSZEDET	132
5.8. KÉPEK JEGYZÉKE	136
6. JÓVÁHAGYÁS	137
6.1. A KÖRNYEZETVÉDELMI HATÓSÁG JÓVÁHAGYÓ NYILATKOZATA	138
6.2. A KÖZSÉG KÉPVISELŐTESTÜLETÉNEK JÓVÁHAGYÓ NYILATKOZATA.....	139

1. BEVEZETÉS

1.1. A MUNKA HÁTTERE

A környezetvédelmi programok készítését az 1995. évi LIII. sz. Környezetvédelmi Törvény 46.§-a kötelezően előírja. A tartalmi követelményeket ugyanezen törvény 47.§-a rögzíti. Az alábbi dokumentum a Központi Alap Célelőirányzat támogatásával készült el, amelynek odaítéléséről **2005. január 10-én** döntött a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium. A környezetvédelmi program célja, hogy felmérje a térség környezeti állapotát, meghatározza a környezeti veszélyeztetettség csökkentésének, a környezet minőség javításának programjait.

Az állapotfeltárás elkészítése során a legfontosabb információkat a Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság, a Komárom-Esztergom megyei ÁNTSZ, a Észak-Dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség, a Körzeti Földhivatal, a kistérségi iroda, valamint a település önkormányzata szolgáltatta. A munka során hangsúlyt kapott az önkormányzat, illetve a térség munkatársaival folytatott megbeszélés.

A település környezetvédelmi programjának helyzetfeltáró részét **2005. májusában** készítettük el. Ebben feltártuk a település:

- regionális kapcsolatait,
- általános természetföldrajzi adottságait,
- területhasználati jellemzőit,
- vízgazdálkodási adottságait,
- hulladékgazdálkodási jellemzőit,
- levegőminőségi jellemzőit,
- zaj- és rezgésvédelmi jellemzőit
- védett területeinek és zöldfelületeinek jellemzőit.

A helyzetfeltárásból kapott eredményeket egy értékelésben összegeztük és megállapítottuk a település környezeti prioritásait, összhangban a 2003-2008-as időszakra szóló, 2003. decemberében elfogadott második országos Nemzeti Környezetvédelmi Programmal. A helyzetfeltáró munkarészről a település vezetőivel **2005. júliusában** egyeztetést tartottunk, melynek során kiegészítésre kerültek a helyzetfeltáró rész egyes fejezetei. A módosított helyzetfeltáró és értékelő munkarészek eredményeképpen állítottuk össze a település környezetvédelmi akcióprogramjait, melyeknek célja alapvetően kettős:

- előkészítik a települési szintű környezetvédelmi célú projekteket,
- megalapozzák a megvalósulást biztosító további pályázatokon való eredményes részvételt.

A program, és az egyes programelemek kidolgozásakor az elsődleges cél az volt, hogy a helyzetfeltárás során feltárt problémákra valóban megoldást jelentő lehetőségeket mutassunk be, jól áttekinthető, és mindenekelőtt használható formában. A programelemek csoportosítása a következő:

- talaj- és talajvízvédelem,
- hulladékgazdálkodás,
- szennyvíztisztítás és -elhelyezés,
- levegőminőség javítása,
- energiagazdálkodás,
- zaj- és rezgésvédelem,
- a természeti környezet megőrzése,
- szemléletformálás.

Az egyes programelemek bemutatása egységes szerkezet szerint történik, az alábbi pontok szerint:

- cél,
- leírás,
- operatív lépések,
- monitoring,
- szervezet,
- ütemezés.

Az ütemezést minden programelem esetében egy táblázat mutatja be, amely negyedéves felosztásban ábrázolja az egyes operatív lépések időigényét, illetve az azokhoz rendelhető forrásigényt, és a forráslehetőségeket. Az ütemezéshez megadott időszak gyakran lényegesen több mint program ütemterve által kitöltött idő. Ez a ráhagyás azért szerepel a programban, hogy a munka felhasználói a kalkulálttól eltérő lehetőségeik szerint (pl.: anyagi és szellemi kapacitás) átütemezhessék az adott programot. Az ütemezési táblázat tartalmazza a pályázatok megvalósításához szükséges önkormányzati önrész arányát is. Mivel gyakran még ez az összeg is meghaladja az Önkormányzatok anyagi lehetőségeit, **a Belügyminisztérium pályázatot írt ki az Önkormányzati Önrész kiváltására EU Önerő Alap címmel.**

Felhívjuk a környezetvédelmi programot használók figyelmét, hogy az abban szereplő adatok és információk a **2005. májusi helyzetet**, illetve az akkor fellelhető, rendelkezésre álló adatokat tükrözik. A dokumentum hosszú távon csak az adatok rendszeres frissítésével, a megvalósult fejlesztések figyelembe vételével, illetve új beavatkozási igények feltárásával tartható karban. Ugyancsak felhívjuk a települési döntéshozók figyelmét arra, hogy az egyes javasolt fejlesztéseknél jelzett támogatási források meghatározásánál elsősorban a 2005-ös támogatásokra támaszkodtunk.

A program készítésében a DHV Magyarország Kft. munkatársai vettek részt.

Az elkészült munka témavezetője:

Deme Lóránt igazgató,

MBA közgazdász

A helyszíni bejárásokat végezte és a dokumentációt összeállította:

Bilitzky László

1.2. IRODALOMJEGYZÉK

A környezetvédelmi program elkészítéséhez felhasznált adatok:

A Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság adatai:

1. Talajvízszint adatok
2. Vízhasználati adatok (vízkivételek, vízbevezetések)
3. Ivó- és szennyvízmennyiségi adatok
4. Általános talaj és felszíni víz adatok

A Észak-Dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség adatai :

1. Levegőszennyezési adatok
2. Adatok a felszín alatti víz és földtani közeg veszélyeztetéséről a területre vonatkozóan
3. Adatok a keletkező veszélyes hulladékokra

A Duna-Ípoly Nemzeti Park adatai:

1. Adatok a településen található védett természeti értékekről

A program elkészítéséhez felhasznált tervek:

1. Dorogi Kistérség Környezetvédelmi és Infrastrukturális Fejlesztési Program - MTESZ Komárom-Esztergom Megyei Szervezet - 2003.
2. Annavölgy Község Településfejlesztési Koncepciója, 2002. (Annavölgy PMH.)
3. Annavölgy Község Településrendezési Terve, 2002. (Pro Terra Kft.)
4. Annavölgy település Helyi hulladékgazdálkodási Terve, előkészítő fázis, 2005.

Egyéb felhasznált irodalom:

1. Magyarország Kistájainak Katasztere, dr. Somogyi Sándor (szerk.), MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, 1990.
2. Komárom-Esztergom Megye Statisztikai Évkönyve KSH: 2003
3. 2003. évi országos közúti forgalomszámlálás adatai - Állami Közúti Műszaki és Információs Közhasznú Társaság - 2004. május
4. Annavölgy község története, 2002
5. Földhivatali Információs Rendszer adatbázisa (www.takarnet.hu) - 2005. március

1. kép: Annavölgy bányászatára utaló emlékmű

2. HELYZETFELTÁRÁS

2.1. TERVI KÖRNYEZET

Ez a fejezet, a település tágabb környezetét összefogó dokumentumok (megyei, regionális és országos tervek) bemutatására szolgál. Ezen dokumentumok tárgyalása azért elengedhetetlen, hogy a készülő anyag a nagyobb léptékű tervi struktúrákba szervesen illeszkedjen. A **II. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008, Komárom-Esztergom megye Területrendezési Terve**, valamint **Annavölgy község települérendezési terve** és a **Térségi Hulladékgazdálkodási Terv** alapján bemutatjuk a település tágabb környezetében megvalósítandó - általánosabb jellegű - célkitűzéseket. A célokat környezeti elemek (levegő, víz, föld, épített környezet, élővilág, zaj stb...) alapján csoportosítottuk.

2.1.1. Levegőminőségvédelem

Ajánlások a levegővédelem területén

3.2. Éghajlatváltozási akcióprogram (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 56. old.)

Ennek az akcióprogramnak az elsődleges célkitűzése a hazai gazdasági tevékenységekből eredő kibocsátások szabályozása, illetve csökkentése. Az akcióprogram az üvegházhatású gázok kibocsátásának, a globális légszennyezéshez való hozzájárulásnak a csökkentését, s egyúttal a lokális, regionális levegőminőség javítását célozza, emellett hozzájárul a környezetbarát fogyasztási szokások elterjesztéséhez, valamint a települési környezetminőség javításához is.

Ajánlások a levegő minőségének védelme érdekében:

3.2.1. Az energiagazdálkodási tevékenységekből eredő légköri kibocsátások csökkentésének előmozdítása

- a) Az energia előállításának, átalakításának és szállításának korszerűsítése,
- b) Fogyasztó-oldali energiatakarékosság és energiahatékonyság javítása,

3.2.2. Megújuló energiahordozók hasznosításával kapcsolatos technológiák fejlesztése és elterjesztése (beruházási támogatással)

- a) Alternatív üzemanyag alkalmazása,
- c) Egyéb biomassza-hasznosítás, a helyi célokra jelenleg használt gáz tüzelőanyag kiváltása helyi biomassza felhasználással, valamint párhuzamos fűtési rendszerek kialakítása,
- d) Nap- és szélenergia, valamint geotermikus energia alkalmazása,

3.2.4. Az üvegházhatású gázok mezőgazdasági és hulladék eredetű kibocsátásának mérséklése, valamint a szén-dioxid nyelő-kapacitások erősítésével

- a) Állattartásból és növénytermesztésből származó metánkibocsátás mérséklése
- b) Az energetikai célú és a megkötési potenciál növelésére irányuló növénytermesztés támogatása

3.2.6. Kutatásfejlesztés, horizontális intézkedések

- b) Szemléletformálás, tájékoztatás (technológiaváltási, fogyasztási szokásokkal kapcsolatos feladatok) tájékoztatási és információs rendszerek fejlesztésére irányuló oktatási, nevelési és szemléletformálási feladatok

3.3. Környezetegészségügyi és élelmiszerbiztonsági akcióprogram (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 57. old.)

Az egészségre káros anyagok 20%-a levegővel, 10%-a vízzel, 70%-a élelmiszerrel jut a szervezetünkbe. Az elmúlt években az ipari termelés visszaszorulása, a háztartások fűtőkorszerűsítése eredményeként a fűtési eredetű ipari és lakossági kibocsátások jelentősen csökkentek, a közlekedési eredetű szennyezés mértékében viszont növekedés tapasztalható. A légzőszervi megbetegedések kialakulásában fontos szerepet játszanak a biológiai allergének is. Az allergiás megbetegedések gyakorisága évről évre emelkedik, a **legsúlyosabb problémát a parlagfű pollenje okozza.**

További ajánlások a levegő minőségének védelme érdekében:

3.3.1. A kültéri és beltéri levegőminőség okozta egészségügyi kockázatok mérséklése

- a) A levegőszennyező anyagok emberre gyakorolt hatásainak elemzése és értékelése; a klímaváltozás egészségi hatásainak vizsgálata; a szmogriadó feltételeinek megteremtése; a biológiai allergének csökkentésének környezetbarát megoldása,

3.4. Városi környezetminőség akcióprogram (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 61. old.)

Az akcióprogram átfogó céljai:

- a közlekedési eredetű településkörnyezeti problémák mérséklése;
- településszerkezet, -fejlesztés, -rendezés környezeti szempontból is megfelelő alakulásának elősegítése és a korábbi hibákból eredő környezeti problémák csökkentése;
- a belterületi vízrendezés helyzetének javítása;
- a zöldterületek védelme, arányuk növelése, állapotuk javítása;
- az épített környezeti elemek, az épített és régészeti kulturális örökség megfelelő állapotának biztosítása.

2.1.2. Vízminőségvédelem

Ajánlások a vizek védelme területén

3.7. Vizeink védelme és fenntartható használata akcióprogram (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 70. old.)

Az akcióprogram átfogó céljai:

- a Víz Keretirányelv ütemezett hazai feladatainak időarányos végrehajtása;
- az üzemelő és távlati vízbázisok, valamint a kiemelt vízvédelmi területek védelme;
- az ésszerű vízhasználat és a szennyezés-csökkentő technológiák széles körű elterjesztése;
- a települési szennyvíz kezelésének fejlesztése, figyelembe véve a település sajátosságait (pl. méret, gazdaságos csatornázhatóság);
- a kommunális szennyvíziszapok hasznosítási arányának növelése;
- a felszín alatti vízkészletet veszélyeztető környezetkárosodások felszámolása;
- diffúz (nem pontszerű) szennyezések csökkentése (átfogó tárcaközi és a környezeti elemeket átfogó programokkal).

Ajánlások a település vizeinek védelme érdekében:

3.7.2. Felszíni vizek vízgyűjtő szemléletű vízminőség-védelmének fejlesztése

a) Települések szennyvízelvezetésének és -tisztításának fejlesztése, amely kiterjed a meglévő csatornahálózatra kapcsolt lakások számának növelésére, a Nemzeti Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program ütemezett feladatainak végrehajtására, az iszapkezelési technikák és ártalommentes elhelyezés szabályozására és fejlesztésére, a szennyvizek természetközeli tisztításának és helyben tartásának fejlesztésére, valamint a környezetkímélő egyedi szennyvíztisztítási/elhelyezési kislétesítmények támogatására,

3.7.4. Felszín alatti vizek vízgyűjtő szemléletű minőségi védelmének fejlesztése

b) Felszín alatti vizeket veszélyeztető szennyezőforrások (pl. üzemek kívüli, ellenőrizetlen kutak, kockázatos anyagok kibocsátásával járó ipari, mezőgazdasági, szolgáltatói tevékenységek, mezőgazdasági eredetű nitrát-terhelések) szennyező hatásának csökkentése,

3.7.5. Az ésszerű vízhasználat és szennyezés-csökkentő technológiák hazai gyakorlatának bővítése

a) Racionalizált vízhasználat széles körű elterjesztése,

3.7.6. Horizontális intézkedések

e) Tájékoztatás és szemléletformálás,

2.1.3. Talajvédelem

Ajánlások a föld védelme területén

3.6. Vidéki környezetminőség, terület- és földhasználat akcióprogramja (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 67. old.)

Kiemelt cél Magyarország egyik legfőbb természeti értékének, feltételeken megújuló természeti erőforrásának, a termőföldnek a védelme és termőképességének megőrzése. Fejleszteni szükséges az integrált (ökonómiai és ökológiai) terület-használati tervezést. Elő kell mozdítani a fenntartható fejlődés követelményeivel összhangban lévő földhasználati szerkezet és gyakorlat kialakítását. Össze kell hangolni az általános és a különböző ágazati programok, tervek földhasználatra vonatkozó koncepcióit és tervdokumentumait.

Magyarország természeti adottságai, valamint az éghajlatváltozás előre jelzett következményei miatt kiemelt figyelmet kell szentelni az aszály elleni küzdelemnek, összhangban a hazánk által is ratifikált, „az elsivatagosodás és aszály elleni küzdelemről” szóló ENSZ egyezményben foglaltakkal.

A fenti célokhoz kapcsolódnak:

- a földtani közeg védelmét szolgáló kutatások (átfogó földvédelmi stratégia kidolgozása, érzékenységi és terhelhetőségi vizsgálatok a környezeti károk megelőzése érdekében, a talajok szennyezettségi állapotának értékelése, egy új, az EU követelményeknek megfelelő földértékelési rendszer bevezetése és alkalmazása),
- a talaj és az ásványi nyersanyagok racionális használata,
- a természetkímélő termelési módszerek újraélesztése, illetve kifejlesztése (pl. ökológiai gazdálkodás; védett területek és azok védőzónájának ésszerű, természetkímélő, mezőgazdasági hasznosítást elősegítő gazdálkodási formáinak kidolgozása és bevezetése).

Az akcióprogram átfogó célja a területfejlesztés, az agrárpolitika és a környezetpolitika megfelelő összehangolásával elősegíteni a vidék természeti és kulturális értékeinek védelmét, valamint a természeti erőforrások fenntartható használatát úgy, hogy az a vidéken élők számára egyúttal megfelelő megélhetési színvonalat és infrastrukturális ellátottságot biztosítson. A vidék megtartóerejének növelését szolgálja a falusi turizmus kibontakoztatása is. Ennek érdekében az intézményrendszer fejlesztése és a lehetőségek népszerűsítése a legsürgetőbb feladat.

Ajánlások a föld minőségének védelme érdekében:

3.6.1. Talajvédelem

- a) *Racionális területhasználat,*
- c) *A termőtalajok védelme és termőképességének fenntartása,*

3.6.2. A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program horizontális és zonális programjai, valamint a kapcsolódó intézkedések

- b) *Természetközeli erdőgazdálkodás területi arányának növelése,*
- d) *Őshonos haszonállatok tartásának támogatása,*
- e) *A vidék megtartó erejét és a fenntartható fejlődést szolgáló vidékfejlesztési tervezés elterjesztése és támogatása,*

2.1.4. Természetvédelem

Ajánlások az élővilág és természeti környezet védelme területén

3.5. Biológiai sokféleség védelme és tájvédelem akcióprogram (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 64. old.)

Az akcióprogram egyik legfontosabb célkitűzése, hogy az Európai Unió elfogadott szakmapolitikájával összhangban a táj- és természetvédelmi szempontrendszer beépüljön az egyes természeti erőforrásokat hasznosító ágazatok működésébe, illetve, hogy az erőforrások hasznosítását a fenntarthatóság követelményeinek megfelelően szabályozza. A természetvédelem korai, „rezervátum” szemléletét egy modern, dinamikus természetvédelmi megközelítésű természethasználatnak kell felváltania, miközben a különleges értékek körül kialakított védett területeket - rezervátumokat - meg kell őrizni. Ezt a célt - a védett természeti területek hálózatát, a védőövezeteket, a természeti területeket, a Natura 2000 területeket, az ökológiai (zöld) folyosókat és a természetközeli területeket is magába foglaló - nemzeti ökológiai hálózat, mint teljes körű rendszer átfogó védelmével szükséges biztosítani. Az említett területi védelmen túl nagy nemzeti programjaink, így pl. a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program, a Nemzeti Erdőstratégia, az EU Víz Keretirányelvének hazai megvalósítása együttesen biztosíthatja majd hazánk természeti értékeinek, tájainak hosszú távú megőrzését. Mind a területi védelem, mind az ágazati programok segítségével el kell érni, hogy a tervezési időszak alatt számottevően mérséklődjön, illetve megálljon a fajok, élőlényközösségek, élőhelyek és tájak sokféleségének csökkenése.

Az Akcióprogram átfogó célja a természeti rendszerek és értékek megóvása, a biológiai sokféleség megőrzése, a természeti erőforrások fenntartható használata, valamint a társadalom és a környezet harmonikus kapcsolatának kialakítása.

Ajánlások az élővilág és a természeti környezet védelme érdekében:

3.5.1. A biológiai sokféleség és az élettelen természeti értékek megőrzése

- b) Védett természeti területek állapotának megőrzése, javítása, kezelési tervek kidolgozása, természetvédelmi kezelés és fejlesztés, élőhely- és tájrehabilitáció, szolgalmi, vagyoni és vagyonkezelői jogi feladatok,*
- c) A biodiverzitás megőrzése, átfogó programok működtetése,*
- e) Veszélyeztetett fajok állományának megőrzése,*
- h) Állatvédelem,*

3.5.4. Horizontális intézkedés

- b) A természetvédelem társadalmi elismerésének növelése,*
- d) Szemléletformálás,*

3.1. Környezettudatosság növelése akcióprogram (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 51. old.)

Az akcióprogram átfogó célja:

- a társadalom környezettel és fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteinek bővítése,
- az információhoz jutás javítása,
- a környezettudatos döntések és a fenntarthatóbb életmód ösztönzése,
- a környezetpolitikai döntésekben a felelős társadalmi részvétel erősítése.

A környezettudatosság fejlesztésének igen fontos területei a nevelés, az oktatás-képzés, a művelődés, a tömegtájékoztatás, valamint a kutatás.

A társadalom környezettel kapcsolatos értékrendjét és szükségleteit nyomon kell követni, a környezettudatosság mérésének módszereit és eszközeit fejleszteni szükséges. Kiemelt feladat az együttműködésen alapuló közösségi részvételi formák, a demokrácia technika, a partnerség erősítése, mert a környezeti előnyök és hátrányok leggyakrabban eltérő társadalmi szinteken jelennek meg, és mert a környezeti erőforrások jó része oszthatatlan.

A környezettudatos intézményműködtetést (munkahely, iskola, közművelődés, közhivatal stb.) bátorítani, és a gyakorlati megvalósítást támogatni kell, mert a példamutató vezetés és működtetés erős szemléletformáló tényező. Ösztönözni kell a környezetbarát termékek és szolgáltatások megismertetését, elterjesztését.

További ajánlások az élővilág és a természeti környezet védelme érdekében:

3.1.1. A környezet- és természetvédelmi ismeretek, környezettudatosság közvetítése az oktatásban, a fenntarthatóság pedagógiájának általános elterjesztése

- a) A környezeti nevelési feladatok ellátásának elősegítése a közoktatás minden szintjén és valamennyi műveltségterületen,*
- c) A felsőoktatásban a környezet- és természetvédelmi, valamint fenntarthatósági ismeretek közvetítése és a környezettudatos készségek fejlesztése,*
- d) A felnőttoktatásban résztvevők környezeti műveltségének fejlesztése,*

3.1.2. A társadalom környezeti értékrendjének javítása

- a) A fenntartható egyéni, valamint családi életmód- és háztartásvezetési szokások elterjedésének támogatása,*
- b) A szabadidős tevékenységekben a környezettudatosság erősítése, a környezet- és természetbarát szabadidős tevékenységek elterjesztése,*
- c) A fenntarthatósági ismeretek és készségek elterjesztése a különleges figyelmet igénylő társadalmi csoportokban (többek között hátrányos helyzetű rétegek támogatására irányuló állami és civil programok, valamint a család gondozói és falugondnoki hálózat révén),*

3.1.3. Környezetvédelmi vezetési rendszerek és környezetbarát termékek elterjesztése

- a) A munkahelyek, az oktatási és a közművelődési intézmények működésének környezettudatos fejlesztése, a látogatók tájékoztatása,*
- c) A megelőzést elősegítő tisztább termelési módszerek és a környezetvédelmi vezetési rendszerek elterjesztése,*

3.1.4. A társadalmi részvétel erősítése a környezettel és a természettel kapcsolatos döntéshozatali folyamatokban (partnerség a környezetért)

- a) A társadalmi részvétel erősítése és támogatása a közös környezeti értékek felismerése és megőrzése, valamint a környezeti problémák megoldása terén,*

b) A közös környezeti célok megvalósításában való együttműködés erősítése az állami szereplők, a gazdálkodók és a civil szervezetek között (környezeti nevelési és oktatóközponti hálózat fejlesztése és fenntartása, szektorközi együttműködés, fogyasztóvédelem),

2.1.5. Az épített környezet védelme

Ajánlások az épített környezet védelme területén

3.4. Városi környezetminőség akcióprogram (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 61. old.)

A települési környezet az emberi civilizáció során létrehozott, a környezeti elemekkel, rendszerekkel, valamint a társadalmi-gazdasági folyamatokkal és a kultúrával szoros kölcsönhatásban alakuló rendszer. A települések megfelelő környezeti minőségének biztosítása kiemelt célkitűzés. Ennek megvalósítását nehezíti, hogy számos helyi és regionális környezeti problémának maguk a települések az előidézői.

A szerves fejlődésű, történeti településmaggal rendelkező, illetve az elmúlt 40-50 év fejlesztéspolitikájának következtében kialakuló települések, településrészek környezeti problémái számos esetben településszerkezeti problémákból fakadnak (pl. átszellőző csatornák beépítése, zöld gyűrű hiánya, zöldterületi ellátottság alacsony foka). Ehhez kapcsolódnak a kommunális ellátás és településfenntartás, -üzemeltetés hiányosságai, illetve az egyéb hatótényezők, pl. a közlekedés szennyezőanyag-kibocsátása, a zaj- és rezgésterhelés.

Az akcióprogram átfogó céljai:

- településszerkezet, -fejlesztés, -rendezés környezeti szempontból is megfelelő alakulásának elősegítése és a korábbi hibákból eredő környezeti problémák csökkentése;
- a belterületi vízrendezés helyzetének javítása;
- a zöldterületek védelme, arányuk növelése, állapotuk javítása;
- a közlekedési eredetű településkörnyezeti problémák mérséklése;
- az épített környezeti elemek, az épített és régészeti kulturális örökség megfelelő állapotának biztosítása.

Az akcióprogram minden esetben a települési környezet állapotjellemzőinek javítását helyezi a középpontba annak érdekében, hogy elérje az emberi életkörülmények javulását, az elfogadható életminőséget. Az akcióprogram intézkedései emellett hangsúlyt kívánnak adni a településekhez kapcsolódó környezeti értékek megőrzésének.

Ajánlások az épített környezet védelme érdekében:

3.4.2. Zöldterületek védelme, arányuk növelése, állapotuk javítása

b) A belterületi zöldfelületek védelme, beépítésük megtiltása, a káros hatásokat csökkentő képességük fenntartása (belső kertek, tetőkertek, intézményi kertek fejlesztése és rekonstrukciója),

3.4.4. Épített környezeti elemek megfelelő állapotának biztosítása, az épített értékek védelme

a) Meglévő épületek, építmények állapotának javítása, elsősorban a lakófunkciójú területeken (városrészek rehabilitációs programjainak, közterületek rehabilitációjának támogatása),

b) Építészeti és műemléki értékek védelme, állagmegőrzése (történelmi településrészek rekonstrukciójának, helyi védelem alá helyezett épületek, utcaképek értékőrző felújításának támogatása),

3.4.5. Tiszta, jó közérzetet segítő városi környezet biztosítása

a) Köztisztaság javítása, az eszközrendszer fejlesztése (pl. szelektív gyűjtés feltételeinek javítása)

b) Az utcakép javítása

3.4.6. Horizontális feladatok

b) Szemléletformálás (a köztisztaság javítása, a közlekedési szokások alakítása)

3.6. Vidéki környezetminőség, terület- és földhasználat akcióprogramja (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 67. old.)

Az akcióprogram átfogó célja a területfejlesztés, az agrárpolitika és a környezetpolitika megfelelő összehangolásával elősegíteni a vidék természeti és kulturális értékeinek védelmét, valamint a természeti erőforrások fenntartható használatát úgy, hogy az a vidéken élők számára egyúttal megfelelő megélhetési színvonalat és infrastrukturális ellátottságot biztosítson.

Tekintettel a mezőgazdasági tevékenységek gazdasági, környezeti és társadalmi-szociális hatásaira és teljesítményeire, az agrárpolitika, a területfejlesztés, a környezet- és a természetvédelem, valamint a vízügy közötti együttműködés fejlesztésével Magyarországon is erősíteni kell a vidék népességmegtartó erejét és meg kell teremteni fenntartható fejlődésének feltételeit.

Ez összhangban áll az Európai Unió vidékfejlesztési politikájával is, amely a mező- és erdőgazdaság mellett az Unió közös agrárpolitikájának egyik alappillére. A vidékfejlesztés magába foglalja mindazon tevékenységeket, amelyek a vidéki térségeken élő lakosság életkörülményeinek javítását a helyi adottságokkal, a környezet-, a természet- és a tájvédelem érdekeivel összhangban szolgálják. A vidék megtartóerejének növelését szolgálja a falusi turizmus kibontakoztatása is. Ennek érdekében az intézményrendszer fejlesztése és a lehetőségek népszerűsítése a leg sürgetőbb feladat.

További ajánlások az épített környezet védelme érdekében:

3.6.3. A falusi turizmus feltételeinek javítása

- a) *A falusi turizmus intézményrendszerének és programjainak fejlesztése,*
- b) *A hagyományos kézműves és háziipari technológiákra alapuló mesterségek megőrzésének és gyakorlásának támogatása,*

2.1.6. Hulladékgazdálkodás

Ajánlások a hulladékgazdálkodás területén

3.8. Hulladékgazdálkodási akcióprogram (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 74. old.)

Az 1990-es években az összes hulladék mennyisége és átlagos veszélyessége csökkent, mindenekelőtt a gazdasági szerkezetátalakulás és a termelés modernizációja következtében. A jövőben azonban a hulladék mennyiségi növekedésének elkerülése, a megelőzés is jelentős erőfeszítéseket és speciális intézkedéseket igényel. A képződő hulladékok jellemző kezelése a lerakás, a hasznosítási arány nem éri el a 30%-ot. A települési szilárd hulladéknak csak mintegy 2,5-3 százalékát hasznosítják anyagában, a szelektív gyűjtés alacsony aránya miatt. A több száz működő lerakó közül csak az utóbbi négy-öt évben létesült - mintegy 15%-nyi - lerakó felel meg a korszerű követelményeknek, összességében azonban - különösen az Európai Unió követelményekhez képest - továbbra is elmaradások tapasztalhatók. Az elvárások teljesítéséhez a technológiai fejlesztések mellett szemléletbeli változásra, illetve új ösztönzők bevezetésére is szükség van. Az akcióprogram alapját az Országos Hulladékgazdálkodási Terv jelenti, különös tekintettel az EU-konformitásra, valamint a megelőzés - hasznosítás - ártalmatlanítás célhierarchiájára. Kiemelt hangsúlyt kap a tervezettség és a hatékonyság javítása. A specifikus célok egy része az NKP - I és az NKP - II közötti folytonosságot teremti meg, mások 2003-ban jelennek meg először.

Az akcióprogram átfogó céljai:

- a megelőzés és a hasznosítás fejlesztése a települési, illetve termelési hulladékok körében;
- az ártalmatlanítandó települési, illetve termelési hulladékok alacsony környezeti kockázatú kezelése;
- a tervezettség és a hatékonyság javítása a hulladékgazdálkodásban.

Ajánlások a hulladékok környezetbarát kezelésére és újrahasznosítására:

3.8.1. A megelőzés és a hasznosítás fejlesztése a települési hulladékok körében

- a) *A települési hulladékok keletkezésének megelőzése, csökkentése,*

- b) A települési hulladékok elkülönített begyűjtésének jelentős növelése,*
- c) Elkülönítetten gyűjtött települési hulladékok előkezelése és hasznosítása,*
- d) Biológiai úton lebomló szerves hulladék elkülönített kezelése, komposztálása, helyi hasznosításának elősegítése,*

3.8.2. A megelőzés és a hasznosítás fejlesztése a termelő ágazatokban

- a) A megelőzés és hasznosítás fejlesztése a veszélyes hulladékok körében,*
- b) Mezőgazdasági és élelmiszeripari biomassza program,*
- c) A megelőzés és hasznosítás fejlesztése a nem-veszélyes hulladékok körében,*
- d) Építőipar hulladékainak hasznosítása,*

3.8.3. Az ártalmatlanítandó települési hulladékok alacsony környezeti kockázatú kezelése

- a) Komplex regionális begyűjtő-kezelő rendszerek kialakítása,*
- b) Régi, felhagyott lerakók környezeti vizsgálata és rekultiválása,*
- d) Települési folyékonyhulladék-kezelés korszerűsítése,*

3.8.5. A tervezettség és a hatékonyság javítása a hulladékgazdálkodásban

- a) A jogérvényesítés erősítése,*
- b) A jogi és a gazdasági-ösztönző szabályozási rendszer teljessé tétele,*
- c) Hulladékgazdálkodási tervek összehangolása és támogatása,*
- d) Technikai és szakmai fejlesztés, oktatási-képzési programok,*

3.8.6. Horizontális intézkedések

- b) Szemléletformálás,*

2.1.7. Zaj- és rezgésvédelem

Ajánlások a zaj és rezgésterhelés csökkentése területén

3.3. Környezetegészségügyi és élelmiszerbiztonsági akcióprogram (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2003-2008. - 57. old.)

Ajánlások zaj és rezgésterhelés csökkentésére:

3.3.5. A zaj elleni védelem javítása

- b) A zajjal kapcsolatos problémák feltérképezése, kezelése (zajtérkép, konfliktus térkép kidolgozása; akcióterv kimunkálása; zajscsökkentő beruházások támogatása), a zaj egészségkárosító kockázatának csökkentése.*

2.2. A TERÜLET BEMUTATÁSA

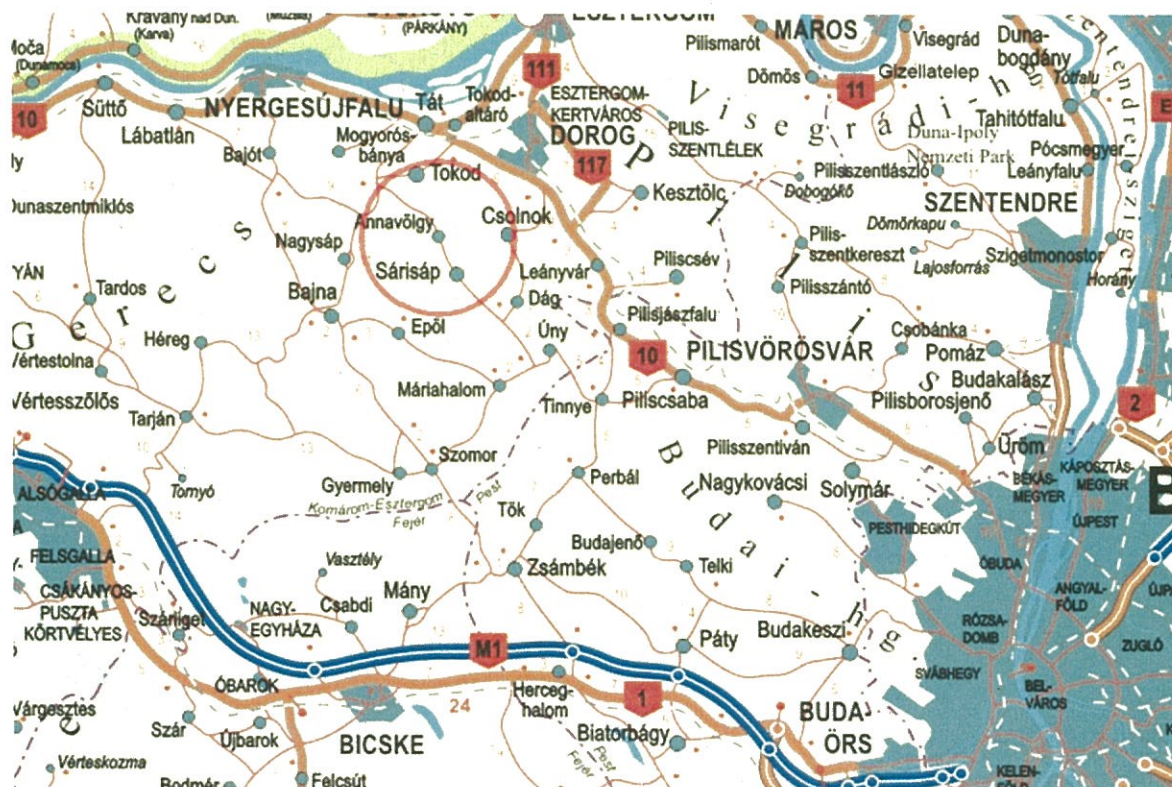
2.2.1. A település elhelyezkedése, közlekedési kapcsolatok

Annayölgy Komárom-Esztergom megye északi részén a Dunától délre, körülbelül Nyergesújfalu vonalában található. A legközelebbi szomszédos település **Sárisáp**, amellyel nemcsak a földrajzi elhelyezkedés miatt vannak szoros kapcsolatai a településnek.

A településre egy alacsonyabb rendű út vezet, amely egy mellékútvonalról ágazik le. Jelentősebb főközlekedési vonal a 10-es út, mely 8-9 km távolságban érhető el Tát térségében. A 10-es utat használva Dorog és azon túl Esztergom érhető el közelebbi nagyvárosként. Légvonalban közel fekszik keleten Csolnok, de a közúthálózat fejletlensége miatt csak kerülővel közelíthető meg. Mivel a **1121. számú út** a település lakott része mellett vezet, így a falu közvetlen központjába csak bekötő úton lehet eljutni.

Annayölgy Dorog vonzáskörzetébe tartozik. Az Annayölgyre vezető úton a következő települések fekszenek a közelben: Sárisáp, Tokod–Altáró. (Ez utóbbi már Tokod

előtelepülésének is tekinthető.) A település közvetlen közelében vasúti fővonal nem halad el, legközelebbi megálló Dorogon illetve Tokodon van. A településnek az Únyi-patak a fő vízfolyása, de ez nem alkalmas a hajózásra.

2. kép: Annayölgy közlekedési kapcsolatai www.terkepcentrum.hu

2.2.2. A település múltja, története

Annayölgy község területén már az őskori ember is meegtelepedett, erre utalnak a X. táblán talált régészeti leletek is. Előbukkantak a Paulina major környékéről rézkori, a XII. tábla területén bronzkori leletek, de e területen fellelhetők a római kultúra nyomai is. Honfoglalás-kori időkből nagyon kevés adat áll rendelkezésre, de a környéket **templomos helyként** jelölik már **872-ben**. A fellelt településnyomokat Ugan (Ogan) középkori faluval azonosítják. Az Esztergom-szentkirályi keresztesek tulajdonában találjuk 1181-ben, s ekkor Tokod és Sáp szomszédjaként szerepel, majd 1193-ban, 1269-ben, 1284-ben is említik, de későbbi említését már nem ismerjük.

A vidék benépesítésére a XVII. században tettek kísérletet, de a török támadásainak még ekkor is kitett vidék a század végére ismét elnéptelenedett. A **környék földesura a Sándor család** volt, s a XIX. századig az ő tulajdonukban is maradt.

A község nevével először egy egyházlátogatási jegyzőkönyvben találkozunk **1781-ben**, amikor Rückschuss Antal bányász szénkutatói engedélyt kért és kapott az akkori gróf Sándor Móríczy uradalmi területén. 1815-ben Altes Grubenhaus, az 1842-es anyakönyvben mint Kőszénbánya említették a területet, s 1847-ben Anna Tal, míg 1851-ből származó bányaművelési térképen Annataler Grubenbau néven szerepel, ami az Annayölgyi bánya művelését jelenti.

3.kép: Rückschuss Antalt a szénlelőhelyre vezeti egy öreg kanász

Annavölgy nevét feltehetően Dr. Josef Miesbach, brünni professzor legidősebb gyermekéről Annáról, és a földrajzi viszonyokról kapta.

A **német elnevezések** a bányászok származására utalnak, akik Brennbergből jöttek. A Sándor család Trencsén vármegyéből származott, és a bajnai uradalomba **tót zsellérek** letelepedését segítette. A korabeli dokumentumok vegyes névhasználata és írásmódja utalnak erre. Az 1781-es szénkutatási engedély munkálatai eredményesek voltak, s megindult a dorogi szénmedence több mint 200 évig tartó bányászata. **1800-ban már 746,6 tonna barnaszenet** hoztak felszínre kézi erővel. A bányászat az 1830-as évektől vált rendszeressé, 1839-ben új feltárást nyitottak, amely alapvető változást hozott. A szén bányászata 1975-ben végleg befelyeződött. **Annavölgy 1997. január 1-én különvált Sárisáptól.**

2.2.3. Lakosság, demográfia, foglalkoztatottság és infrastrukturális helyzet

Annavölgy település jelenleg **984 lakosnak** ad otthont a hivatalos adatok alapján. A lakosság 100%-a magyar nemzetiségűnek vallja magát. Számának változása nem számottevő, demográfiaailag teljesen hasonló képet mutat az országosan felrajzolható helyzethez, tendenciákhoz. A lakosok között csak kevés az új betelepülő, ez számottevően nem befolyásolja az adatok változását. A településen jelenleg 437 háztartás van nyilvántartva. Várhatóan a közeljövőben mégis átlépi a lakosságszám a bűvös 1000 fős határt.

Önálló jegyzőséggel rendelkezik 1997. január 1. óta, ennél korábban a település Sárisáp részeként szerepelt, és statisztikai adatai is így találhatók meg. A település működő óvodával és általános iskolával, valamint saját postával is rendelkezik. Az országosan alacsony gyermeklétszámmal magyarázható, hogy ezek fenntartása jelentős terheket ró az önkormányzatra. Mégis e tekintetben Annavölgy helyzete jó, az óvoda gyermeklétszáma 45 fő körüli, míg az iskoláé 100 fölötti. Kevés helyben működő vállalkozás van számontartva. Jellemzően elmondható, hogy a legnagyobb létszámú munkaadó az önkormányzat és intézményei. Kiskereskedelmi üzletből 6 található, ebből élelmiszer jellegű 4. Komolyabb

vendéglátóipari egységből kettő található a településen, de turistákat fogadó szálláslehetőség nincs.

4. kép: Régi szolgáltatóépület a településen „a népbolt”

A közeli nagyobb lélekszámú települések hatásai jelentősek. A helyi lakosság nagy része kénytelen máshol állandó munka után nézni, mert a helyi foglalkoztatottság igen alacsony. Ez jellemzően Sárisáp, Dorog, Tát, Esztergom, melyek viszonylag jól megközelíthetők autóbusszal vagy személygépkocsival. A helyi üzemek között csak egy-két fős vállalkozások működnek, de ezek száma is igen alacsony.

Az önkormányzat tulajdonában álló közintézmények: községháza, iskola, óvoda, kultúrház, könyvtár.

2.2.4. Természetföldrajzi adottságok

2.2.4.1. Fekvés, domborzati viszonyok

Annayölgy település természetföldrajzi szempontból a Dunántúl északi részén a **Keleti-Gerecse** területén található, megközelítőleg a keleti hosszúság $18^{\circ} 44'$ és az északi szélesség $47^{\circ} 40'$ koordináták mentén. Az **Únyi vagy Janza-patak** helyenként mocsaras völgye mellett mintegy 150-200 m tszf-i magasságban. A kistáj Komárom-Esztergom megye területén helyezkedik el, melynek területe 300 km^2 , amely a nagytáj 4,2%-a. A Központi-Gerecséhez K-en alacsony helyzetű sasbércsorok és tágas hegyközi medencék, széles eróziós völgyek formacsoportjaiból álló kistáj, a Keleti-Gerecse kapcsolódik. ÉNY-DK-i és erre merőleges törésvonalak mentén sasbércsorokra és árkos medencékre differenciálódott az egykori felsőkréta peneplén. A harmadidőszakban (oligocén) létrejött széntelepes tengeri üledékeken a negyedidőszak során medencedomság formálódott. Átlagos tszf-i magassága 300-350 m, legmagasabb sasbérce az északkeleten található **Nagy-Gete 457 m**. A kistáj északi határán van az egyben az országhatárt is képező Duna, míg nyugat felől kismedencék sorozatával kapcsolódik a Gerecse-hegység fő tömegéhez.

2.2.4.2. Földtani viszonyok

A **Keleti-Gerecsét** szerkezetileg előrejelzett, teraszos eróziós völgyek tagolják. Az erősen tagolt medencedomságok kategóriájába tartozik, átlagos völgyűrűsége 3,1–3,2 km/km², a relatív relief átlagos értéke 60–70 m/km². A sűrű völgyhálózat nagymértékű eróziós kitakarítás eredménye. A kis patakok a Duna mindenkor erózióbázisához igazodva erodáltak a belső medenceterületeket. A völgyek oldalán és a teraszokon édesvízi mészkőpadok jelzik az egykori erózióbázis helyzetét.

Elsősorban építési anyagokban bővelkedik a kistáj, amelyek között megemlíthető kitermelési helyek a következők:

Tinnye: falazó dolomit 2718 Et, **Bajna:** tűz- és saválló agyag 1267 Em³, mészgártási mészkő 1330 Et, **Epöl:** vakoló homok 1 Em³, falazó mészkő 145 Et, **Csolnok:** falazó mészkő 797 Et, **Dág:** falazó homok 25 Em³, **Máriaalom:** vakoló homok 1 Em³, **Sárisáp:** mészgártási mészkő 256 Et, kaolinos homokkő 1576 Et, **Bajót:** mészgártási mészkő 122 Et, **Szomor:** kavics 789 Em³, dolomitmurva 46 Et.

A differenciált medencealjzat középsőeocén és alsóoligocén széntelepeket tartalmaz. A **Dorogi- és Tokodi-medence** együttes szénvagyona közel 149 Mt. Annayölgy település legfontosabb ásványkincse ugyancsak az ilyenkorú barnaszén, melyet a gete-hegy déli és nyugati oldalán bányásztak.

2.2.4.3. Talajtani áttekintés

A mészkő-kiemelkedések redzináinak területi részaránya 7%, melyek szinte teljes egészében erdőterületek. A térségre zömmel a löszös üledéken kialakult, vályog mechanikai összetételű, kedvező vízgazdálkodású barnaföldek borítják. Termékenységi besorolásuk az V. talajminőségi kategória. A szántók a legkiterjedtebbek (40%), de erdők, rétek és szőlők is előfordulnak rajtuk. Erodálásuk eredményeként helyenként földes kopárok képződtek (3%). A kistáj D-i szegélyén jelentéktelen területi kiterjedésben (1%) mészlepedékes csernozjomok is megjelennek. Az Únyi-patak völgyének allúviumán réti öntéstalajok találhatók. Területi részarányuk 2%.

A mészkőrögöket vagy redzinák vagy erodált talajú földes kopárok borítják. A nagyméretű talajerózióért nem annyira a nagy lejtők, mint inkább a rajtuk folyó szántóföldi művelés a felelős, amely az ilyen felszínek felét hasznosítja, és viszonylag magas a szőlők részaránya is (20%).

Annayölgy község területét zömmel löszös üledékeken képződött kedvező vízgazdálkodású barnaföldek borítják.

2.2.4.4. Éghajlat

A terület a Magyarországra jellemző éghajlati együttesen túl (három éghajlat találkozása és medence-jelleg), mérsékeltén hűvös – mérsékeltén száraz éghajlatú vidék, de már közel a mérsékeltén meleg éghajlati típushoz.

A napsütéses órák összege 1970-1980 évente, amiből a nyári évszakban 770 órát süt a nap, télen mintegy 190 óra napfénytartamra lehet számítani.

Az éghajlati adatok összefoglaló táblázata

Éghajlati jellemző	éves	nyár(i félév)	index
--------------------	------	---------------	-------

csapadék	600 mm	330 mm	ariditás: 1,08-1,15
hőmérséklet	9,7 °C	16,5 °C	182 fagymentes nap
napsütés	1970 óra	770 óra	téli 190 óra
szél	3 m/s	-	

forrás: Magyarország Kistájainak Kataszttere (MTA –1990)

Az évi középhőmérséklet 9,7 °C körüli, a tenyészidőszaké 16,0 és 16,5 °C közötti. Április 15. és október 18 között, azaz évente 185 napon át a 10 °C-ot meghaladja a napi középhőmérséklet. Április 18-tól október 17-ig általában nem süllyed a hőmérséklet fagypont alá, tehát a fagymentes időszak hossza 182 nap. Az abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlagértéke 33,0 °C körüli, a legnagyobb hidegek –16,0 °C körül alakulnak évente.

Évente körülbelül 600 mm csapadék hullik, de nyugaton ennél több 600 és 650 mm közöttiek a mért értékek. Ebből a tenyészidőszak csapadéka 330 mm körüli, de nyugaton eléri a 350 mm-t. **Az ariditási index 1,08-1,15** ami szerint a terület vízháztartása nem nyereséges. A 24 órás csapadék mennyiségében Bajna a területi rekorder kistájon belül, 96 mm-rel. A hótakarós napok száma 35–40 nap körül alakul, de a kistáj magasabban fekvő részein meghaladja a 40 napot. A hótakaró átlagos maximális vastagsága 30 cm a sokéves átlag szerint.

Az északnyugati az uralkodó szélirány, illetve az északi irány, melynek átlagsebessége 3 m/s (10 km/h). Az éghajlat kedvez a hőigényesebb, de a rövidebb tenyészidejű, nem túl fagyérzékeny kultúrnövényeknek.

2.3. TERÜLETFELHASZNÁLÁS

2.3.1. Területhasználati megoszlás

Annayölgy közigazgatási területe 460 hektár, ebből 372 hektár külterület és 88 hektár belterület. A település áttekintő környezeti térképét az 5.2 fejezetben közöljük.

A fontosabb területhasználatok arányát mutatja az alábbi táblázat:

Fontosabb területhasználatok	Terület (ha)	A közigazgatási területhez viszonyított aránya (%)
külterület	372	80,8
belterület	88	19,1

forrás: TakarNet

A külterületi területhasználatok részletes ismertetését az alábbi táblázat adja

Külterületi területhasználat	Terület (ha)	Külterülethez viszonyított arány (%)
szántó	193	51,8
gyümölcsös	–	–
szőlő	–	–
gyep (rét és legelő egyben)	74	19,8
erdő	89	23,9
művelés alól kivett terület	16	4,3

forrás: TakarNet

A település területén a mezőgazdasági művelésbe vont területek aránya viszonylag magas. A település jellegéből adódóan ez főleg szántókat foglal magába. A viszonylag jobb minőségű talajoknak köszönhetően a szántóföldi termelés jó termésátlagokat produkál.

A **kistáj** legelterjedtebb haszonnövényei közül kiemelendő az őszi árpa (15–25 q/ha), a kukorica (25–35 q/ha), a silókukorica (100–200 q/ha), a zöldpaprika (100–150 q/ha) és a paradicsom (200–250 q/ha).

A mezőgazdasági kultúrák elsősorban az erdőterületek rovására alakultak ki, de még így is a terület 24 %-a erdősült. Az erdős területeken fiatal és középkorú, zömében a keménylombos, kisebb részben lágylombos illetve fenyőerdők jellemzőek; az átlagos évi folyónövedék 3,0–3,7 m³/ha. A település külterületein nincs legeltetés, gyepművelés. A településen a kertgazdálkodásnak nincsenek különösebb hagyományai, kismértékű, csak jelképes méreteket ölt.

2.3.2. Úthálózat

Annayölgy közigazgatási területére eső **teljes úthálózat hossza 10,7 km.** A közútkezelő kht. 2 km szilárd burkolatú utat kezel a területen. A településnek nincs kerékpárútja. A burkolt utak minősége **rossz**, mind bel-és külterületen. A főútvonalról két kereszteződésen át lehet bejutni Annayölgy lakott részébe. Ezek nagyjából a település lakott részének az északi és déli végét is meghatározzák.

A település területén található közúthálózat megoszlása:

Tulajdonos / kezelő	Szilárd burkolatú	Burkolatlan	Mindösszesen
	km		
Önkormányzati kezelésben	2,76	5,983	8,743
Közútkezelő Kht. kezelésében	2	–	2
Magánkézben	–	–	–
A belterületi úthálózat hossza	4,5	5,733	10,233
A teljes úthálózat hossza	4,76	5,983	10,743

Forrás: Önkormányzati kérdőív

A Sárisáp felőli bekötőút modernebb kialakítású, környezete gondozott, ligetes részen vezet a központi településrészbe. Az autóbuszos tömegközlekedés helyközi, napi 40 alkalommal érinti a települést. Ennek a forgalomnak jelentős része a település közigazgatási területéhez tartozó négy számjegyű úton halad el. (Ebből a 7:30 előtti, illetve a délutáni 13 és 18 óra közötti forgalom a legsűrűbb.) A település valódi központjába jelenleg gyalogosan lehet eljutni. A tervek szerint a központi településrészen a jövőben kialakításra kerül egy **buszforduló**, ami majd nagyban segíti a település tömegközlekedését.

5.kép: Utassváró a központi részen

Ezen terv megvalósulása jóval lerövidítené a gyalogutat a település távolabbi részeiből. Ez az idősebb lakosok számára lenne kedvező változás, illetve az iskolás korúak gyalogos közlekedését tenné jóval biztonságosabbá. A települést átszelő közút forgalma átlagos, a legjelentősebb mezőgazdasági forgalom is csak átlagos. A zajterhelés és levegőszennyezés nem kiemelkedő. A gyalogosközlekedés csak részben biztonságos.

Elkerülő utat nem indokolt és nem is terveznek építeni a közeljövőben, mivel a jelentősebb forgalmat bonyolító **1121. számú útvonal** elkerüli a település központját. A település nem rendelkezik vasúti közlekedéssel.

A település megközelíthetősége meglehetősen egyoldalú, ugyanis csak a megközelítőleg észak-dél irányú, Tokod és Sárisáp közt húzódó alacsonyabb rendű főútról lehet elérni.

Annayölgy jelenleg vasúti kapcsolattal nem rendelkezik. A régi vasútállomás jelenleg ipari terület.

2.4. VÍZGAZDÁLKODÁS

2.4.1. Vízrajz, felszíni vízhasználat

2.4.1.1. *Felszíni vizek, árvízvédelem*

A térség felszíni vizekben nem gazdag. A település közigazgatási határain belül kevés vízfelület található, a kisebbek mellett megemlítendő az **Únyi-patak**, amely a legjelentősebb a közigazgatási határon belül.

A vizek kezelője belterületen az Önkormányzat, külterületen az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, üzemelésért a Tatai Szakaszmerőnökség felelős. A patak állapota megfelelő, mivel közmunkásokkal folyamatosan gondozzák a medret.

A közigazgatási területen ezen kevésszámú vízközelű élőhelyek értékesek, mivel kisméretű árterük nádas, illetve vízkedvelő növényekkel benőtt, mintegy potenciális bűvőhelyet adva a környék madarainak. A vízrendezés közigazgatási területre eső hossza 1,2 km. Mindent egybevetve **árvízvédelmi probléma** a település közigazgatási területén **nem jellemző**, mivel a település a völgyoldalban helyezkedik el.

6. kép: Talajfeltöltéssel védik a veszélyeztetett területet

A kistájat a **Únyi-patak vízgyűjtő területéhez** soroljuk, melynek hossza 33 km, vízgyűjtője pedig 203 km². Ny-on a Bajóti-(Luka)-patak, K-ről a Kenyérmezei-patak vízgyűjtője érinti. Vízjárás adatok az Únyi-patakról Táttól vannak, ahol kisvízi hozama 0,15 m³/s, közepes vízhozama 1 m³/s, árvízi hozama 33 m³/s volt. Árvize tavasszal, kisvize ősszel van.

Ez szemléletesen mutatja, hogy a vízfolyás karsztos táplálású, mivel időnként igen kevés vizet szállítanak, főleg a csapadékosabb időszakban van szerepük, mint természetes csapadékvíz levezetők. A terület vízfolyásai végső soron a **Dunába ömlenek**. Nagyobb esőzések idején a mellékvizeken is lefuthatnak hasonló vízhozamok, így a Laura-patak (9 km, 18 km²) és a Bajna-Epöli-vízfolyás (16 km, 114 km²) vizén. Vizük szennyezett.

A kistáj 3 különféle tóval; mesterséges tározóval illetve halastóval rendelkezik, melyek a Mányi-tó 0,7 ha, Halas-tó 5,7 ha, Gyermelyi-tározó 4,3 ha.

A szóban forgó terület mérsékelten vízhiányos, mérsékelten száraz terület.

A peremeken karbonátos kőzetű, sasbérce alacsony középhegység jelleű, máshol agyagos, homokkőves, eróziós-deráziós völgyekkel völgyközi hátakra tagolt dombság; ez utóbbi a kistáj 90%-ra jellemző.

2.4.1.2. *Felszíni vízhasználat*

A csapadékvíz gyűjtése burkolat nélküli nyílt csatornahálózatban történik, az árkok füves rézsúvel lettek kialakítva, állapota közepes felújításra szorul.

A szennyvízelvezető hálózat kiépített – az összes háztartás ráköthető – a településen kisszámúban használnak átmeneti szennyvíztárolókat, közműpótlókat. A használatban lévő mintegy **66 db** zárt szennyvíztárolót fürdőszobával rendelkező háztartásokhoz építették, és a **csatornahálózathoz nem csatlakozott** háztartásokban ma is használják. Ezekben a helyeken a keletkező szennyvíz nagy részét – $990\text{m}^3/\text{év}$ – és a szennyvíziszapot időnként szippantani kell, amely a **tengelyen elszállított települési folyékony hulladék** kategóriába tartozik. A szippantást végző ÉDV Rt. Dorogi üzeme viszi a folyékony hulladékot a szennyvíztelepre, **Sárisápra**. A Kaolin Rt. telephelye hivatalos adatok szerint az egyetlen felszíni vízhasználat, mennyisége $120\text{m}^3/\text{év}$.

2.4.1.3. *Csapadékcsatorna-hálózat*

A csapadékvíz gyűjtése döntően burkolat nélküli **nyílt** csatornahálózatban történik. Hossza 2940 folyóméter, döntően az árkok füves rézsúvel lettek kialakítva. A hálózat kisebb része zárt, felszín alatti, ami mintegy 300 folyóméter. A csatorna állapota közepes, helyenként felújításra szorul. Az önkormányzat a lakossággal összefogva próbálja az átereszek állapotának javítását. Megemlítendő az a kellemetlen jelenség, hogy amikor nagyobb mennyiségű intenzív csapadékok hullanak, akkor a felduzzadt víz néha iszapot hoz magával, ezzel elzárva az átereszeket a további csapadékok elől. A csatornák vize végső soron az Unyi-patakba vannak vezetve. A csapadékvíz-elvezető rendszer folyamatos felújítására figyelmet fordít az önkormányzat, mivel a hirtelen lezúduló nagyobb mennyiségű csapadékok jelentős kárt okozhatnak az épített és természetes környezetben.

7.kép: A közepes állapotú nyílt csapadékvíz elvezetők

2.4.2. Felszín alatti vizek, felszín alatti vízhasználat

2.4.2.1. Talaj- és rétegvizek

A talajvíz csak a völgyekben összefüggő szint, ahol a völgytalpakon 2-4 m, a lejtőkön 4-6 méteres mélységben érhető el. Mennyisége jelentéktelen. Kémiaileg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű, illetve északon a nátrium is megjelenik. Sárisáp és Bajót között keménysége a 100 nk°-ot is eléri, máshol 25 nk° alatti. A szulfáttartalom az előbbi helyen meghaladja a 300 mg/l-t, máshol a 60 mg/l alatt marad.

A rétegvizek mennyisége négyzetkilométerenként 1 litert másodperc körüli, a bányavíz-kiemelések miatt szintsüllyedése tetemes. Ugyanakkor az artézi kutak száma kevés. Mélységük többnyire igen nagy, de vízhozamaik mérsékeltek.

2.4.2.2. Ivóvízellátás

A település ivóvízhálózatának működtetését a ÉD Vízmű Rt., Tatabánya székhellyel végzi. Az ivóvízhálózatba bekötött háztartások aránya 100 %, **nincs olyan háztartás amelyik kimarad** ebből a szolgáltatásból. Az így kialakított rendszer összhossza a településen 5,9 km. Ivóvíz-kitermelés a településen nincs, a sárisápi vízbázisból kitermelt víz, illetve az esztergomi parti kutak látják el ezen feladatot. Az átvett vizet használják, amely vastalanított és fertőtlenített.

Egy közterületi kifolyó van, melyek belterületen helyezkednek el, és a vezetékes vízhálózatra vannak csatlakoztatva. A vízműhálózat kiépülése előtti időkben artézi vizet termeltek ki a településen, de ezek elapadtak miután a környéken intenzív bányaművelés zajlott. Az ivóvíz minőségét az ÁNTSZ folyamatosan vizsgálja. A falu területén lévő közkút üzemeltetési költségeit az önkormányzat fizeti. A lakossági igényeket az alábbi táblázatban közöljük.

A 2002. éves települési vízigények:

Annayölgy települési vízigénye (m ³ /év)	
lakossági	51100(vízjogi engedély szerint)
mezőgazdasági	–
ipari	–

forrás: ÉeDuVizig

2.4.2.3. Egyéb vízhasználatok

A településen az ivóvízellátáson kívüli jelentős felszín alatti vízkivételről nincs hivatalos dokumentáció. Annayölgyön az ivóvíz szakszerű ellenőrzését, tárolását, továbbítását a település vízműve tudja megoldani. A kerti kutak vízfogyasztása nem számottevő, nyilvántartásba nem kerül. A településen strandfürdő, uszoda nem üzemel.

2.4.3. Potenciális szennyezőforrások

A település területe a 219/2004 - es - a felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szóló - kormányrendelet 2. melléklete szerint **fokozottan érzékeny a felszíni szennyeződésekre**.

A jogszabály 7.§. (5) bekezdése értelmében – egy adott területen a 2. számú melléklet szempontjai szerint – végzett, vagy végeztetett lokális vizsgálat nyújt lehetőséget **egyedi szennyeződés érzékenységi kategóriába történő besorolás** megállapítására.

A 49/2001-es - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló - kormányrendelet szerint a település **nitrátérzékeny** területen fekszik. Ezért a gazdálkodó szervezetknél meg kell felelni a rendelet 1. mellékletében rögzített „jó mezőgazdasági gyakorlat” előírásainak, valamint szivárgásmentes trágyatárolást kell biztosítani 2005. december 31-ig. (Amennyiben a telep nem rendelkezik a megfelelő létesítménnyel a trágyatárolót a fenti határidőig kell kiépíteni, hacsak a EDUKÖFE nem engedélyez a cégnek határidő-módosítást.)

A felszíni vizekre vonatkozó vízminőségvédelmi területi kategóriák (9/2002. (III.22.) KÖM - KöViM együttes rendelet 1.sz. melléklet) alapján Annayölgy területe a **1. kategóriába** egyik kategóriába se tartozik.

A talajt és a talajvizet veszélyeztető potenciális szennyezőforrásokból a település közigazgatási területén a következőket találjuk.

2.4.3.1. Állattartás

Annayölgyön az elmúlt évtizedekben egészen a közelmúltig a mainál nagyobb arányú volt az állatállomány, több állattartó gazda volt a településen. Az elmúlt években az állatállomány tovább csökkent, jelentősebbnek mondható állattartás jelenleg nem folyik, mára az állattenyésztés visszaesett, és csak a háztáji jellegű állattartás említhető meg.

Annayölgy településen nincs, és nem is volt TSZ telep. Az állattartó gazdálkodás nem volt jellemző a főként bányászati tevékenységekkel foglalkozó településen. A telep kivülcsik a közigazgatási határokon, ami az 1997-es Sárísáptól való különválás eredménye. Ez azt a feltételezési is erősíti, hogy a szomszédos településen valamivel több állatot tartottak. Így megállapítható, hogy a település környezeti szempontból kevésbé érintett terület, mivel az elmúlt évtizedekben itt lefolytatott kisebb arányú ilyenfajta gazdasági tevékenységek következtében szennyező gócnak nem tekinthető.

A településen a háztáji gazdaságokban összesen körülbelül 5 darab lovat, 2 darab szarvasmarhát, 20 sertést, és mintegy 300 baromfit tartanak.

Az állattartás esetében elsősorban a nem megfelelő trágyakezelésnél kerülhet magas ammóniatartalmú szennyezés a felszíni és felszín alatti vizekbe, ami azért fontos, mert a település nitrátérzékeny területen fekszik. A településen található állati hullák elhelyezéséről a **veszélyes hulladékokkal** foglalkozó fejezetben írunk.

2.4.3.2. *Növénytermesztés*

Annavölgyön a növénytermesztés jelentősebbnek mondható. Ugyancsak általánosnak tekinthető, hogy a szántóterületeken **búzát, kukoricát**, és kisebb mértékben egyéb kultúrnövényeket termesztenek. A helyi földeken a legjelentősebb a Gyermelyi Agrár Rt, illetve helyi vállalkozók tartják kézben a gazdálkodást. Emellett a településen kevés őstermelő van, az ilyen típusú termelés nem mondható jelentősnek. A **szőlőtermesztés** hagyományos ezen a kistájon is, de a területművelési arányok érzékeltetik, hogy ez esetben ez a mezőgazdasági tevékenység nem volt országos jelentőségű, inkább csak szimbolikus értékű, és a **gyümölcsstermesztés** is főként a kiskertekben jelenik meg. Ezek a mezőgazdasági tevékenységek azonban kicsi arányuk ellenére mindmáig szerves részét képezik a kiskerteknek. Ezt a külterületi területhasználat mutatja pontosan, mivel a **szőlő és gyümölcsös** összesen kevesebb mint **1 ha**, míg a szántóterület **193 ha**. Azért érdemes mellékesen megjegyezni, hogy a szőlők és gyümölcsösök a sárisápi közigazgatási területen jóval nagyobb részarányt képviselnek.

A növénytermesztés szinte minden szántóterületet művelés alá vont már, így a szántóterületek állandóan magas kihasználtságúak.

A trágyázás gyakorlatilag minden esetben műtrágyázást jelent. A szerves- (istálló) trágya használata kisebb mértékű. Ez kiválthatja a talajok savanyodását, amit meszezéssel szoktak megelőzni. A műtrágyahasználat mennyiségéről a Környezetvédelmi Felügyelőségénél nem áll rendelkezésre információ.

A kisgazdaságoknál nem kell a felhasznált műtrágya mennyiségét bejelenteni, így ellenőrizetlenül marad egy jelentős potenciális veszélyforrás. Fontos volna a kisgazdaságokban felhasznált műtrágya mennyiségének ellenőrizhetőségét is (éves szinten) megteremteni egy önkormányzati rendelettel, a megfelelő hazai jogszabály elkészültéig.

A túlzott műtrágyahasználat a talajvíz, és a felszíni vizek nitrátosodását válhatja ki.

Az erdőművelésbe vont területeken vegyeskorú, keménylombos és fenyőerdők találhatók. Az erdők átlagos évi folyónövedéke 3,0-3,7 m³/ha között váltakozik. A kistáj jelentősebb mezőgazdasági növényei az őszi árpa (15–25 q/ha), a kukorica (25–35 q/ha), a silókukorica (100–200 q/ha), míg a településen a zöldpaprika és a paradicsom manapság csak a kis- és konyhakertekben fordul elő.

2.4.3.3. *Maradandó talajszennyezések*

Annavölgy területén maradandó talajszennyezés hivatalosan nincs dokumentálva. A **volt TSZ** területe jelenleg is **Sárisáp** közigazgatási területén van. Azonban a vizsgált területen az intenzív bányaművelés következtében jelentős mennyiségű meddő került a felszínre. A közigazgatási terület déli részén, a Sárisápra vezető út felett található a 2002-ben rekultivált meddőhányó. A község központjában – a sporttelep alatti területen – jelenleg is áll egy meddőhányó, amely legalább 70-80 éve keletkezett. Az ide lerakott és azóta sem mozgatott anyagot a növényzet erősen benőtte, jelenleg is ilyen állapotban van.

8.kép: A 2002-ben rekultivált meddőhányó

2.4.3.4. *Ipari tevékenység*

A település területén működő ipari vállalkozások csak kismértékű veszélyforrást jelentenek az egyszerűbb tevékenységek miatt.

A múltban jelentős ipari tevékenységnek adott otthont a település, mivel mintegy **200 évig** szénbányászatot folytattak, csakúgy mint a dorogi térségben több, közvetlen közelben lévő helyen is. Az 1790-es években már tonnaszámba hozták a felszínre a szenet, és jelentős járatrendszer alakult ki a település közigazgatási területe alatt. Ezek a járatok jelenleg is összeköttetésben állnak a szomszéd települések járataival, azonban a szellőztetés nehézségei miatt többnyire ezek a járatok le vannak zárva. Ehhez kapcsolódóan megemlítendő, hogy a bányászati tevékenységhez kapcsolódó műtárgyak egy része mind a mai napig fennmaradt. Ezek állaga jelentősen leromlott, hiszen három évtizede már, hogy felhagytak a bányászkodással Annavölgyön. Így többek között látható a táró bejárata és a hozzá kapcsolódó kiszolgáló épületegyüttes. A síneket azonban felszedték, és általánosságban elmondható, hogy a máshol felhasználható anyagokat elvitték.

A kaolinbánya jelenleg Sárísáp közigazgatási területére esik, de a feldolgozó egység már Annavölgyön található. Az üzem technológiája vizes kinyerés, amely a környezetre ártalmat nem mutat. Itt még fellelhetőek a régi keskeny nyomközű bányavasút nyomai, és láthatóak az ehhez kapcsolódó műtárgyak is. Így például az üzem területén a sínek, és az Únyi-patak felett átívelő híd, amely kifejezetten a vasút számára épült, még a mai nap is emlékét őrzik az ipari jellegű vasútvonalnak. A keskeny nyomközű kisvasút a bányától egészen a normál nyomközű vasút állomásáig közlekedett régebben, mely északi irányban helyezkedik el az üzemtől. A telepen jelenleg még van iparszerű kitermelés, de már elsősorban kereskedelemmel foglalkoznak.

9.-12. kép; bal felső: A táró bejárata; jobb felső: A kaolinbánya volt mozdonya;
bal alsó: A kaolin üzem; jobb alsó: A volt bányaeépület ma elhanyagolt

A volt települési vasútállomás jelenleg szintén ipari tevékenységnek ad helyet. Az itt lévő vállalkozás tehergépjárművek szervizelését és ehhez kapcsolódó tevékenységeket folytat.

13.kép: A volt vasútállomás ma iparterület

Itt esetlegesen felmerülhet kismértékű szennyezés, amelyet csak részletes vizsgálattal lehet felmérni. Eddig nem merült fel ilyen jellegű probléma. Ha szükséges akkor változtatni kell a technológián, esetlegesen kármentők építendőek ki.

14.kép: A kaolinüzem vizes technológiájú

Az iparterületen tervbe van véve egy üzemanyagtöltő állomás létrehozatala is. Ennek megvalósulása még nem köthető konkrét időponthoz, ezért e tevékenységgel kapcsolatos problémákat nem vizsgáljuk részletesen.

A település lakott részein az említetteken kívül néhány egyéni vállalkozó szolgáltató jellegű tevékenységet végez.

A talajvíz minőségét károsan befolyásoló, nem megfelelően működő közműpótlókról jellemzést a szennyvízzel foglalkozó bekezdésben, az illegális vagy nem megfelelően működő hulladéklerakókról a hulladékgazdálkodás bekezdésben adunk.

2.5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

2.5.1. Kommunális folyékony hulladékkezelés

A felszín alatti vizek és a földtani közeg szennyeződés érzékenysége alapján a terület érzékeny a felszíni- és felszín közeli szennyeződésekre, ezért a szennyvízelvezetés megoldása magas prioritású megoldandó probléma.

A településen részben kiépült lakossági kommunális csatornahálózat **Sárisáp** községi hálózattal összhangban, a fejlesztés III. ütemeként valósult meg, így egy rendszert alkot **az előbb említett település hálózatával. A Paulin-major településrészén a rendszer nem került kialakításra**, mert a rákötések száma nem lett volna jelentős. A szennyvíz végső befogadója az **Unyi-patak**, melynek VI. a vízminőség-védelmi kategóriája.

A rendszer hossza 9000 folyóméter, melyből mindössze 7 méter egyesített. A településen keletkező szennyvizek befogadó telepe Sárisápon található, amely e két település közműhálózatának működtetésére hivatott. A szennyvíztelepen alkalmazott ún. **Purator II.** fokozatú tisztítási technológia. A technológia homokfogót ($2 \times 18,8 \text{ m}^3$), aerob medencét ($2 \times 330 \text{ m}^3$), utóülepítőt ($2 \times 65 \text{ m}^3$), fertőtlenítő medencét ($2,9 \text{ m}^3$), iszapsűrítőt ($4 \times 17,8 \text{ m}^3$) tartalmaz, oxigénbevitellel kombinálva ($71,4 \text{ kg O}_2/\text{h}$). A 2003-as évben az ammónia koncentráció határértékének túllépése miatt büntetést fizetett a telep.

A rendszer üzemeltetője a ÉDV. Rt., kapacitása $2 \times 200 \text{ m}^3/\text{nap}$, és átlagos napi terhelése $303,4 \text{ m}^3/\text{nap}$. A rendszerre jelen pillanatban a háztartások közül nem mindegyik csatlakozott – mintegy 370 háztartásból 278 – ez **75%-os** rátát jelent, amit minenképpen növelni kell a jövőben.

15.kép: Közüemi csatorna építése

A Paulin-major településrészt kivéve ez olyan háztartásokat jelent, ahol vagy nincs fürdőszoba az épületen belül, vagy olyan nagy átalakítást igényelt volna, hogy azt az idős tulajdonosok már nem tudták vállalni. A tulajdonosok ezeken a helyeken zárt szennyvíztárolót használnak, illetve szikkasztót. Mintegy 8-8 ilyen közműpótló van a településen. A szippantott szennyvíz befogadója szintén az ÉDV Rt, aki egyébként a szippantást is elvégzi.

Ennek mennyisége mintegy 990 m³ évente. Egyébként ezen háztartások vízfogyasztása alacsony, de veszélyforrás, terhelés a környezetre nézve. Viszont az elmúlt évben is volt még olyan háztartás, amely csatlakozott a rendszerre, ami javította a bekötött háztartások arányát. A felszín alatti vizek és a földtani közeg szennyeződés érzékenysége alapján a terület fokozottan **érzékeny** a felszíni- és felszín közeli szennyeződésekre, ezért a szennyvízelvezetés megoldása magas prioritású probléma.

2.5.2. Kommunális szilárd hulladék

Annayölgyön a kommunális hulladék szervezett gyűjtése és lerakása megoldott. A belterületen található háztartásoknál heti egy alkalommal gyűjti a hulladékot a **Pyrus-Rumpold Rt.** zárt gyűjtőjárműve. A háztartásokból a rendszeres gyűjtésbe bevont lakások aránya 100%. A gyűjtőedények mérete változó, többsége 110 literes. Az edények a lakosság tulajdonában vannak. A keletkező többlethulladékot zsákokban lehet kitenni.

A közterületi szemétygyűjtésről jelenleg **25** gyűjtőedénnyel gondoskodnak. Ezeket hetente, rendszeresen ürítik. Az így gyűjtött hulladék mennyisége évente 48 tonna körül van, ami 4 t/hónap mennyiségnek felel meg. A településen jelenleg már van **szelektív hulladékgyűjtés**. Első lépcsőben **1 központi helyen** létesítettek **négy frakciós** (papír, üveg, fém, műanyag) gyűjtőszigetet. A tervek szerint a szelektív és a szerves hulladékok minél nagyobb arányú gyűjtését és komposztálását is meg akarják valósítani.

A kistérségben a **hulladékudvarok** minél szélesebb körű elterjedését szeretnék elérni, és viszonylagos kihasználtságot a helyi lakosok körében.

A zöldhulladékok összegyűjtése és hasznosítása jelenleg még nem teljes körű. Ennek a feladatnak a megoldása egy **komposztáló** működtetése lenne a lerakó telepen. A lerakás csökkentését és a minél nagyobb arányú komposztálást kell e téren elérni.

Lomtalanítást a településen évente egy alkalommal szervez az önkormányzat.

A településen keletkező hulladékot a **Bicske 015. Hrsz.** alatt lévő hulladéklerakóba szállítják. A lerakó területe **1 millió m³** tömörített hulladék befogadására alkalmas. Ennek a szigetelt kommunális hulladéklerakó-térnek a várható élettartama 2008-ig szól. A jelenleg használt lerakótéren felül a telep bővíthető, a tervezett **III.** ütem révén még a 2008-as **II.** ütemen felül **20 évvel** meghosszabbítható a lerakó élettartama, illetve **4 millió tömör hulladék** lerakására lesz lehetőség. A hulladékszállítást és lerakást végző szolgáltató telepén **papír, üveg, műanyag szelektálás** van, a lerakott hulladékarány csökkentése végett. A válogatás az ürítés helyén történik, a **csarnok 290m²**, és a tömörítés ezután következik. A hulladékot réteges takarással fedik, és kompaktoros tömörítőgéppel **tömörítik**, melynek aránya 1:3, 1:4. A műszaki védelem kialakítása közelíti a hulladékgazdálkodási törvényben leírtakhoz. A telep technikai, műszaki védelmét a telepen lévő **hulladékfogó kerítés** biztosítja. A telepen kiépített **csurgalékvíz-elvezető árok van**, 6 darab **monitoring-kút** segíti a folyamatos ellenőrzést. Ezen kívül van **kocsimosó-fertőtlenítő** (15x6 m), de nincs **biogáz elvezető rendszer** kiépítve. A **csurgalékvíz-gyűjtő** rendszer része egy **1800 m³**-es csurgalékvíz medence is.

A hulladéklerakónak a **Rumpold-Bicske Kft.** a tulajdonosa, és az üzemeltetője is. A telep **aljzatszigetelése** jelenleg az **I. és a II. ütemre** terjed ki. Mindkettőnél 16/32-es **kavicsszivárgó** (25 cm), Tiptex 300 (I.) illetve 800 g/cm² (II.) **geotextília**, és 2 mm vastag HDPE (I.), illetve Carbofol 406 HDPE (II.) **szigetelőfólia** található.

Ezen kívül az I. ütem Secutex R 804 geotextília (800 g/m²), geofizikai monitoring rendszert, 2x 20 cm ásványi szigetelést (k=10⁻⁹ m/s) tartalmaz. A **rézsűszigetelés** 2 mm HDPE

szigetelőfólia, 10kg/ m² bentonittal bedolgozott tömörített talajréteg illetve talaj képezi a szigetelést.

A II. ütem **aljzatszigetelésének** a további komponensei Bentofix NSP 4900-1 szigetelőlemez, IRASZ geofizikai szenzorhálózat (5x5 m), tömörített homokos agyag altalaj. A **rézsűszigetelés** 2 mm Carbofol 406 HDPE szigetelőfólia, bentofix NSP 4900-1 szigetelőlemez, és tömörített talaj.

2.5.3. Veszélyes és állati hulladékok, döngkút

A lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok - úgy mint szárazelemek, olajos rongyok, és elektronikai hulladékok - kezelése **megoldott**. A lejárt szavatosságú gyógyszereket az orvosi rendelőben, vagy a gyógyszertárban lehet leadni. Ezeket megfelelő helyre szállítják (Dorog), hogy ott biztonságos tárolási körülmények között legyenek a hulladékok rendszeres begyűjtéséig. A település egyetlen üzeme sem tett veszélyes hulladék bejelentést. Ha mégis keletkezik kis mennyiségben, akkor ezek kezelésének módja nem ismert.

A község döngkútja **Sárisáp** közigazgatási területén helyezkedik el, mérete kb. **120 m³**, kihasználtsága magas, maradék kapacitása 5 m³. A döngkút szükségszerű bezárását (2005. december 31.) követően az állati hullák elhelyezése még nem megoldott. Annavölgyről minimális állati hulladékot helyeztek a döngkútban. Az állati hulladékok túlnyomó része, megfelelő szolgáltatói háttérrel és konténeres tárolók kiépítésével, fehérjefeldolgozóknak hasznosítható. Az állati hulladékok kezelésére és szállítására vonatkozóan a 71/2003. (VI.27.) FVM rendeletben foglaltakat kell betartani.

Az állati hulladékok fertőtlenítési módja, mészezéses fertőtlenítés. A döngkút környezetkárosító hatását nem vizsgálták meg talaj- vagy talajvízminta vételezéssel.

2.5.4. Hulladékkezeléssel kapcsolatos problémák

Jelenlegi állapot szerint a település közigazgatási területén több kisebb illegális hulladéklerakás van. Főként a félreeső részeken tapasztalható ez a probléma, de az ottani lakosok tudják, hogy ki helyezi ki a hulladékot. A szemételepeket az önkormányzat folyamatos munkával próbálja **felszámolni**, melynek érdekében felszólítja az érintett terület lakóit az eredeti állapot visszaállítására.

Az ilyen hulladékkihelyezések legnagyobb részét a háztartási, és kerti hulladékok teszik ki. Esetleg építésből származó földdel takarták be. Annavölgyön a szemét összeszedését társadalmi munkában vitték véghez, amiben a vezetés is dolgozott.

16. kép: Az egyik illegális lerakó Annavölgyön

Ennek hatása háromszorosan **pozitív** volt. Így megszűnnek az illegális lerakások, fejlődik a település közösségi élete, végül pedig a lakosokat elindította a **környezettudatosság** felé, ami az oktatásban is megjelenik Annavölgyön. Jelenleg nem jellemző, hogy, a lakosok kidobálják a hulladékot.

17-18. kép: Társadalmi munkával folyamatosan takarítják, gondozzák a települést

2.6. LEVEGŐMINŐSÉG

2.6.1. Levegővédelmi besorolás

A 4/2002-es - a légszennyezettségi zónák kijelöléséről szóló - KvVM rendelet szerint Annayölgy község területe (az ún. PM_{10} érték¹ szempontjából) a 10. légszennyezettségi zónába esik.

Az ehhez kapcsolódó 14/2001-es KÖM-EÜM-FVM együttes rendelet szerint így a szilárd szennyezőanyagok (pl.: por vagy korom) átlagos éves koncentrációja az alsó és a felső vizsgálati küszöb között ingadozik.

A koromterhelés a korszerűtlen tüzelési technikákból, illetve a nehéz- és tehergépjármű forgalomból származik- míg a porszennyezés a burkolatlan utakról, és az összefüggően megművelt szántóföldek deflációjából származik. Ezek csökkentésére a fűtőkorszerűsítés, és a teherforgalom korlátozása; valamint a burkolt utak arányának növelése ad módot.

A többi légszennyező anyag koncentrációja nem éri el az alsó vizsgálati küszöböt.

2.6.2. Szálló por okozta szennyezés

A település külterületén az átlagos szántóföldi táblaméret átlagos, néhány helyen hiányoznak a mezővédő erdősávok. A szántóföldi jelentősebb munkák idején ritkán megesik, hogy porterhelés éri a falut; főként betakarításkor. Belterületen **burkolat nélkül**, összesen **5733 méternyi** út van.

A szálló porterhelés csökkentésére a szántóföldek nagyobb mértékű felosztása, illetve mezővédő erdősávval való ellátása ad módot. A település külterületén és az azt körülvevő környezetben viszonylag nagy erdőségek vannak, amelyek mérséklék az ilyen jellegű problémát.

2.6.3. Közlekedési forgalom légszennyezése

A közlekedésből származó levegőszennyezés **átlagos**, de mérés nem készült rá. Mindemellett elmondható, hogy a forgalom okozta szennyezés éves szinten még így is a legjelentősebb források közé tartozik. (Kaposváron, melynek légszennyezésében jelentős szerepet játszik a 61-es út forgalma; a NO_2 koncentráció nem éri el a légszennyezettségi határértéket - átlagimmissziója a határérték 54 %-a -, a CO koncentráció pedig felső vizsgálati küszöb alatt marad.) Indokolt tehát az a feltételezés, hogy a főút forgalmi légszennyezése nem haladja meg az egészségügyi határértékeket. A település kellően átszellőzött.

¹ A szálló por azon frakciója, melynek legalább 50%-a a 10 μm -es átmérőjű, vagy annál kisebb mérettartományba esik a szelektív szűrőn történő leválasztás során.

2.6.4. Szagproblémák

A község közigazgatási területén jelenleg nincs olyan működő vállalkozás, amelynek működése jelentős szagproblémát okozhat. Annayölgy lakott része mellett húzódó útvonal átlagos forgalma nem akkora, hogy ilyen jellegű probléma jelentkezhet. Ezen problémák még kedvezőtlen szélirány esetén sem jelentkeznek, mivel a legközelebbi település, Sárisáp, a településtől déli irányban fekszik, és az uralkodó szélirány ÉÉNy-i. Itt megjegyzendő, hogy Sárisáp Annayölgyhöz közeli része szintén lakott, így mindkét település érdeke, hogy a levegő minősége megfelelő legyen e szempontból is.

2.6.5. Fűtési eredetű légszennyezés

A településen a földgáz bevezetése már megtörtént. A közelmúltban **158 háztartás**, a település kevesebb mint 40 %-a használ gázfűtést, míg a többség a fa, és a széntüzélést használja. A gázellátó hálózathoz csatlakozott háztartások száma folyamatosan nő. A nem túl pozitív arány oka a hagyományokban keresendő, és a (többnyire) kevésbé tehetős lakók nem engedhették meg maguknak ezt a kényelmi beruházást, bármilyen magas is a szolgáltatott gáz fűtőértéke. Azonban az önkormányzat információi alapján elmondható, hogy hamarosan megközelítik az 55–60% -os arányt, mivel az új építésű házakba és minden évben néhány régi épületben is mutatkozik igény a csatlakozásra. A vezetékes gáz jóval **magasabb komfortot** biztosít a lakosok számára, ami főképp az idősebb, mozgásukban korlátozottabb emberek számára jelent nagy segítséget, amit a hagyományos fűtési módszerek esetén nem lehet biztosítani. A PB gáz nagyságrendekkel többbe kerül mint a normál vezetékes gáz, ezért ez a jövőben már nem fog jelentős mértékben elterjedni.

A fűtési módok arányának javulását kedvezményes banki hitelkonstrukciók kialakításával, illetve céltámogatásokkal lehetne elérni. **További emissziócsökkentést napkollektorok építésével lehetne elérni**, amihez a település önkormányzata céltámogatásokat, vagy kedvezményes hiteleket, de legalábbis a pályázati lehetőségek ismertetését nyújthatja.

2.6.6. Ipari légszennyezés

Annayölgy község közigazgatási területén belül egy bejelentésköteles légszennyező pontforrás van a Észak-Dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség adatai szerint.

A település területén történt légszennyező-anyag kibocsátások:

A pontforrás neve	Kibocsátott légszennyező anyagok (kg/év)			
	SO ₂ és SO ₃	CO	NO _x	Szilárd
Kaolin Kft Ipartelepe	1,066	4,61	02	0,29

forrás: EduKöfe

2.6.7. Allergén növények elterjedtsége

Az allergén növények csak foltszerűen fordulnak elő a település külterületén. Belterületen elméletileg nincsen gondozatlan árokpart, vagy gyepfelület, ezt mutatja az 1 ha alatti szennyezettség. A lehetséges problémát a zártkertek okozzák, illetve a kertvégekben megbújó gócpontok, valamint a bányászati tevékenység felhagyása végett elhagyott épületek környezete..

2.7. ENERGIAGAZDÁLKODÁS

Az elektromos energia szolgáltatója a településen az E-ON Rt². A településen energetikai korszerűsítés keretében felújították a közvilágítást. A 80 Wattos izzók 35 Wattosra cserélésének költségét a szolgáltató állta, amit az település nem csökkenő áramfogyasztási díjjal fizet vissza. A gázszolgáltató a ÉGÁZ Rt³.

A középületek fűtését átalakították gáztüzelésűvé.

Az alábbi táblázat tartalmazza Annayölgy energetikai fogyasztását 2003-ban

Felhasználó	Villamos energia		Gáz	
	(kWh/év)	bekötések	(m ³ /év)	bekötések
Lakosság	909 MWh*	411*	255.000*	140*
Intézmény	25.176**	5**	89.724**	5**
Közterületek	24.540**	-	-	-

*KSH adatok 2003

**önkormányzati adatok 2005

A táblázatból is jól látható, hogy a fentebbi fejezetekben taglalt gázbekötések száma évről évre növekszik, míg a nagy fűtőértékű PB gázból a lakosságnak sokkal kevesebbet lehet eladni. Az alacsonyabb gázfogyasztás másik összetevője, hogy feltehetőleg sokan még nem használják fűtésre a gázt, inkább csak a konyhai munkákat könnyítik meg vele.

A településen alternatív energiahasznosítási vállalkozás még nem indult, holott a háztartási napkollektorok kiépítéséhez adottak a feltételek. A napkollektorok beszerzésének, megépítésének lehetőségeivel az **5.5.1 fejezet** foglalkozik.

2.8. ZAJ- ÉS REZGÉSVÉDELEM

2.8.1. Közlekedési eredetű zajterhelés

A közlekedés nem okoz jelentős zajterhelést a településen, mivel egy négyszámjegyű megyei főútvonal szeli át a falu közigazgatási- és belterületét. A település magterületétől ez távolabb esik, így ott nem beszélhetünk jelentős terhelésről. Az úthoz közelebb eső épületek viszonylag nagyobb terhelést kapnak, de ezen épületek a növényzetnek és a terepviszonyoknak köszönhetően viszonylagos védettséget élveznek. A település vasúti közlekedése megszűnt az elmúlt évtizedekben, ami a bányaművelés felhagyásával párhuzamosan történt. A falut érő zajterhelésre vonatkozó adatokat a településrendezési terv tartalmazza, amely szerint a nappali és az éjszakai zajszint a jogszabályban előírt határértékeket nem haladja meg. A kamionforgalom miatti rezgésterhelés csekély, erre még nem érkezett lakossági panasz.

² E-on Észak-Dunántúli Áramszolgáltató Rt. 9027 Győr, Kandó K. u. 13-15. Tel.: +36-40-220-220

³ Dorog, Bécsi út 2/b. Tel.: +36-33-431-800

2.8.2. Üzemi és vendéglátóipari zajforrások

Az egyetlen zavaró zajforrás a faluban, a lakott terület határán található szórakozóhely. A szórakozóhely zajterhelését vizsgálva azt látjuk azonban, hogy ez az épület közelebb fekszik a szomszédos **Sárisáp** legészakibb részén fekvő házakhoz, mint az annavölgyi lakott területekhez. A településen jelenleg nincs mérésköteles üzemi tevékenység.

A település központi részén alkalomszerűen esténként a fiatalok összegyűlnek, és ekkor bizony előfordul hogy zavaró mértékű zajkibocsátására kerül sor, melyre már érkezett lakossági panasz, de zajmérés itt még nem történt.

2.9. TERMÉSZETI KÖRNYEZET ÉS ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK

2.9.1. Növény- és állatvilág

A növényföldrajzi körzetesítés tekintetében a Pilis–Gerecsei flórajárásba (Pilisense) tartozó kistáj jelentősebb potenciális erdőtársulásai közé a cseres tölgyesek (Quercetum petraeae-cerris), a gyertyános kocsánytalan tölgyesek (Quercus petraeae-Carpinetum), a bükkösök (Melico-Fagetum; Fago-Ornetum), a tölgy-kőris-szil ligeterdő (Quercus-Ulmetum) és a karsztbokorerdők (Cotino-Quercetum) sorolhatók. A nyílt társulások között a sziklagyepek (Festucetum glaucae hungaricum) és a pusztafüves lejtős sztyeprétek (Diplachno-Festucetum sulcatae) az elterjedtebbek. A lágyszárú vegetáció jellegzetes fajai a husáng (Ferula sadleriana), a pirosló hunyor (Helleborus purpurascens), a kései szegfű (Dianthus serotinus).

2.9.2. Természetvédelmi szempontból értékes területek

2.9.2.1. Országos védelem alatt álló területek

Annavölgy közigazgatási területén országos védelem alatt álló terület nincs.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva („ex lege”) védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Területükre az országosan védett természeti területekre vonatkozó természetvédelmi előírások érvényesek.

Annavölgy közigazgatási területén kataszterezett földvár, szikes tó és láp nem található.

2.9.2.2. ÉTT (Érzékeny Természeti Területek)

Potenciális ÉTT célterületek azok, melyek környezetérzékenységi térképek alapján átlag feletti sérülékenységet mutatnak. Az ÉTT területeket - természetvédelmi támogatás fontossága szempontjából - három kategóriába sorolhatjuk:

I. A kiemelt területeken nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő természeti értékek jelentős állománya fordul elő, melyek fennmaradása 5-10 év távlatában is kétséges, amennyiben a természetkímélő gazdálkodás nem részesül támogatásban.

II. A fontos területeken országos viszonylatban jelentős természeti, táji értékek fordulnak elő, melyek fennmaradása, vagy állapotuk javítása érdekében természetkímélő gazdálkodás támogatása szükséges

III. A lehetséges területek azok, ahol jelentős az extenzív élőhelyek aránya, az értékek jelentősége kisebb, illetve, ahol az extenzív gazdálkodás ösztönzésével növelhető lenne a terület természeti értéke. Az ESA területek környezetbarát fenntartására kiemelt támogatási rendszert dolgoztak ki, melyek először a mintaterületeken válnak elérhetővé.

Annayölgy községhatár - az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet melléklete alapján – **egyik kategóriában sincs.**

2.9.2.3. Természeti területek

A 46/1999. (III. 18.) Korm. rendelet szerint a hullámtér, mint az ökológiai hálózat (lásd alább) szerves és meghatározó része, ugyancsak természeti területként kezelendő.

A már most természeti területnek minősülő hullámtereken, valamint kihirdetésük után a többi természeti területen is - a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 21. §-ában foglaltakat be kell tartani:

21. § (1) Természeti területen az igazgatóság engedélye szükséges:

a) a gyepek és nádasok művelési ág megváltoztatásához;

b) a gyepek, valamint a nád és más vízinvázió elterjedéséhez.

(2) Természeti területen az igazgatóság szakhatósági hozzájárulása szükséges:

a) a termőföld más célú hasznosításához, művelés alól kivett terület újrahasznosításához;

b) a földtani kutatáshoz és az ásványi nyersanyag kutatására vonatkozó műszaki üzemi terv jóváhagyásához, a bányatelek megállapításához, az ásványi nyersanyag feltárására, kitermelésére, a kitermelés szüneteltetésére, továbbá a bányabezárásra vonatkozó műszaki üzemi tervek és a tájrendezési terv jóváhagyásához;

c) vizekben a halászati üzemtervek jóváhagyásához.

(3) Természetes és természetközeli állapotú

a) vizes élőhelyek, különösen folyók, tavak partvonalának, valamint a vizeket kísérő természetes életközösségek (növénytakasok) állapotának megváltoztatásához,

b) vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 méteren belül, tavak partjától számított 100 méteren belül meglévő épületek, építmények, létesítmények átépítéséhez, átalakításához, vízi létesítmények, kikötők, illetve a halászati célú hasznosítást szolgáló létesítmények létesítéséhez, kivitelezéséhez

az igazgatóság szakhatósági hozzájárulása szükséges.

(4) A körzeti vadgazdálkodási terv természeti területet érintő részének jóváhagyásához a miniszter egyetértése szükséges.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény a következő előírásokat teszi a hullámtérrel és a természeti területekkel kapcsolatban:

18. § Természeti terület övezetben új külszíni művelésű bánya nem nyitható.

22. § (2) c) természeti területen regionális hulladéklerakó hely nem jelölhető ki.

24. § A hullámtér és nyílt árter övezet területén beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

Természeti terület nincs a faluban.

2.9.2.4. Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak egységes elnevezését jelenti. Ezek a területek védett fajok élőhelyei, ökológiai funkcióval rendelkeznek. A területek védelmére vonatkozó törvényi szabályozás még nincs teljesen kidolgozva.

A fő kategóriák a következők:

1. Magterület: természetes és féltértermészetes, Európára jellemző és európai jelentőségű területek, európai jelentőségű fajok, populációk élőhelyei.
2. Ökológiai folyosó: kielégítően nagy méretű élőhelyek biztosítása a populációk számára, a vándorló fajok mozgásához megfelelő minőségű élőhely- összeköttetés, genetikai és térbeli kapcsolat figyelembe vétele.

3. Pufferterület: a negatív külső hatások csökkentése, a tényleges magterület/folyosó méretének növelése, a magterület alakjának (kerület:terület arány) javítása, a magterület és folyosó körül szükség szerinti kialakítása.
4. Rehabilitációs terület: a fenti 3 elem rehabilitálása, minőségi javítása, térbeli növelése, a hiányzó kapcsolódó pontok kialakítása.

A település területét nem érinti az ökológiai hálózat.

2.9.2.5. NATURA 2000 területek

Magyarországon 2004-ben került sor a 275/2004.-es Kormányrendeletben az eddigi természetvédelmi rendszert kiegészítő (eddig még nem létező védelmi kategória) Natura 2000 területek kijelölésére.

A Natura 2000 az Európai Unió területére meghatározott, az élőhelyvédelmi irányelvben szereplő természetes élőhelytípusok, valamint állat- és növényfajok jelentős állományainak otthont adó területek hálózata. Létesítésének fő célja a természetes élőhelyek, és a vadon élő növény- és állatfajok megőrzése által a biológiai sokféleség fenntartása.

A Natura 2000 területekre vonatkozó rendelet néhány fontosabb megállapítása:

A kijelölt területek három kategóriába tartoznak, melyeket a rendelet mellékleteiben

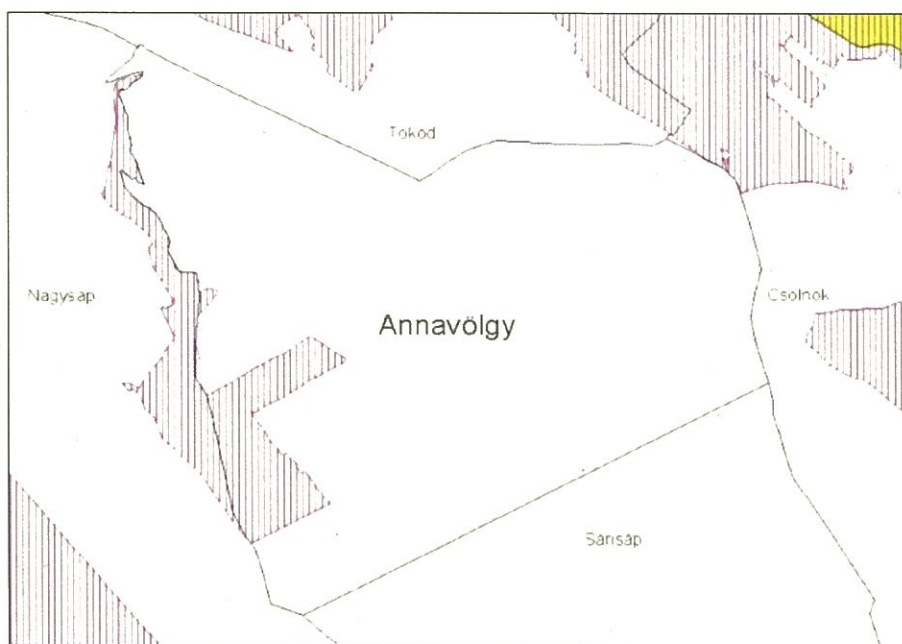
- **Különleges természet-megőrzési területek** (1.a melléklet),
- **Kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területek** (1.b melléklet),
- **Különleges madárvédelmi területek** (2. melléklet).

A Natura 2000 területek tekintetében - ha külön jogszabály másként nem rendelkezik - az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A hálózatba tartozó területeken is a Nemzeti Parkok igazgatóságai látják el az engedélyezési, szakhatósági és hatósági feladatokat, de a védett természeti területeknél szűkebb körben ír elő igazgatósági engedélyezést, és ezáltal egy enyhébb szabályozást jelent. (Pl. a rendelkezés nem teszi lehetővé a Natura 2000 területeken az igazgatóságok számára a tulajdoni korlátozás, ideiglenes használat, használati jog megszerzésének lehetőségét.)

A kormányrendelet tervezet ugyanakkor tiltja a Natura 2000 terület állapota, állaga és jellege elsődleges rendeltetésével ellentétesen történő megváltoztatását, valamint minden olyan beruházás végzését, illetve tevékenység folytatását - kivéve ha kiemelt közérdekről van szó - amely a terület elsődleges rendeltetéséből fakadó védelmi célokkal ellentétes.

Annayölgy területén az **Epöli szarmata vonulat** nevű, **HUDI20016** kódjelű kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területekhez tartozó Natura 2000 terület található. A kijelölés alapját képező élőhelyek a következők: **Síksági pannon löszgyepek 6250, szubpannon sztyepek (6240), Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Caprinus betulusszal 91G0, Pannon cseres tölgyesek 91M0.** Jelölő növényfajok: **Echium russicum, Pulsatilla grandis.**

A kijelölt Natura 2000-res területek:

1. ábra Natura 2000 területek Annavölgyön

2.9.2.6. Települési zöldfelületek

A települési zöldfelületek félig-meddig körbeölelik a belterületet. Erdőtömb határolja Tokod-Ebszönybánya felől, valamint erdők övezik a beépült területeket keleti és délkeleti oldalon is. A köztéri bútorok és a növényzet állapota és gondozottsága **jó**. Annavölgy „**új központi területeként**” javasolt kialakítani a „népbolt” és a Népbolt utca előtti sportolási tevékenységekre is alkalmas területen, és környékén. Így egy szabadidő-központ és kereskedelemmel–vendéglátással kapcsolatos szolgáltatásokra is alkalmas terület fog létrejönni. A rekreációs terület kialakítása már folyamatban van.

19-20. kép: A központi terület rendezvények megtartására is alkalmas.

A másik közpark funkciót ellátó terület az Erkel Ferenc Művelődési Központ közelében található. A **sporttelep** és tágabb környéke szintén kiterjedt, és növényzettel borított területet foglal el. A lakott részek feletti domboldalon (ÉK-i irányban) jelentős rekreációs terület alakítható ki, mivel itt egy fenyves helyezkedik el.

A jelentősebb zöldfelületek a következők:

- Közparkok
- Sportpálya

2.9.3. Tájsebek, kutatófúrások

A kistáj jelentős földtani nyersanyagai elsősorban az építési anyagok, valamint a differenciált medencealjzat széntelepeket tartalmaznak. A település tágabb környezetében intenzív bányászati tevékenység folyt, és részben még ma is bányásznak nyersanyagot.

Annavölgy közigazgatási területén jelenleg nem található működő bánya. Közigazgatási területén a 70'-es évek közepén fejlesztették vissza és később megszűnt a bányáskodás. Ennek következtében jelentős mértékű járatrendszer alakult ki a mélyben, és a széntermelés alatt igen nagy mennyiségben meddő is a felszínre került. A járatrendszerek hossza 10 km-es nagyságrendű, és a szomszédos ugyancsak hasonló tevékenységet folytató települések járataival összeköttetésben áll.

21. kép: A tárókijáratot már visszahódítja a növényzet

A járatok jelenleg nincsenek használva, és az esetleges balesetveszély miatt ezeket gondosan befalazták. A kitermelt meddő mennyisége jelentős, de jelenleg már részben rekultivált, és a növényzet is kezd megtelepedni rajta. A régi, legalább 70-80 éves meddőhányó teljes növényborítottságot mutat.

2.9.4. Településszerkezet, kultúrtörténeti és építészeti értékek

Annavölgyön kiemelten védett műemlék épület nem áll. A település magán hordozza azt a sajátosságot, hogy mind a domborzati viszonyoknak, mind a **bányászati tevékenységnek** kiszolgáltatott volt. Ráadásul az utóbbi miatt jelentősen megváltoztak a települési domborzati viszonyok is. Ez a település szerkezetére is rányomja a bélyegét. A Fő út mentén, délen található az orvosi rendelő és a templom, mellettük használaton kívüli, volt bányaüzemi területek és lakóépületek. A Fő útról a faluba érkezve az óvoda és a posta épülete található. A völgyben befelé haladva található az iskola és a Községháza. Az Öreg kolónia és a Kakukk-

telep csuklópontjában található a kereskedelem, vendéglátás létesítményei, sportpálya, valamint a pihenő -és játszóteret is befogadó **főtérre** fejlesztendő terület, közpark.

Külön figyelmet érdemel egy jellegzetes stílusban emelt dupla házsor, amely különös, megkapó karaktert ad a községnek, és mindenképpen érdemes megvizsgálni a lehetőségét annak, hogy a **védendő helyi értékek közé emeljék**.

Az épületek érdekessége, hogy a szoros láncsort alkotó épületsorok enyhe ívben hajlanak meg, melynek domb felőli végén közelebb helyezkednek el egymáshoz képest az épületsorok, míg az a völgy irányába kitágul. A kettő közt helyezkedik el egy épp megfiatalítás alatt álló fasor, amely a Kakukk-telep, a Sportpálya, és a Kultúrház felé vezető út is egyben. Érdemes megemlíteni azt is, hogy a házsorok előtti rész régen egy gödör volt, és egy tónak adott helyet. Jelenleg, amint az az alsó képen is látható egy domb van ennek a mélyebb résznek a helyén (meddőhányó volt), amit a természet már teljesen visszavett, és sűrű növényzet borít.

22.-23. kép: A település legmarkánsabb házsora (jól látható a fiatalítandó fasor)

Az említett épületsorokon kívül a szolgáltatóház „**népbolt**” érdemel említést. Ez az épület már a 100 évvel ezelőtti fényképes dokumentumokon is szerepel, és azóta is megőrizte eredeti funkcióját, alakját. A település több kisebb részből áll, és ezek külön

jellegzetességekkel rendelkeznek. Míg a Kakukk-telep a domboldal ölelésében bújik meg keskenyebb utcákkal, addig a központi, és a főútvonal (Únyi-patak) felőli rész szélesebb, egységesebb utcákkal rendelkezik. Itt egyébként új parcellák is beépítésre kerülnek a közeljövőben. Az előkertek mérete meghatározott, illetve a beépítések szabályozottak.

A belterületől különálló tömböt képez az Öreg árok túlsó partján a Paulina major, melyen jelenleg lakások találhatók. Annavölgyön kúria, kastély nem található.

A község területén néhány lakóépület helyi védelemre javasolt, de a település országosan védett műemlékkel nem rendelkezik.

24. kép: A tipikus, rendezett utcakép

Egyéb települési értékek:

Annavölgy múltjából fakadóan a ma már felhagyott bányászati tevékenység előtt tisztelgő emlékművek.

25. kép: A XIX. században a fővárosba szállították az itt termelt szenet

2.10. KÖRNYEZETI NEVELÉS, OKTATÁS, KÉPZÉS

A környezeti nevelés a hosszú távú, hatékony és sikeres környezetvédelem kulcsfontosságú eszköze. Éppen ezért a környezeti neveléssel foglalkozó fejezet a települési környezetvédelmi programok egyik legfontosabb része. A környezetvédelem fontosságának, a fenntartható fejlődés alapeszméjének és gyakorlati megvalósíthatóságának megismertetése nem korlátozódik a közoktatásra. Az óvodától kezdve az általános-, közép-, és felsőoktatáson túl kiterjed a felnőtt képzésre, a tanórákon kívüli tevékenységekre, az iskolai kereteken kívüli nevelési színterekre is.

2.10.1. Iskolai környezeti nevelés

Annavölgyön működik óvoda és iskola is, 45 illetve 117 fővel. Így fontos szerephez jut a településen a környezettudatos szemlélet és gondolkodás megjelenése a helyi oktatási intézményekben. De a környező településekkel összefogva, az ezek közti kommunikáció a környezeti nevelés kapcsán még jelentősebb eredmények elérését teszi lehetővé. A felsőbbfokú oktatásban résztvevő diákok azonban már máshova járnak tanulni. (Ezeknél az iskoláknál a kerettantervek határozott környezeti nevelési tartalmán alapuló helyi tanterv szerint foglalkoznak környezeti neveléssel.) Fontos elérendő cél, hogy legalább a kerettanterv környezeti nevelési tartalma szerint foglalkozzanak az iskolában környezeti neveléssel.

Az helyi óvodában, vagy a szomszédos iskolákban az oktatási kereteken túl az alábbi környezeti nevelési tevékenységeket lehet alkalmazni:

- terepgyakorlat
- témanap
- tanulmányi kirándulás

Akár iskolai keretek között, akár azon kívül történő környezeti nevelésről beszélünk, mindenképpen összefogásra, szervezeti összefogásra van szükség. Az önkormányzatok, a civil szervezetek, a térségben illetékes természetvédelmi-, és környezetvédelmi hatóság (NPI, KÖFE), illetve kutató intézmények mind hatékonyan támogatják az iskolák, a nevelők környezeti nevelési munkáit.

2.10.2. Iskolán kívüli környezeti nevelés (társadalmi szervezetek)

A környezeti neveléssel foglalkozó civil szervezetek, tantervek, segédanyagok, az alábbi honlapokon találhatóak:

<http://www.kokosz.hu/tag.htm>
<http://www.zpok.hu/taglapok.shtml>
<http://www.prof.iif.hu/konkomp/>
<http://www.erdeiiskola.konkomp.hu/>
www.c3.hu/mkne

A település tágabb környezetében több környezetvédelemmel, természetvédelemmel, illetve környezeti neveléssel foglalkozó civil szervezet tevékenykedik.

Munkájuk révén jelenleg illetve a közelmúltban az Annayölgyet érintően az alábbi környezeti neveléssel kapcsolatos tevékenységek zajlanak, illetve lehetőségek állnak rendelkezésre:

A település környékén található oktatási központok:

Név:	József Attila Gimnázium Környezet- és Oktatóközpont	Bakony-Balaton Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpont	Homoki Nagy István Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpont
Cím, elérhetőség:	Székesfehérvár, Jókai u. 20. 22/311-160 Fax: 22/311-160	Veszprém Halle u. 3. tel.: 88/426-500 fax: 85/337-053	Veszprém, Kopácsi u. 1. 88/428-222 Fax: 88/421-532
Vezető:	Takácsné Kovács Anikó	Bilku Rolandné	Dr. Markovszkyné Sindler Ágnes
Programok:	Pedagógus továbbképzés Föld Napja Madarak és Fák Napja Erdei iskola Madárgyűrűző és vonulás kutató tábor "Vizek és vízpartok" "Témanap" "	Erdei iskolák, táborok iskolán kívüli akciók Szemléletformálás, programok	Erdei iskolák, táborok iskolán kívüli akciók Szemléletformálás, programok

forrás: www.kokosz.hu

A település tágabb környezetében található tanösvények 1. táblázata:

Név:	Alcsúti Arborétum	Dinnyési Fertő, illetve Velencei Madárrezervátum	Dombóvár-Tüske Horgásztavak	Martonvásár Természetvédelmi Terület	Pacsmag TT	Székesfehérvári homokbánya	Várölygi geológiai tanösvény
Cím, megközelíthető:	Bicskétől autóbusszal	Dinnyés	Horgásztavak, Tüske	Martonvásár, autóbusszal	Tamási-Adorjánpuszta	Székesfehérvár, homokbánya	Magyaregregy határában
Kezelő, kapcsolattartó:	Duna-Ipoly NP. Ig. Boros József 8087 Alcsútdoboz tel./fax: 22/353-219	Duna-Ipoly NP. Fenyvesi László	MME Dombóvári H. Cs.	Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutatóintézet 2462 Martonvásár Bruszvig u. 2 tel.: 22/460-016 fax: 22/460-213 Györfi Béláné	MME 28. sz. Helyi Csoport Oktatóközpontja 7200 Dombóvár Dombó P. u. 42/a. tel./fax: 74/ 466-746 Nagy Sándor, tel.: 74/ 460-801 Molnár Zoltán, tel.: 74/ 470-817	Duna-Ipoly Nemzeti Park nincs kapcsolattartó megadva	DDNP Ig. Havasi Ildikó
Jellege:	kiépített	vizes élőhely	vizes élőhely, botanikai és összes gerinces, újszerű	egy/harmada kiépített	vizes, új	geológiai	geológiai, látogatásra alkalmas
Célcsoport:	mindenki	mindenki	iskolai csoportok, óvodai csoportok, családok, mindenki	mindenki	vegyes	mindenki	iskolai csoportok, óvodai csoportok, családok, mindenki
Használat, felszerelés:	térítéssel, kihelyezett táblák, vezetőfüzetek, előre bejelente	gumicsizma	önállóan, bő tájékoztatóval, kérdésekkel - kiránduló öltözet	kihelyezett táblák, állandó vezetővel, térképpel	ingyenes, térítéssel (1500 Ft), ha kérnek vezetővel önállóan: kihelyezett táblák segítségével, feladatlapokkal (szervezett iskolai csoportoknak)- gumicsizma, terepi felszerelés	nincs adat	ingyenes, önállóan: kihelyezett táblák segítségével vezetővel: állandóan előre bejelente -kiránduló öltözet
Táv, idő:	min. 1,5 óra		2 - 3 km, 2 óra		1 óra	n.a.	4 km, 2 óra

forrás: www.kokosz.hu

Az önkormányzat és a helyi civil szervezetek (SA Polgárőregyesület, Sportegyesület, Nyugdíjasklub) viszonya igen jó. Együttműködésük sikere közmunka- és virágosítási programokban nyilvánul meg.

A környezeti neveléshez igen jó segítség a környezetvédelmi szempontból neves napok megünneplése. Ünnepségek, vagy tájékoztató táblák, faliújságok keretében tájékoztatást lehet adni arról, hogy az adott jeles nap mire szándékozik felhívni a figyelmet, vagy mit szeretne tudatosítani, változtatni az emberek gondolkodásában.

Jeles napok jegyzéke

Február 2.	Vizes Élőhelyek
Március 6.	Nemzetközi Energiahatékonyság Nap
Március 22.	Víz Világnapja
Március 23.	Meteorológiai Világnap
Április 3.	Csillagászati Világnap
Április 4.	Laboratóriumi Állatok Napja
Április 7.	Egészségügyi Világnap
Április 11.	Költészet Napja
Április 18.	Műemlékvédelmi Világnap
Április 22.	Föld Napja
Április 24.	Kísérleti Állatok Védelmének Napja
Május 8.	Nemzetközi Vöröskereszt Napja
Május 10.	Madarak és Fák Napja
Május 15.	Állat- és növényszeretet napja (Magyarországon)
Május 15.	Nemzetközi Klímaváltozási Akciónap
Május 18.	Múzeumi Világnap
Május 24.	Európai Nemzeti Parkok Napja
Május 31.	Dohányzásmentes Világnap
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap
Június 8.	Óceánok Világnapja
Június 17.	Világnap az Elsivatagosodás Ellen
Június 21.	A Nap Napja
Június 25.	Barlangok Világnapja
Július 1.	Építészeti Világnap
Július 11.	Népesedési Világnap
Augusztus 9.	Állatkertek Napja
Szeptember 16.	Ózon Világnapja
Szeptember 22.	Autómentes Nap
Szeptember 23.	Takarítási Világnap
Október 1.	Zenei Világnap
Október 1.	Habitat Világnap
Október 4.	Állatok Világnapja
Október 8.	Madárfigyelő Világnap
Október 8.	Természeti Katasztrófák Elleni Védekezés Világnapja
Október 10.	Lelki Egészség Napja
Október 15.	Nemzeti Gyaloglónap
Október 16.	Élelmezési Világnap
Október 21.	Földünkért Világnap
Október 31. vagy a hónap utolsó munkanapja	Takarékossági Világnap
November 8.	Városok Napja
November 17.	Füstmentes Nap
November 27.	Fogyasztásszüneteltetési Nap
December 1.	AIDS elleni világnap
December 29.	Biodiverzitás Védelmének Napja

3. ÉRTÉKELÉS

Egy adott település a készülő környezetvédelmi program meghatározó alapelvei (fő alapelvek: pl. fenntarthatóság, megelőzés, felelősség, együttműködés, ökológiai szemlélet stb.) szempontjából történő értékelésének egyik lehetséges eszköze a környezeti SWOT elemzés.

A módszer elnevezése egy angol nyelvű rövidítést takar. A SWOT-analízis lényege, hogy röviden, vagy táblázatos vagy rövid szöveges formában felvázolja a település *gyenge* és *erős* pontjait (a települési környezet szempontjából nézve meglevő pozitív jellemzők, értékek, illetve a negatív jellemzők, hiányosságok), valamint azt, hogy milyen erőforrásokat képes mozgósítani, tehát mik a *lehetőségei*, és milyen *veszélyekre* számíthat.

Erősségek	=	Strengths
Gyengeségek	=	Weaknesses
Lehetőségek	=	Opportunities
Veszélyek	=	Threats

Fontos ismérve a SWOT-elemzésnek, hogy míg az első két terület - tehát az erősségek és a gyengeségek – az adott település **belső** tulajdonságaira kérdez rá, addig a második kettő - azaz a lehetőségek és a veszélyek - a települést **körülvevő környezet** vizsgálatát célozza.

Erősségeink és gyengeségeink **belső** tényezők, ezért befolyásolni tudjuk őket, azonban a veszélyek és a lehetőségek, olyan jobbra külső adottságokat jelentenek, amelyekre csak ritkán tudunk hatással lenni, ezeket nem tudjuk teljes egészében irányítani. Tehát a lehetőség önmagában nem egy belső elhatározású terv, hanem egy külső lehetőség.

Egy tényező, egy jellemző nem lehet veszély és lehetőség, vagy erősség és gyengeség is egyben. Minden tényezőről el kell tudnunk dönteni, hogy a település környezeti értékeinek védelme, a környezetvédelem szempontjából mit is jelent. valójában.

3.1. ERŐSSÉGEK

- A terület felszínfejlődése miatt **geomorfológiai, hidrológiai értékei** több szempontból is jelentősek és kutatottak, ezek bemutatásra méltók.
- Annayölgy közigazgatási területe **természeti értékekkel** is rendelkezik.
- Annayölgy **megközelíthetősége közúton alapvetően jó**, országos főút ugyan nem érinti a község területét, de a térség központja, illetve több város könnyen elérhető, mind Esztergom, Komárom viszonylag közel van.
- Annayölgy környezete csendes, békés. A szelíd dombvidék, az erdő-, szántó- és gyepterületek változatossága szemet gyönyörködtető, vonzó tájképet nyújtanak, kirándulásra csábítanak.
- Az aránylag nagyobb kiterjedésű erdőterületek lehetőséget biztosítanak az **erdő és vadgazdálkodás** számára.

- Az **állattartás** minimális, így az ebből eredő környezetszennyezés, talaj-, felszíni és felszín alatti vízterhelés gyakorlatilag minimális.
- A **mezőgazdasági adottságok** az Európai Unión belüli fejlődéshez is alkalmazhatóak. A rétek és erdők természetvédelmi szempontból is hosszú távon is fenntartható gazdálkodást tesznek lehetővé. A gyengébb minőségű szántókon az erdősítésnek vannak jó lehetőségei. A táj általában is alkalmas jó minőségű, értékes hazai fajokból álló erdők létesítésére.
- A gazdasági élet jellegéből adódóan a **mezőgazdasági eredetű környezetterhelés** kisléptékű.
- A község **ivóvízellátása** a **regionális vízmű** rendszerről mennyiségileg és minőségileg is **biztosított**.
- A **szennyvízhálózat** és a **közműpótlók** a **település jelentős részén kiépítettek**. A településen keletkező szennyvizek közvetlenül nem szennyezik a talajt és a talajvizet a község jelentős részén. A települési szennyvíz gyűjtése, és biztonságos elhelyezése megoldott.
- A település rendelkezik **rendezési tervvel**, és **hulladékgazdálkodási tervvel is**.
- A község **csendes, erdőkkel körülölelt, egyedi településszerkezeti sajátosságokat hordozó** falu.
- A természeti értékek, a csendes, jó levegőjű táj, és az elfogadható minőségű utak jó alapot teremtenek a **környezeti nevelés, ökoturizmus, a kerékpáros turizmus** megvalósításához.
- A település gazdag potenciális **egyedi tájértékekben, építészeti, kultúrtörténeti értékekben** amelyek megőrzése, helyreállítása kiemelt cél.
- A település **kommunális szilárd hulladékgyűjtése és szállítása** megoldottnak tekinthető.
- A település önkormányzata aktív szervező erőként vesz részt Annayölgy és környezete idegenforgalmi, **kulturális életének szervezésében**, a turizmus adta lehetőségek kihasználásában, a fejlesztési célok társulási keretek között történő megoldásában.
- A község régi, védelemre méltó épületei, házsorai jelentős **településképi** értéket képviselnek.

A természeti értékek, a rendezett, ápoltság, tiszta lakókörnyezet, a múlt emlékei gazdaságilag is rendkívül jelentős értékek és a további fejlődés megalapozói. Védelmük nemcsak a környezet érdekeit szolgálja, de bármilyen fejlődés nélkülözhetetlen forrása.

3.2. GYENGESÉGEK

- Az Annayölgyet is magába foglaló **kistérség** a gazdaság hosszabb idejű recessziója miatt a megyei **kistérségek** között nem sorolható vezető pozícióba. A hátrány gazdasági lemaradottságban, alacsonyabb jövedelmekben, magasabb munkanélküliségben, elöregedő népességben, a versenyképesség alacsonyabb fokában, illetve később kiépülő infrastruktúrákban nyilvánul meg.
- A jelenlegi **gazdasági versenyhelyzet és a munkanélküliség veszélye** anyagilag kiszolgáltatott helyzetbe hozza a települést. Ennek következtében nemcsak kevés pénz fordítódik a környezet állapotának megőrzésére, javítására, de a megvalósítandó célok között is háttérbe szorulhat a környezetvédelem.

- Vezetékes gázhálózat ugyan kiépült a településen, de a rákötöttség aránya még tovább javítható. A hagyományos tüzelőanyagok használatából adódó **károsanyag kibocsátás**, a téli időszakban, kedvezőtlen időjárási viszonyok esetén lerontja a település belterületén és környékén a levegőminőséget.
- A **település területén működő kisebb üzemek** kismértékű potenciális környezetszennyezés veszélyét hordozzák magukban.
- A gazdasági élet jellegéből adódóan az **ipari eredetű környezet terhelés** nagyléptékű volt a területen.
- A környéken kimondottan **környezetvédelmi céllal civil önszerveződés eddig nem alakult**.
- A korábban kialakított, szigetelés nélküli **volt községi szeméttelrepre** ma már nem szállítanak hulladékot. A korábbi hulladékdombok a **felszín alatti vizektől ugyan távol** fekszik, de a **lakott területhez való közelsége**, és az ezzel járó környezeti terhelés miatt a hulladéktelep felszámolása, a hulladéknak a kialakítandó regionális hulladéklerakóba való elszállítása, valamint a terület rekultivációja indokolt, és prioritást élvező cél.
- **Alternatív energiák** hasznosítására még konkrét elképzelések sem fogalmazódtak meg, cselekvési program nincs kidolgozva.
- Annayölgy területén több kisebb-nagyobb **illegális hulladéklerakó hely** található, amelyek felszámolására, és további szennyezés elkerülésére már történt kísérlet.
- A település szántóterületein a kibocsátott **műtrágya** mennyisége nem ismert mértékű.
- A település biztonságos **csapadékvíz elvezetése** megoldott, de zavaró a hirtelen, nagyobb mennyiségű csapadékkal együtt érkező **sár**, ami néhol eltömíti a csapadékcatorna-hálózat részeit. Mind bel-, mind külterületi szakaszai folyamatos gondozásra, felújításra szorulnak.
- A településen az **útburkolat minősége** mind bel-, mind külterületen **rossznak** nevezhető.
- Annayölgy területén rehabilitálásra váró **tájseb** található.

3.3. LEHETŐSÉGEK

- **Légszennyező anyag** kibocsátásának mérséklése, elsősorban a lakossági tüzelés korszerűsítése által. A **gázhálózatra való csatlakozás mértékének növelése** révén tovább csökkenthető a hagyományos tüzelőanyag felhasználásból adódó levegőszennyezés.
- A **természeti értékek bemutatását** szolgáló turistaút, tanösvény, bemutatóhelyek kialakítása, fokozhatja a település természeti értékeinek ismertségét, és elismertségét, hozzájárulhat a település lakosainak, és az ide látogató turisták környezettudatosságának növeléséhez.
- Annayölgy egy esetlegesen kialakítandó **rekreációs** központként, szabadtéri tevékenységekre fókuszáló településként ideális lehetőségeket nyújthatna a környező városok lakossága számára a kikapcsolódásra.
- **Az erdősültség növelése**, lehetőleg őshonos fafajtákkal. A szántónak alkalmatlan területeken elképzelhető ültetvény jelleggel nem honos fajták telepítése is, de tekintettel a honos fajták nagyobb fatermésére és értékesebb fájára, gazdaságilag is célszerűbb ezek telepítése.

- Az **ökológiai adottságoknak legjobban megfelelő talajhasználat** bővítése és a fenntartható mezőgazdasági fejlesztés megvalósítása, terjesztése. A környezetileg érzékeny és a gyenge termőképességű területeken az intenzív talajhasználat felváltása hagyományos, tájba illő gazdálkodási módokkal, extenzív talajhasználat megvalósításával.
- A **lakosság érdekelődése** a környezetvédelem iránt **erősödik** a térségben. Még sok helyen él az egészséges lokálpatriotizmus is.
- Az **energiatakarékos lakások** kialakításának lehetőségét be kell vinni a köztudatba, akár lakossági fórumokon vagy tájékoztató kiadványokon keresztül. Korszerű technikai berendezésekkel, hőszigeteléssel, izzókkal stb. a lakások energiafelhasználása akár a jelenlegi felére is csökkenthető. A gyorsan emelkedő fűtési és áramszolgáltatási díjakból tekintélyes hányadok spórolhatók meg energiatakarékos izzók és berendezések, nyílászáró cserék, vagy utólagos külső hőszigetelés beiktatásával.
- A **turizmus** serkentésével jobban ismertté válhatna a település és környéke, s ezzel megjelenhetnek további igények, melyekkel elindulhat a térség gazdasági fellendülése a szolgáltatóiparon keresztül, illetve erősödhet a lakossági környezettudatosság.
- Annayölgy egyik legfontosabb kitörési pontja a természetjáró, bakancsos, kerékpáros **turizmus és a pihenést kereső üdülők** lehetnének. A mikrotérségi szintű (a kistérségen belüli, néhány településből álló, szorosabban kötődő egységek) **idegenforgalmi együttműködés erősítése**, közös termékfejlesztés, közös összehangolt programkínálat, térségmarketing szolgálhatja a cél megvalósulását.
- Az idegenforgalom mellett fontos szerep jut a **rendezett településképnek**. A helyi rendelettel védendő épületek megfelelő karbantartásához megfelelő anyagi bázist, vagy pályázati forrásokat kell biztosítani az önkormányzatoknak. Az esztétikus, tiszta környezet a lakosság életére is közvetlenül kedvező hatással van, és az ingatlanok értékét is jelentősen növeli.
- A jó adottságokra építve a **környezettudatos nevelést, gondolkodást fejleszteni** lehet. A természetes, gazdag élővilágú területek (erdők, gyepek, patakok) kihasználtságát **tanösvények**, vagy **erdei iskolák** létesítésével is lehetne növelni. Ez a személyiségfejlődés megfelelő szakaszában biztosít a diákoknak olyan gyakorlati tapasztalatokat, amelyek sokkal inkább tudatformáló hatásúak lehetnek (akár még a családban is), mint bármilyen írásos anyag. Ez hosszútávon az erdők, természeti területek átgondoltabb művelését, fokozottabb védelmét, és települések zöldfelületeinek növekedését eredményezi.
- A környezettudatos gondolkodás kialakításában a **helyi önkormányzatnak** is jelentős szerepe van. Ha a község tervei, céljai között előkelő helyen áll a természeti és épített értékek védelme, az egészséges és kellemes lakókörnyezet fenntartása a településen, a lakosság is könnyebben magáévá teszi ezeket az értékeket, főleg ha hathatós és eredményes intézkedések is történnek.
- A megfelelően gondozott természetes élőhelyek a település legjelentősebb természetes kincsei. A természetes tájak szépsége kiemelkedő **turisztikai** potenciált hordoz, amit a kerékpáros turizmustól kezdve a bakancsos- és a lovas turizmusig számtalan turisztikai ág hasznosíthat. A jelenleg feltáratlan külterületeket túraútvonalak céljává lehetne tenni, tovább színesítve a kirándulási lehetőségeket. Nemcsak az idegenforgalom infrastrukturális oldalát kell fejleszteni, de megfelelő programokat, eseményeket is ki kell dolgozni, szervezni.
- A **környezettudatos gondolkodás** kialakításával és megvalósításával a falu képe nagymértékben megváltozhat. A lényegesen tisztább, rendezettebb utcakép, a több

zöldfelület, a szelektív gyűjtők használata mind a lakók komfortérzetét növelhetik. A fenti változások nem csak a falu lakosságának jók, de az ide látogató turistákban is jobb kép alakul ki a településről. Gazdasági szempontból is jó befektetés, mivel a jelenlegi házak értéke a községben még magasabb komfortfokozatra emelhető, így jelentős anyagi értékeket lehet létrehozni. Az ilyen programok megvalósításában hatalmas szerep jut az iskoláknak és a különféle állami szervezeteknek is, és a (Nemzeti Park, Környezetvédelmi Felügyelőség) közti kommunikációnak.

3.4. VESZÉLYEK

- **Annayölgy a megye egyik kevésbé dinamikus területén fekszik.** A gazdasági fejlődés lassúsága hosszú távon növelheti a dinamikusabb régióktól való lemaradást. Ennek egyik következménye lehet a lakosság elvándorlása és a környezetvédelem háttérbe szorítása a megélhetés anyagi problémáival szemben.
- **A gazdasági fejlődés a helyi ellentétes érdekeket érvényesíthet.** Az anyagi érdek sokszor rövidtávú haszonnal kecsegtető, de hosszú távon kétes értékű intézkedéseket okozhat az önkormányzati és magánszférában egyaránt. Ennek elkerülése fokozott figyelmet követel meg a társadalom minden tagjától és szervezetétől.
- Az engedély vagy ellenőrzés nélküli kisebb vagy nagyobb volumenű **ipari üzemek** potenciálisan környezeti károkozással fenyegethetnek.
- Az **idegenforgalom** a jövőbeli nem fenntartható léptékű fejlesztése a természeti és környezeti értékek túlzott terhelésével, és **károkozással járhat.**
- Az idegenforgalom, vagy a **tranzitforgalom** megerősödése fokozott levegőterhelést okozhat a településen élők számára, és gyengítheti a lakosok, gyalogosok környezetbiztonságát.
- A településen belüli **forgalom áthelyezésével** a belterületet érő levegő-, zaj-, és rezgéskárok növekedhetnek, és a gyalogos közlekedés biztonsága csökkenhet.
- A **regionális kommunális szilárd hulladéklerakó következő ütemének** megépülésének késlekedése vagy elmaradása esetén a kommunális szilárd hulladékok elhelyezése problémás lehet a távolabbi jövőben.
- A volt községi hulladéklerakó helyzete továbbra is rendezetlen marad, felszámolásra vár, ami **környezeti veszélyeztető** tényezőként jelenik meg.
- A **települési épített környezet, a helyi emlékek** védelmét szolgáló források beszűkülése, korlátozottsága esetén a település építészeti, kulturális értékeinek, és a tradicionális lakóépületek állagának további romlása várható.
- **A nem megfelelő talajművelés sok helyen a talajok minőségét rontja.** Ez a folyamat csak hosszabb időintervallumban válik nyilvánvalóvá, mértéke **nehezen ellenőrizhető**, ezért a környezetre nézve inkább veszélynek minősíthető, mint adottságnak. Annayölgy területén elsősorban a meg gondolatlan illegális erdőirtás jelentkezik.
- A térség települései ki vannak téve annak, hogy a helyi adottságokat nem ismerő, helyi érdekeket figyelembe nem vevő vállalkozók, társaságok telepednek meg olyan tevékenységekkel, melyeket máshol nem tűnnek meg. Ez a fajta **gazdasági kiszolgáltatottság** könnyen rossz döntések meghozatalát támogatja, a környezetvédelem érdekeinek figyelmen kívül hagyását. A **rövidtávú anyagi nyereség** súlyos károkat okozhat, melyek helyreállítása esetleg évtizedekig eltarthat. Így néhány éven belül a **települések felélhetik** a teljes jövőbeli fejlődést megalapozó értékeiket.

- A megélhetési nehézségek a lakosság jelentős részénél háttérbe szorítja a **környezet-, természetvédelem szempontjait**.
- Az infrastruktúra fejlesztésére rendelkezésre álló hitelek, támogatások beszűkülése, a pénzhiány miatt **a szomszédos településeken a környezetvédelmi beruházások háttérbe kerülhetnek**.

4. PROGRAMOK

4.1. KÖRNYEZETVÉDELMI PRIORITÁSOK

Az alábbi táblázat a helyzetfeltárás során megállapított **problémák**, a megoldásukkal elérhető **célállapot**, a szükséges és az önkormányzat által megvalósítható **intézkedéseket** és azok **fontossági sorrendjét**, és a települési környezetvédelmi programban szereplő **vonatkozó programok sorszáma**t nevezi meg.

A táblázatban szereplő egyes célállapotok elérése természetesen más és más nagyságrendű, összetettségű, költségigényű és időigényű feladatokat jelentenek. **Ezért el kell dönteni, hogy melyek az egyes célok és a vonatkozó feladatok fontossági sorrendje.** A környezetvédelmi prioritási sorrend meghatározásával az önkormányzat nem csupán képes **előretervezni**, hogy az anyagi és humán erőforrásai ismeretében melyik környezetvédelmi célt körülbelül milyen időintervallumon belül képes teljesíteni. A kitűzött prioritási sorrend egyúttal **számon kérhetőséget** is jelent, azaz a település vezetésének felelős döntéseket kell hoznia, hogy az ígért beruházásokat, fejlesztéseket meg is valósítsa."

A prioritások között előnyt kell élvezni azon céloknak, amelyek valamely egészségkárosító hatás megszüntetését, csökkentését, vízbázisok veszélyeztetésének csökkentését, alapvető természeti érték védelmét szolgálják. De mivel gyakorta még ezek is nagyobb feladatot jelentenek, mint amit az önkormányzat fel tud vállalni, ezért a prioritás meghatározásakor elsőbbséget kell biztosítani azon céloknak, amelyek, kis költségigénnyel, hatékonyan képesek megoldást kínálni, vagy képesek a későbbi jelentős programok szükséges hátterének megteremtésére.

Helyzetértékelés, probléma meghatározás	Elérendő környezeti célállapot	Intézkedések	Prioritás Fontossági sorrend	Program
Illegális hulladéklerakás előfordul a településen	Az illegálisan lerakott hulladék eltávolítása, a további lerakások megakadályozása.	Az illegális hulladéklerakók felszámolása közösen a lakossággal, a terület rehabilitációja	A	4.4.1.
			C	4.3.2. 4.3.1
Az egykori községi szeméttelep védelme nem megfelelő.	A már lerakott hulladék okozta környezeti veszély megszüntetése a településen	A volt lerakó felszámolása, a terület rehabilitációja	B	4.3.4.
			C	4.3.2.
A belterületi csapadékvíz-elvezetés nem mindenütt megfelelő.	A csapadékvíz gyors és maradéktalan elvezetése az erózió növekedése és a talajvíz leszállítása nélkül.	Egységes, mérnökiileg megtervezett csapadékvíz-elvezető rendszer kialakítása, karbantartása.	A	4.3.3.

Helyzetértékelés, probléma meghatározás	Elérendő környezeti célállapot	Intézkedések	Prioritás Fontossági sorrend	Program
A gondozatlan, bolygatott talajú területeken növő gyomok pollenje allergiás reakciót okoz.	Az allergén gyomok és életfeltételeik felszámolása.	Az elhanyagolt területek rendszeres kaszálása, megfelelő hasznosításuk. Parlagfü irtása.	A	4.7.3.
A helyi illetékességű döntésekben jóval nagyobb szerepet kapjon a természetvédelem.	A települési, gazdálkodói döntések összhangba hozása a hivatalos természetvédelem céljaival, egymást kiegészítő és erősítő döntési rendszer működése.	Ökológiai szempontú gazdálkodás megismertetése és népszerűsítése. Helyileg védett területek kijelölése. Hosszú távon fenntartható, ökológikus területhasználat kialakítása.	A B C	4.9.1. 4.7.1. 4.8.1. 4.7.2. 4.10.1
Az átmenő forgalom miatti levegőszennyezés, zaj-, rezgésproblémák, balesetveszély.	Lecsökkent közúti forgalom	Forgalom korlátozása. Kerékpársáv kialakítása.	B C	4.2.2. 4.2.1. 4.2.4. 4.7.2. 4.2.5. 4.2.6.
Az utak néhol rosszak, és jelentős portehelés okozhatnak a lakott területeken is.	Stabil, nagyobb esőzések idején is jól járható utak. A portehelés csökkenése. Vízműsások, mélyutak továbbfejlesztésének megszűnése.	A földutak megfelelő burkolattal (zúzott kő, aszfalt) ellátása, pormentesítése, rendszeres karbantartása, ami már részben megvalósult.	A	4.2.3.
A község megőrzendő épületeinek állapotát javítani kell, a településképet rendezni, hogy az idegenforgalom fejlődhesen.	A szépen megőrzött és szakszerűen karbantartott épületekkel nő a lakosság közösségi összetartása, identitástudata, illetve ezek turisztikai vonzerőt is kínálnak.	Védendő épületek kijelölése, felújítása és rendszeres karbantartása	A B	4.5.1. 4.5.2
A községben található értékek a nagyközönség, turizmus számára alig ismertek.	A település alapos, nagyközönség általi ismertsége és elismertsége.	Ismeretterjesztés támogatása. Tanösvény, turistaút kialakítása.	C	4.4.2.
A nem megújuló energiaforrások alkalmazása szinte kizárólagos, felhasználásuk részben környezetszennyező, részben pazarló.	Kisebb környezeti terhelés, és hosszú távon fenntartható energiagazdálkodás.	Energiatakarékosság, energiahatékonyság növelése. Megújuló energiafajták alkalmazásának növelése.	A B	4.6.1. 4.6.3.
A lakosság környezeti felelősségérzete és környezetvédelmi ismeretei jelenleg még fejlesztésre szorulnak, mert így nem	A lakosság és a helyi vállalkozók, döntéshozók kellően megalapozott, reális környezetvédelmi ismeretekkel	Környezeti nevelés támogatása, és a tudományos ismeretterjesztés, civil tevékenység, turizmus	B	4.7.1.

Helyzetértékelés, probléma meghatározás	Elérendő környezeti célállapot	Intézkedések	Prioritás Fontossági sorrend	Program
képesek a szűkebb és tágabb környezet érdekeit megfelelően figyelembe venni.	rendelkeznek. Munkájuk és mindennapi tevékenységük közben egyaránt környezettudatos döntéseket hoznak.	támogatása.	C	4.6.2. 4.8.1
A községi zöldfelületek állapota fejlesztésre szorul, esztétikai és környezeti hatásuk a jelenleginél jóval nagyobbra növelése az itt élők körében.	A jól ápolt, szép és igényes zöldfelületek csökkentik a közlekedés általi terhelést, segítik a környezettudatosság és a környezetért érzett felelősség kialakulását.	Zöldfelületek további fejlesztése, területük növelése, új növények és bútorok elhelyezése, fásítás, parkosítás.	A	4.2.8.
A volt szénbánya és környezetének területe rendezetlen.	A terület rendezése, esetleges újrahasznosítása.	Felhagyott ipari telep rehabilitációja	A	4.5.3.
A kommunális folyékony hulladék kezelésének komplex megoldása, a közműpótlók kiváltása, a csatornarendszere történő csatlakozás arányának növelése.	A közműpótlók alternatív felhasználása, rekultiválása, a háztartások döntő többsége csatlakozott a csatornarendszere.	Ösztönzések, pályázati lehetőségek igénybevétele az önkormányzat és a lakosság számára.	A	4.4.2.
A gázhálózatra csatlakozott háztartások aránya nem ideális.	A háztartások csatlakoztak a hálózatra, és a fűtési eredetű légszennyezés kicsi.	Az érintett háztartások ösztönzése, segítése a rendszerre kapcsolódásban.	B	4.2.7.

A lehetséges prioritások:

A - elsődleges priorítás: A település környezeti állapotának megőrzéséhez, a lakosok lakókörnyezet javításához **elengedhetetlenül szükséges, rövid időintervallumon** belül (a KVP időtartama (3 év) alatt) végrehajtandó, illetve végrehajtható program. A végrehajtáshoz szükséges eszköz, anyagi, és intézményi háttér rendelkezésre áll, vagy rövid idő alatt biztosítható. Továbbá ide tartoznak azon önkormányzati feladatokat érintő programok, amely feladatok elvégzése jogszabályban rögzítettek, de eddig az önkormányzat elmulasztott teljesíteni, valamint adott esetben előfeltételét jelenti más beavatkozásoknak.

B - másodlagos priorítás: A település környezeti állapotának megőrzése szempontjából **fontos** program, melynek megvalósítását a környezeti veszélyeztetés illetve egyéb sürgető tényezők szerint kell minél korábbi időpontra kitűzni. A szükséges eszköz, anyagi vagy intézményi háttér hiányos. A településnek ezen programok esetében rövid távon elsősorban a beindításához szükséges feltételrendszer megteremtésére kell időt fordítania. (szervezési, forrás felkutatási, stb. lépések). Ebben az esetben az adott feladat végrehajtása a mostani KVP időtartama alatt kezdődik el, de a befejezés túlnyúlik a jelen program végrehajtási időszakán. (2006-2008).

C - harmadlagos priorítás: A feladat végrehajtása az anyagi / eszköz háttér hiánya, adminisztratív akadályok miatt **kevésbé élvez prioritást**. Ide tartoznak a jelenben nem elengedhetetlenül fontos, inkább hosszú távú elképzelések, amelyek megvalósítása már csak a jelen KVP időtartamát követően (2008 után) kezdődhet el. A megvalósítás időpontját a

vonatkozó jogszabályok és az egyéb befolyásoló tényezők szerint (pl: a terület környezeti érzékenysége) 4-10 éven belülre kell kitűzni.

4.2. LEVEGŐMINŐSÉG VÉDELME

4.2.1. A 1121-es számú főút forgalma által érintett településrészek védelme

Cél

Amennyiben egy országos főút közelről érint egy települést, elsődleges cél, hogy az utat használó forgalom (főleg az a forgalom, amely a település szempontjából érdekeit nem szolgálja) ne terhelje a települést sem forgalmi, sem pedig környezeti szempontból. E program célja ezért az útnak a település környezetére és életére gyakorolt káros hatásainak hatékony csökkentése növényzet telepítésével, zajvédő fal építésével.

Leírás

A 1121-es főút forgalma közelről érinti a település lakóterületének egy részét.

Településspecifikus leírás:

A főút igen közel húzódik a lakott területekhez. A távolság pár 10 m a legközelebbi belterületi ingatlanoktól. Ez időszakosan terhelést jelent az itt lévő épületek és az ingatlan tulajdonosok számára is. A közlekedés okozta terhelés csökkentése érdekében zajterhelést és levegőszennyezettséget esetenként mérni kell, meghatározni a leginkább terhelt szakaszt, és a terhelések mértékét (mindenek előtt a határérték túllépések érdekesek). Ki kell dolgozni engedélyezési / kiviteli terv szinten, részletes műszaki paraméterekkel, méret-, mennyiség- és költség-számításokkal. Ki kell dolgozni a pontos pénzügyi konstrukciót a kivitelezésre, és biztosítani kell a területet az építés céljára (esetleges kisajátításokra szükség lehet). Saját források hiányában a szükséges feltételek és engedélyek meglétét bizonyítva a kiviteli terv benyújtásával pályázni lehet a különböző állami, regionális pénzforrásokhoz. Az építés végét szakhatóság bejárás, műszaki átadás-átvétel és engedélyezés jelenti.

Országos főút fejlesztése esetén a kezdeményező az illetékes szakminisztérium, a végrehajtó szervezet pedig az Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság megbízásából a megyei közútkezelő Kht. A megvalósítás közreműködői között fontos szerepet tölt be az érintett önkormányzat is, mely a szükséges terület biztosításával, a kapcsolódó települési utak fejlesztésével, a főút menti fejlesztési területek közötti kapcsolatainak kialakításával, valamint az érdekérvényesítés, érdekegyeztetés tekintetében, sőt saját forrás biztosításával fontos partner.

Vonatkozó jogszabályok

1997. évi LXXVIII. tv., 1997. évi LIV. tv., 1995. évi LIII. tv., 96/2002. (V. 5.) Korm. r., 253/1997.(XII. 20.) Korm. r., 12/1983. (V. 12.) MT r., 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM egy. r., 20/1984. (XII. 21.) KM r.

Operatív lépések

- forgalomszámlálás, a zaj, rezgés- és levegőszennyezettség műszeres mérése, értékelése

- engedélyezési / kiviteli tervek elkészítése
- a munkák pénzügyi-műszaki előkészítése, területbiztosítás
- pénzügyi források előteremtése (amennyiben saját forrásokból a kivitelezés nem finanszírozható)
- építési munkák megpályáztatása, építés

Monitoring

- o zaj- illetve levegőszennyezettség mérés történnek, kijelölésre kerülnek a védendő szakaszok, településrészek (a megoldásokra műszaki és pénzügyi alternatívák állnak rendelkezésre)
- o a kiválasztott megoldás kiviteli tervei elkészülnek, az építési-szakhatósági engedélyek, hozzájárulások megvannak
- o a területviszonyok rendezettek, a munkák megalapozó pénzügyi számításai rendelkezésre állnak
- o a kiválasztott kivitelező végrehajtotta az építési feladatokat, a szakasz elkészült és megtörtént a műszaki átadás-átvétel

Felelős szervezetek

Települési önkormányzat, érintett területek tulajdonosai, partnerként a Kistérségi Társulás.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Zaj-és levegőszennyezettség mérés												
Engedélyezési / kiviteli terv												
Előkészítés												
Pályázás												
Építés												
A megvalósítás forrásigénye (MFt)	1-2*		0,1-0,3			a feladatoktól függően néhány milliótól akár több tízmillió Ft-ig**						
Forráslehetőség	BM, GKM, KvVM, régiós pályázatok											
Önerő (%)	10-30 %											

*Egyedi zajmérés pontonként 80 eFt, zajtérkép készítése zajvédelmi tanulmány elkészítésével 0,5-1 MFt.

**Zajvédő fal készítése 12-20 eFt/m², épületek utólagos (homlokzati) zajszigetelése 150-200 eFt.

4.2.2. Belterületi forgalmas utak átkelési szakaszainak rendezése

Cél

A főutak átkelési szakaszai rendezésének kettős célja van: egyrészt lehetővé kell tenni, hogy az átmenő forgalom (elsősorban a nehéz teherforgalom) a lehető legrövidebb módon elhagyja a települést. Másrészt az útburkolat javításával, csomópont kiépítéssel, járda és kerékpárút építéssel, gyalogátkelőhelyek kijelölésével, parkolók kialakításával, zöldfelületek rendezésével, optikai és fizikai korlátozásokkal, forgalomcsillapítással az átmenő forgalom felé jelezni lehet (és kell), hogy egy településre érkeztek. Az átmenő forgalom szabályozott formába terelésével csökkennek a környezeti terhelések és nő a biztonság, javul a főút mentén élők életminősége.

Leírás

Településspecifikus leírás:

A település belterületének egyes részein jelentős az átmenő forgalom. A település mellett elhaladó négyszámjegyű országos főút mellett a főutca forgalma is jelentősnek mondható. Ez alkalmanként a szokásos terhelés többszöröse is lehet, ha az említett országos főúton baleset történik.

A feladat szereplői a települési önkormányzat valamint a minisztérium koordinációs szervezete az ÁKMI, és az ő megbízásából eljáró megyei közútkezelő Kht. Javasoljuk tanulmányterv készítését, amelynek segítségével kiválasztható – a szóba jöhető műszaki és gazdasági elemzéseket végiggondolva – az optimális megoldás. A kiválasztott változatot ki kell dolgozni engedélyezési/kiviteli terv szinten, részletes műszaki paraméterekkel, méret-, mennyiség- és költség-számításokkal.

Ki kell dolgozni a pontos pénzügyi konstrukciót a kivitelezésre, és biztosítani kell a területet az építés céljára. Saját források hiányában a szükséges feltételek és engedélyek meglétét bizonyítva a kiviteli terv benyújtásával pályázni lehet a különböző állami, regionális pénzforrásokhoz.

Operatív lépések

- tanulmányterv elkészítése az átkelési szakaszra
- engedélyezési / kiviteli tervek elkészítése
- a munkák pénzügyi-műszaki előkészítése, területbiztosítás
- pénzügyi források előteremtése (amennyiben saját forrásokból a kivitelezés nem finanszírozható)
- építési munkák megpályáztatása, az építés vállalkozásba adása, építés

Monitoring

- o a tanulmányterv elkészül, műszaki és pénzügyi alternatívák vannak
- o a kiválasztott változat kiviteli tervei elkészülnek, az építési-szakhatósági engedélyek, hozzájárulások megvannak
- o a területviszonyok rendezettek, a munkák megalapozó pénzügyi számításai rendelkezésre állnak
- o a kiválasztott kivitelező végrehajtotta az építési feladatokat, a szakasz elkészült és megtörtént a műszaki átadás-átvétel

Felelős szervezet

A megvalósításért felelős szervezet az önkormányzat.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Tanulmányterv												
Engedélyezési / kiviteli terv												
Előkészítés												
Pályázás												
Építés												
A megvalósítás forrásigénye (Mft)	2-3		0,1-0,3					több tízmilliós, a feladatoktól függően				
Forráslehetőség	BM, GKM, KvVM											
Önerő (%)												

4.2.3. Szilárd burkolatú utak karbantartása, burkolat-felújítás

Cél

A burkolat-felújítás célja a burkolatromlás megakadályozása, a nyomvályúsodás kijavítása, a meglévő közúthálózat minőségének fenntartása; lehetőség szerint korszerű, környezetterhelést csökkentő burkolattípusok használatával.

Annayölgy belterületén minden út szilárd burkolattal rendelkezik, de a külterületeken földutak találhatók, melyek rossz minőségűek. Elsősorban a burkolat állapotának javítása, leburkolásuk illetve állaguk megőrzése, valamint a vízelvezetés későbbiekben is megnyugtató megoldása a célja ennek a programnak.

Leírás

Településspecifikus leírás: a település úthálózata jelenleg megfelelő, azonban az elvégzett csatornázási munkálatok miatt az útfelszín folyamatosan mozog, süllyed. Emiatt folyamatos gondozást igényel a hálózat megfelelő minőségének fenntartása, esetleges javítása. A régebben készített útfelszín illetve a nagyobb igénybevételnek kitett részek szintén fokozott karbantartást igényelnek. A külterületen rossz minőségű úthálózat található.

Az országos közúthálózat útfenntartási munkáinak ütemezését, rangsorolását az országosan működő PMS rendszerrel (Pavement Management System) végzik. A megyei közútkezelő éves fenntartási, burkolat-felújítási tervet készít a PMS rendszer támogatásával, figyelve a rendelkezésre álló forrásokat és a folyamatosan figyelt burkolati állapotot. Az így elkészített tervet az UKIG hagyja jóvá és megbízza a közútkezelőt a munkálatok végrehajtásának bonyolítására.

Önkormányzati utak esetében hasonló a módszer. Fel kell mérni a meglévő utak állapotát, majd a tervezett burkolási, burkolat-felújítási munkákat ki kell dolgozni engedélyezési / kiviteli terv szinten, részletes műszaki paraméterekkel, méret-, mennyiség- és költség-számításokkal.

Saját források ritkán állnak teljes mértékben rendelkezésre, így a szükséges feltételek és engedélyek meglétét bizonyítva a kiviteli terv benyújtásával pályázni lehet a különböző állami, regionális pénzforrásokhoz.

Operatív lépések

- az utak állapotának felmérése
- engedélyezési / kiviteli tervek elkészítése
- pénzügyi források előteremtése (amennyiben saját forrásokból a kivitelezés nem finanszírozható)
- építési munkák megpályáztatása, az építés vállalatba adása, építés

Monitoring

- o a felmérés elkészül, akcióterv elkészült a felújítások sorrendjére
- o a kiviteli tervek elkészülnek, az építési-szakhatósági engedélyek, hozzájárulások rendelkezésre állnak

- o a kiválasztott kivitelező végrehajtotta az építési feladatokat, a szakasz elkészült és megtörtént a műszaki átadás-átvétel

Felelős szervezetek

Települési önkormányzat, megyei Közútkezelő Kht.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Felmérés												
Tervezés / Engedélyezés												
Pályázás												
Építés												
A megvalósítás forrásigénye	1-1,5 MFt/km			0,1-0,2 MFt			60-70 MFt/km					
Forráslehetőség	BM, GKM, régiós pályázatok											
Önerő (%)												

4.2.4. Kerékpárút-hálózat kiépítése

Cél

A kerékpárút hálózat kiépítése az egészséges- és kis felületigényű mindennapi ún. hivatásforgalmú közlekedési mód térhódításának segítése, az idegenforgalmi célú kerékpározási igény kielégítése. A biztonságos kerékpározás feltételeinek megteremtésén túl (kerékpársáv, forgalomszabályozás), figyelmet kell fordítani a regionális, településeket összekötő kerékpárutak kiépítésére vagy a kerékpározásra alkalmas úthálózat kijelölésére.

Leírás

A településen a kerékpáros forgalom jelenleg szinte mindenütt biztonságosnak tekinthető. A főút keresztezései azonban veszélyes pontoknak számítanak. A kerékpáros közlekedés fejlesztését az idegenforgalom indokolja – országos hálózat kiépülése is tervben van. **Nem feltétlenül** kerékpárút kiépítésére van szükség, megfelelő egy ésszerűen és biztonságosan, jól láthatóan kijelölt, táblával kijelölt kerékpáros útvonal is. Az igen népszerű, és elterjedőben lévő kerékpáros közlekedés miatt lehetőség szerint biztosítani kell a biztonságos kerékpározás egyéb feltételeit is (pl. kerékpártárolók, rámpák, útbaigazító táblák kiépítése, kerékpársáv kijelölése). A programban az elsődleges szerep az önkormányzaté, de a finanszírozás kapcsán a megyei közútkezelő Kht. is partner. Tanulmánytervnek kell készülnie, hogy a szóba jöhető műszaki és gazdasági elemzéseket végiggondolva kiválasztható legyen az optimális megoldás.

Saját források ritkán állnak teljes mértékben rendelkezésre, így a szükséges feltételek és engedélyek meglétét bizonyítva a kiviteli terv benyújtásával pályázni lehet a különböző állami, regionális pénzforrásokhoz. Kedvező elbírálás esetén a kivitelezési munkák elvégzését pályáztatás útján ki lehet adni vállalkozónak, és meg lehet kezdeni az építést. Az építés végét szakhatósági bejárás, műszaki átadás-átvétel és engedélyezés jelenti. A munka nagysága miatt lehetséges a térbeli és időbeli szakaszolás. Egyszerűbb intézkedések (kerékpártároló építése, tájékoztató táblák kihelyezése, információs pontok felállítása) forrásigénye töredéke a megjelöltnek, és ezeket a település önerőből is képes megfinanszírozni.

Operatív lépések

- tanulmányterv elkészítése
- engedélyezési / kiviteli tervek elkészítése
- a munkák pénzügyi-műszaki előkészítése, területbiztosítás
- pénzügyi források előteremtése (amennyiben saját forrásokból a kivitelezés nem finanszírozható)
- építési munkák megpályáztatása, az építés vállalkozásba adása, építés

Monitoring

- o a tanulmányterv elkészül, műszaki és pénzügyi alternatívák állnak rendelkezésre
- o A kiválasztott változat kiviteli tervei elkészülnek, az építési-szakhatósági engedélyek, hozzájárulások megléte
- o a területviszonyok rendezettek, a munkák megalapozó pénzügyi számításai rendelkezésre állnak

- o a kiválasztott kivitelező végrehajtotta az építési feladatokat, a szakasz elkészült és megtörtént a műszaki átadás-átvétel

Felelős szervezetek

Települési önkormányzat, kistérségi társulás.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Tanulmányterv												
Tervezés és engedélyezés												
Előkészítés												
Pályázás												
Építés												
A megvalósítás forrásigénye	0,4 - 0,5 MFt/km				0,1-0,3 MFt				20-22 MFt/km			
Forráslehetőség	BM, GKM, KvVM											
Önerő (%)												

4.2.5. Környezetbarát közlekedési módok feltételeinek javítása

Cél

A program célja a tömegközlekedés és gyalogos közlekedés feltételeinek javítása, amely által elérhető az egyéni gépjárműhasználat visszaszorítása, a közúti forgalom és a közlekedés környezeti terhelésének csökkentése.

Leírás

A mindennapi közúti forgalom jelentős hányadát a munka és lakóhely közötti ingázás teszi ki. Megfelelő színvonalú és jól szervezett tömegközlekedéssel a személygépkocsi használat az esetek nagy részében kiváltható lenne. A fajlagos energiafelhasználás és a fajlagos környezeti terhelés (zaj, légszennyezés, rezgés, felvert por stb.) az autóbuszok és kötött pályás járművek esetében lényegesen alacsonyabb, mint a személygépkocsiknál. Modernabb járművek alkalmazásával a káros hatások még tovább csökkenthetők. Ezért a közlekedés okozta kedvezőtelen környezeti hatások jelentősen csökkenthetők, ha a személygépkocsi helyett mind többen választják a tömegközlekedést. Ennek érdekében a tömegközlekedés minőségének és szervezetségének javítása szükséges.

A gyalogos közlekedés meghatározó a település belterületén, ezért lehetőségeinek javítása a gépjárművel szemben szociális, közegészségügyi, közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi szempontból egyaránt fontos. Részletes helyzetfeltárára van szükség a jelenlegi tömegközlekedési helyzet megismerése érdekében. Ez alapján határozhatók meg a konkrét feladatok. A lehetséges megoldások igen sokfélék:

- Tömegközlekedés átszervezése, új, jobban kihasználható menetrend, járatsűrítés.
- A tömegközlekedés infrastrukturális fejlesztése: járműpark felújítása, cseréje, vasútvonal felújítása, megállók felújítása, áthelyezése, védett kerékpártárolók kialakítása.
- Közlekedésszervezési intézkedések: forgalomkorlátozás, útburkolat átépítés, lassítók, „fekvő rendőrök” kialakítása.
- Gyalogosvédelmi intézkedések: gyalogátkelő kialakítása, korlát a forgalmasabb útszakaszok mellett, sebességkorlátozás, kijelölt parkoló a közintézményeknél a járdán parkolás elkerülése érdekében.

Az intézkedések egy része nem a település kompetenciájába tartozik (járatsűrítés, menetrend, járműpark cseréje stb.), de ilyenkor is lehet kezdeményezni egy-egy határozott elképzelés megvalósítását, ha rendelkezésre áll egy azt megalapozó tanulmány. A település által egyedül megoldható feladatok esetében a tanulmány alapján el kell készíteni a kiviteli terveket, be kell szerezni az engedélyeket, forrást kell találni és pályáztatás útján megvalósítani az elképzeléseket.

Vonatkozó jogszabályok

2000. évi XLII. tv., 19/2004. (III. 26.) OGY h., 1023/2004. (III. 26.) Korm. h., 2194/1997. (VII. 9.) Korm. h.

Operatív lépések

- helyzetfeltárás,
- saját erőből nem megoldható feladatok esetén egyeztetés a Volán, MÁV képviselőivel
- saját erőből megoldható feladatok esetén az engedélyezési / kiviteli tervek elkészítése
- a munkák pénzügyi-műszaki előkészítése, területbiztosítás
- pénzügyi források előteremtése (amennyiben saját forrásokból a kivitelezés nem finanszírozható)
- építési munkák megpályáztatása, megvalósítás

Monitoring

- o a tanulmány elkészül, műszaki és pénzügyi alternatívák vannak
- o egyeztetések az érintett tömegközlekedési vállalattal
- o az adott megoldás kiviteli tervei elkészülnek, az építési-szakhatósági engedélyek, hozzájárulások megléte
- o a területviszonyok rendezettek, a munkák megalapozó pénzügyi számításai rendelkezésre állnak
- o a kiválasztott kivitelező végrehajtotta az építési feladatokat, a munka elkészült és megtörtént a műszaki átadás-átvétel

Felelős szervezet

A megvalósításért felelős szervezet az önkormányzat.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Tanulmány												
Egyeztetések	folyamatos											
Tervezés												
Előkészítés / Engedélyezés												
Pályázás												
Építés												
A megvalósítás forrásigénye (MFt)	0.5-2				0,1-0,3				A feladatoktól függ, nem kalkulálható			
Forráslehetőség	GKM, BM, MeH pályázatok											
Önerő (%)												

4.2.6. Levegőszennyezettség mérése

Cél

A település légszennyezettsége mértékének számszerű megállapítása a szennyezési mód függvényében rendszeres vagy egyszeri mérésekkel, levegőszennyezettségi leltár létrehozása és működtetése.

Leírás

Településspecifikus leírás: A közigazgatási területen számottevő az átmenő forgalom, ami jelentős zaj- levegő-és porterhelést jelent. A 1121-es számú útvonal közel van a település belterületéhez, és esetenként, időszakosan a település főutcája is igen nagy forgalmi terhelésnek van kitéve.

A megalapozott levegővédelmi intézkedésekhez többnyire mérési eredmények is szükségesek, melyek bizonyítják a határérték túllépéseket, illetve alapot adnak a szükséges beavatkozások pontos helyének és jellegének, mértékének meghatározásához. A mérések tárgya lehet a közúti forgalomból eredő terhelés meghatározása, légszennyező ipari tevékenység, korszerűtlen tüzelőberendezés okozta légszennyezés megállapítása. A méréseket elvégezheti környezetvédelmi hatóságként az illetékes Környezetvédelmi Felügyelőség is (emissziós mérések esetében hatóságként kötelessége is), de a település önállóan is végezteshet megfelelő méréseket, akkreditált laborral. Ez a gyakorlatban az immissziós mérések esetében válhat szükségessé, mivel légszennyező forrás kibocsátásának megállapítása az illetékes környezetvédelmi hatóság kötelezettségei közé tartozik. Ez azt jelenti, hogy bejelentésre kötelességük elvégezni az emisszió mérést.

A mérések lehetnek egyediek vagy rendszeresen ismétlődők. Egy pontforrás kibocsátásának (emisszió) megállapítására általában elegendő egyszeri, a megfelelő időben végzett mérés is, míg a közlekedési terhelés korrekt megállapítása (immisszió) rendszeresen ismétlődő méréseket, illetve méréssorozatokot kell végezni. Ez utóbbit a mobil mérőállomások tudják megfelelően elvégezni. A mozgó levegőszennyezettséget mérő állomásokkal egy évben legalább négy alkalommal (tavasz, nyár, ősz, tél), egyenként legalább két hetes időtartamban folyamatos méréseket kell végezni. A méréseket három évenként meg kell ismételni.

Vonatkozó jogszabályok

Tanács 96/62/EK irányelve, EP és Tanács 1783/1999/EK rendelete, 21/2001. (II. 14.) Korm. r., 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes r., 12/2001. (V. 4.) KöM-EüM együttes r., 126/2003. (XI. 21.) OGY h., 46/2003. (IV. 16.) OGY h. 17/2001., (VIII. 3.) KöM r.

Operatív lépések

- hatósági egyeztetések lefolytatása
- mérőállomás(ok) felállítása / mérések elvégzése
- mérések kiértékelése

Monitoring

- o rendelkezésre áll a háromévenként frissített települési levegőszennyezettségi leltár
- o a mérésekkel megalapozott intézkedések meghozatala

Indikátorok:

- o mérések száma (db)
- o a mérésekre alapozott intézkedések hatására bekövetkező légszennyezés csökkenés (kg/m³, g/m³)

Felelős szervezetek

Települési önkormányzat, területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőség, Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Hatósági egyeztetések lefolytatása												
Mérések elvégzése mérőállomás(ok) felállítása												
Mérések, kiértékelések végzése	folyamatos											
A megvalósítás forrásigénye	Egyedi mérések: porkibocsátás mérése 130 eFt, szénhidrogén kibocsátás mérése 130 eFt, SO ₂ , NO _x , CO komplex mérése 200 eFt											
Forráslehetőség	KvVM											
Önerő (%)												

4.2.7. A lakossági gázbekötések arányának növelése

Cél

A fa és szénalapú fűtésből származó levegőszennyezés mértékének csökkentése, a lakossági vegyes tüzelés arányának minimálisra csökkentése.

Leírás

Településspecifikus leírás: **Annayölgyön** a gázbekötések aránya jelenleg kevesebb mint **40%**, míg a fatüzelés 10 % körüli. A szén mint fűtőanyag még napjainkban is meghatározó, a háztartások mintegy 50%-a használja fűtésre. A gázbekötések növelése, illetve a gáz háztartási használata jelentős mértékben segíthet a levegőtisztaság megőrzésében, főleg a téli időszakban.

A település háztartásainak alacsony hányada van rákötve a vezetékes gázhálózatra. Az egyedi gázbekötések legfőbb akadálya a forráshiány illetve a lakosság motiváltságának hiánya. A lakossági gázbekötések ösztönzése érdekében egy kedvező banki hitelkonstrukcióra és egy engedélyezési szerződésre van szükség a gázszolgáltató és a lakosság között, amelyek segítségével a háztartások több év alatt törlesztik a bekötés bank által fedezett költségeit.

Operatív lépések

- lakossági igények és lehetőségek felmérése
- kedvező konstrukciót kínáló bank kiválasztása, részletek egyeztetése
- gáZRákötések kivitelezése

Monitoring

- o adatbázis a lakossági igényekről
- o engedélyezési szerződés feltételei és körülményei ismertek; szerződés megkötése

Indikátor:

- o gázhálózatra való rákötöttség aránya (%)

Felelős szervezetek

Települési önkormányzat, a szolgáltatást nyújtó bank és a gázszolgáltató cég.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Lakossági igény felmérése												
Kedvező konstrukciót kínáló bank kiválasztása												
Gázrákötések kivitelezése												
A megvalósítás forrásigénye (MFt)	0,5-0,7				Nem kalkulálható, az igényektől függ							
Forráslehetőség	GKM											
Önerő (%)												

4.2.8. Mezővédő erdősávok / fasorok létesítése

Cél

A program célja a település lakóterületére érkező por és egyéb szennyeződések mennyiségének csökkentése, külterületen a gazdálkodók termésbiztonságának növelése, valamint a zöldhálózati elemek fejlesztése.

Leírás

Annadvölgyön az erdőterület 89 ha, gyakorlatilag csak erdősávokra, és néhány erdőmaradványra korlátozódik. Kiterjedésük növelése mind mezőgazdasági, mind ökológiai szempontból szükséges. A program megvalósítása során kiemelt cél kell legyen a természetközeli erdőgazdálkodás területi arányának növelése, és a Nemzeti Erdőprogram kapcsolódó feladatainak végrehajtása.

A telepítéseknél őshonos, hazai növényfajokat célszerű felhasználni. A szakemberek által (alföldi területeken) a leggyakrabban telepítésre javasolt őshonos fajok listáját az alábbiakban adjuk közre:

Őshonos fafajok: kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magyar kőris (*Fraxinus pannonica*), simalevelű mezei szil (*Ulmus minor*), vénic szil (*Ulmus laevis*), szürke és fehér nyár (*Populus canescens*, *Populus alba*), vadalma (*Malus sp.*), vadkörte (*Pyrus pyrausta*), zselencmeggy (*Padus avium*), mezei juhar (*Acer campestre*).

Cserjefajok: vörösgyűrűs som (*Cornus sanguinea*), mogyoró (*Corylus avellana*), kányabangita (*Viburnum opulus*), kutyabenge (*Frangula alnus*), varjútővisbenge (*Rhamnus catharticus*), csikos kecskerágó (*Euonymus europaeus*), hamvas szeder (*Rubus caesius*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), vörös ribizke (*Ribes rubrum*), borostyán (*Hedera helix*), fagyal (*Ligustrum vulgare*), vadrózsa (*Rosa canina*), kökény (*Prunus spinosa*).

A telepítések nem történhetnek a gyepterületek rovására, mivel azok önmagukban már értékes természetközeli területek. Az erdősítést a mezőgazdasági területek extenzívebb hasznosításával kell megoldani. Ahol nincs hely és lehetőség erdősáv kialakítására, ökológiailag is működőképes erdő létrehozására, ott is törekedni kell a fás növényzet terjesztésére, különösen a közúti forgalom vagy egyéb zaj- légszennyező forrás által érintett településrészekben. Ennek hagyományos és a tájba is jól illeszkedő módja a fasorok kialakítása, mind kül-, mind belterületen. A települési zöldterületek fejlesztése, parkosítás is hasonlóan kedvező hatású.

A mezővédő erdősávok és fasorok telepítésével illetve rehabilitációjával a biológiai és a tájképi diverzitás növelése mellett jelentősen csökkenthető a külterületeken, elsősorban a szántóföldeken keletkező por mennyisége, a deflációs talajpusztulás mértéke, valamint az út menti hófogó erdősávok telepítése által a hóátfúvások veszélye. Az erdősávok és fasorok adott esetben egy átfogó zöldhálózati rendszer részét is képezhetik.

Vonatkozó jogszabályok

1257/1999 EK rendelete, 1996. évi LIII. tv., 1996. évi LIV. tv., 29/1997. (IV. 30.) FM r., 88/2000. (XI. 10.) FVM r.

Operatív lépések

- a lehetséges területek felmérése
- egyeztetések a helyi gazdákkal
- tervezés
- területbiztosítás
- erdőtelepítés

Monitoring

Indikátorok:

- o új telepítésű mezővédő erdősávok területének nagysága (ha, %)
- o egyéb fásítás alá vont területek növekedése (ha, %)
- o a mezővédő erdősávok éves növekedésének százalékos aránya (%)

Felelős szervezetek

Települési önkormányzat, erdőbirtokosság, a mezőgazdasági árutermelésben és földművelésben érdekelt gazdálkodók.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
A szóba jöhető területek felmérése												
Egyeztetések a helyi gazdákkal												
Tervezés/területbiztosítás												
Erdőtelepítés					folyamatos							
A megvalósítás forrásigénye	8-10 eFt/ha				Egyedi fásításnál 100-500 Ft/db, erdősítésnél 200-500 eFt/ha							
Forráslehetőség	FVM, KvVM											
Önerő (%)												

4.3. TALAJ-, A FELSZÍN ALATTI ÉS A FELSZÍNI VIZEK VÉDELME

4.3.1. A felszín alatti vizeket veszélyeztető szennyező források hatásának felmérése és csökkentése

Cél

Az önkormányzati hatáskörbe tartozó felszín alatti potenciális szennyező források feltárása, valamint a felszámolási lehetőségek tervezése. A felszín alatti vizeket, vízbázisokat veszélyeztető szennyezőforrások felderítése, a tartós károkozások számbavétele és feltárása, a szennyezők jogi és anyagi felelősségre vonása, a veszélyeztetés megszüntetése, a környezetkárosítás felszámolása.

Leírás

A települési területeken hol fordulnak elő, vagy találhatók potenciálisan veszélyeztető források. A területen régebben intenzív bányászati tevékenység folyt, amely jelentős veszélyt jelentett a vízkészletre nézve.

Javasoljuk pontos tényfeltáró, vízminőségvédelmi, vízkárelhárítási és kármentesítési tanulmányok, felmérések készítését, majd a kapott eredmények kiértékelésével a felszámolási tervek készítését. A tanulmányban/tervekben ki kell térni a lehetséges gazdasági és jogi szabályozó eszközökre, lehetőségekre is.

Vonatkozó jogszabályok

Az EP és Tanács 2000/60/EK irányelve, Tanács 80/68/EGK irányelve, 49/2001. (IV.3.) Korm. r.; 10/2000. (VI.2.) KöM-EüM-FVM-KHVM egy. r., 219/2004. (VII.21.) Korm. r., 132/1997 (VII.24.) Korm. r., 123/1997 (VII.18.) Korm. r., 27/2004 (XII.25.) KvVM r., 30/2004. (XII.30.) KvVM r., 6/2002. (XI.5.) KvVM r., 2/1999. (K.H.V. Ért. 7.) KHVM utasítás.

Operatív lépések

- a szennyezések felmérése (kiterjedés, minőség, veszélyeztetettség)
- kiviteli tervek elkészítése
- a szennyezések felszámolása (kármentesítés)

Monitoring

- o az állapotfelvevétel elkészült
- o a hasznosítási lehetőségeket bemutató program elkészült
- o a kivitelezési terv elkészült
- o a kármentesítés megtörtént

Indikátor:

- o a felszín alatti vizek állapotában bekövetkező minőségi javulás (vízminőségi osztály)

Felelős szervezetek

- Települési önkormányzat (kezdeményező)
- KÖVIZIG (adatszolgáltatás, egyeztetések)
- KÖTEVIFE (adatszolgáltatás, egyeztetések, tervek engedélyezése),
- NPI (adatszolgáltatás, egyeztetés)
- A terület tulajdonosa, kezelője

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
A szennyezések felmérése												
Javaslatok a kárelhárításra												
Kiviteli tervek												
Kivitelezés (kármentesítés)												
A megvalósítás forrásigénye (Mft)	0,5-2*		0,5-2	0,5-2	Nem kalkulálható, az adott problémától függ.							
Forráslehetőség	KvVM											
Önerő (%)												

*Adott problémától függően több vagy kevesebb.

4.3.2. A felszíni vizek potenciális szennyezőforrásainak feltárása, felszámolása

Cél

Az önkormányzat kezelésében álló vízfolyások, vizes, mély fekvésű területek szennyezőforrásainak feltárása, megszüntetése, a terület (vízfolyás) rehabilitációja, ezzel az ökológiai- és a tájdiverzitás növelése, a környezet minőségének javítása, komplex rehabilitációs terv alapján. A vízfolyások és vizes területek szennyezőforrásainak feltárása és a szennyezők jogi és anyagi felelősségre vonása, a veszélyeztetés megszüntetése, a környezetkárosítás felszámolása.

Leírás

Az érintett vízfolyásokra és környezetére kidolgozott revitalizációs-rehabilitációs terv részletes a környezeti-, természeti-, kezelői-, tulajdonosi- (stb.) viszonyok feltárásán alapulva kíván megoldást adni a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízkárelhárítási, árvízvédelmi, vízbázisvédelmi igények figyelembe vételével. A munka tartalmazza a meglevő szennyezőforrások felszámolásának és a feltárt hulladékok elszállításának/kezelésének lehetőségeit, javaslatot tesz a szennyezett víz megtisztításának lehetőségére. Foglalkozik a természetközeli állapotok visszaállításának lehetőségével, a főlősleges, ökológiai szempontból káros műszaki létesítmények átépítésével, végső esetben bontásával, vagy cseréjével, a mederburkolat eltávolításának lehetőségével. A tervek és elképzelések szerves részei egy, a település egészét érintő vízgazdálkodási koncepciónak.

A revitalizáció nem csupán a vízfelületre, hanem a vízfolyás, vagy más vizes terület közvetlen környezetére is kiterjed, pl. puffer zónák létrehozásával (rendezési terv, védőtávolságok).

A komplex vízfolyás-revitalizációs tervnek ki kell terjedni a rendszeres kezelésre, valamint a környezeti és természeti paraméterek monitorozására is, nem csupán a terület / vízfolyás és közvetlen környezete állapotának egyszeri helyreállítására.

Vonatkozó jogszabályok

Az EP és Tanács 2000/60/EK irányelve, Tanács 76/464/EGK irányelve és leányirányelvei, Tanács 96/61/EGK irányelve, 203/2001. (X.26.) Korm. r.; 204/2001. (X.26.) Korm. r.; 193/2001. (X.19.) Korm. r.; 220/2004. (VII.21.) Korm. r., 9/2002. (III.22.) Köm-KöViM egy. r., 25/2003 (XII.30.) KvVM r.

Operatív lépések:

- a vízfolyások és vizes területek részletes feltárása (környezeti állapot, ökológia, hidrológia stb.)
- revitalizációs – rehabilitációs terv elkészítése
- kivitelezés
- monitorozás

Monitoring

- o a felmérés elkészült
- o a terv elkészült
- o a kivitelezés megtörtént

Indikátorok:

- o hosszú távon (5-10 év) a környezet állapotában bekövetkező változások (vízminőség, biodiverzitás)
- o a felszíni vizek minőségi mutatóinak javulása (oldott O₂ tartalom, szerves anyag tartalom stb.)

Felelős szervezetek

- Települési önkormányzat (kezdeményező)
- KÖVIZIG (adatszolgáltatás, egyeztetések)
- KÖTEVIFE (adatszolgáltatás, egyeztetések, tervek engedélyezése),
- NPI (adatszolgáltatás, egyeztetés)
- A terület tulajdonosa, kezelője

Ütemezés

Operatív lépések	Ütemezés															
	1. év				2. év				3. év				4. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Állapotfelvétel																
Program és tervkészítés																
Kivitelezés																
A megvalósítás forrásigénye (MFt)	0,5-2			1-4 (A tervezett munkától függően több is lehet)				A tervezett munkától függően több milliós nagyságrendű.								
Forráslehetőség	KvVM, FVM															
Önerő																

4.3.3. Belterületi csapadékvíz-elvezetési koncepció kidolgozása és a rendszer elemeinek fejlesztése

Cél

A település csapadékvíz-elvezetési problémáinak hosszú távú és fenntartható megoldása, a csapadékvíz-elvezető rendszer elemeinek fejlesztése, rekonstrukciója, az erózió és a feliszapolódások csökkentése.

Leírás

Annayölgynek hiányos a csapadékvíz elvezetése. A vízelvezető rendszer elemei, a meglévő csatornák és létesítmények elhanyagolt állapotban vannak, fejlesztésre szorulnak. Az újonnan kialakítandó utcarészekben is jelentős feladatnak számít a kiépítés. A szennyvízcsatornázás mindenütt kiépült, de a háztartások 75%-a kötött rá, a szennyvizet inkább a talajba szikkasztják, ami — a burkolatok megnövekedése miatti párolgás csökkenéssel együtt — megemelte a talajvízszintet.

A felszíni vizek minőségi besorolása alapján ezek minősítése **szennyezett**.

Javasoljuk a település teljes csapadékcatorna hálózatának részletes felméréssel csapadékvíz-elvezetési koncepció készítését a lehetséges legjobb megoldásokról. A tanulmány elkészítése és elfogadása után javasoljuk az engedélyezési és a kiviteli tervek elkészítésének mielőbbi megkezdését, valamint az engedélyezési eljárás lefolytatását. Ki kell dolgozni a pontos pénzügyi konstrukciót a kivitelezésre, saját források ritkán állnak teljes mértékben rendelkezésre, így a szükséges feltételek és engedélyek meglétét bizonyítva a kiviteli terv benyújtásával pályázni lehet a különböző állami, regionális pénzforrásokhoz.

A munka nagysága miatt lehetséges egy térbeli és időbeli szakaszolás. Ehhez mindenképpen szükséges az önkormányzat, a helyi gazdálkodó szervezetek, a területi hatóságok (KÖVIZIG, KÖTEVIFE) együttműködése.

Vonatkozó jogszabályok

Az EP és Tanács 2000/60/EK irányelve, 120/1999. (VIII.6.) Korm. r., 232/1996. (XII.26.) Korm. r., 203/2001. (X.26.) Korm. r.; 204/2001. (X.26.) Korm. r.; 193/2001. (X.19.) Korm. r.; 220/2004. (VII.21.) Korm. r., 9/2002. (III.22.) Köm-KöViM egy. r., 25/2003 (XII.30.) KvVM r.

Operatív lépések

- a csapadékvíz-elvezető hálózat elemeinek állapotfelmérése
- csapadékvíz-elvezetési koncepció kidolgozása
- engedélyezési és kiviteli tervek készítése
- engedélyezési eljárás lefolytatása
- kivitelezés

Monitoring

- o a tervek elkészültek
- o sikeres engedélyeztetési eljárást lefolytatták
- o a kivitelezés megtörtént

Indikátor:

- o az erózióval érintett területek kiterjedésének csökkenése a községben (ha/év)

Felelős szervezetek

- Önkormányzat
- Helyi gazdálkodó szervezetek
- KÖVIZIG (adatszolgáltatás, egyeztetések)
- KÖTEVIFE (adatszolgáltatás, egyeztetések, tervek engedélyezése),
- FVM (adatszolgáltatás, egyeztetés)
- NPI

Ütemezés

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
A csapadékhálózat elemeinek állapotfelvétele												
Koncepció készítése												
Engedélyezési és kivitelei tervek készítése												
Kivitelezés												
A megvalósítás forrásigénye (MFT)	0,3-3	0,3-1,5	1-5		A tervezett munkától függően							
Forráslehetőség	KvVM, FVM											
Önerő (%)												

4.3.4. A bekövetkezett, tartós környezetkárosodások felszámolása

Cél

Az Önkormányzat tulajdonában és/vagy kezelésében lévő területen a korábbi tevékenységek folytatása során bekövetkezett, tartós környezetkárosodások feltérképezése és felszámolása. A nem önkormányzati tulajdonban, vagy kezelésben lévő, de tartós környezetkárosodással érintett területek esetében a szennyezés felderítése (lokalizálása, diagnosztika), a tartós károkozások számbavétele és feltárása, a szennyezők jogi és anyagi felelősségre vonása, a veszélyeztetés megszüntetése, a környezetkárosítás felszámolása.

Leírás

Annadvölgyön a bányászattal kapcsolatos ipari tevékenység folyamán létrejött szennyezések és környezetkárosodások feltérképezése, illetve a teendők meghatározása.

Vonatkozó jogszabályok

Az EP és Tanács 2000/60/EK irányelve, Tanács 80/68/EGK irányelve, 132/1997 (VII.24.) Korm. r., 33/2000 (III.17.) Korm. r., 2205/1996 (VII.24.) Korm. h., 2304/1997 (X.8.) Korm. h., 16/2000. (K.Ért.9.) KöM u., 10/2000. (VI.2.) KöM-EüM-FVM-KHVM együttes r.

Operatív lépések

- az önkormányzat közigazgatási területén tartós szennyezések feltérképezése
- a szennyezések kiterjedésének és a szennyezés minőségének vizsgálata (diagnosztikai fázis)
- kármentesítési tervek és amennyiben szükséges szabályozók készítése
- engedélyezési eljárás lefolytatása
- (a kivitelezés és) az igazgatási folyamat (Helyi Építési Szabályzat, területhasználati változások) végrehajtása.

Monitoring

- o a felmérés elkészült
- o a tervek elkészültek
- o sikeres engedélyeztetési eljárás megtörtént
- o a kivitelezés és az igazgatási folyamat megindult

Felelős szervezetek

- Önkormányzat (kezdeményező)
- KÖVIZIG (adatszolgáltatás, egyeztetések)
- KÖTEVIFE (adatszolgáltatás, egyeztetések, tervek engedélyezése),
- NPI (adatszolgáltatás, egyeztetés)
- FVM

Ütemezés

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Tartós szennyezőforrások feltérképezése												
Szennyezőforrások feltárása (diagnosztika)												
Engedélyezési és kivitelei tervek készítése												
Kivitelezés												
A megvalósítás forrásigénye (MFt):	0,3-1,5	0,3-20	1-10		A tervezett munkától függően							
Forráslehetőség:	KvVM											
Önerő (%):												

4.4. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

4.4.1. Illegális hulladéklerakók felszámolása, további illegális hulladéklerakás megakadályozása

Cél

Az illegális lerakók által okozott károk megszüntetése, illetve a további keletkezés megakadályozása.

Leírás

Annayölgy területén több helyen van illegális hulladéklerakó, amely évek óta gondot jelent az önkormányzatnak. Ezek között 6 van, amely a település belterületén található. A kérdéses lerakások közelében lévő háztartásokhoz az önkormányzat felszólítást küldött ki.

Az illegális hulladéklerakók helyének, és a lerakott hulladék mennyiségének és minőségének azonosítását követően ki kell dolgozni a megszüntetésüket és a terület rekultivációját célul kitűző intézkedési tervet. A terv készítése során fel kell mérni a szükséges pénzügyi, személyi és tárgyi feltételeket, mindenekelőtt pedig a lerakó okozta valós környezeti veszélyeztetés mértékét.

Olyan konkrét forrásszerzésre alkalmas műszaki és gazdasági tervjavaslatokat / pályázatokat kell készíteni a mentesített lerakóhelyek rehabilitációs lehetőségeiről, melyek megakadályozzák a további hulladékelhelyezést és lehetőség szerint új, értéknövelő funkciót teremtenek a mentesített területen.

A tisztább falukörnyezet és a környezettudatosság növelése érdekében célravezető, ha minden évben a szemetes mezőgazdasági dűlőutakat társadalmi munka keretében megtisztítják.

Vonatkozó jogszabályok

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény, 213/2001.(XI.14.) kormányrendelet, 241/2001. (XII. 10.) kormányrendelet, 22/2001.(X.10) KöM rendelet, 45/2004. (VII. 26.) BM - KvVM együttes rendelet

Operatív lépések

- Az illegális lerakók paramétereinek felmérése, a területtulajdonosok azonosítása,
- Mennyiségi és minőségi hulladékkataszter készítése az illegális lerakókról (az ártalmatlanítási lehetőségek meghatározásával)
- A lerakó felszámolását célzó terv kidolgozása
- A terület rehabilitációját célzó tervcsomagok kidolgozása
- Alvállalkozó pályáztatás útján történő kiválasztása
- A lakossági környezettudatosság növelése fórumokon, és közmunka programmal

Monitoring

- o a kataszterben regisztrált területek értékesíthetőségének növekedése

Indikátorok:

- o A kataszter méretének (feljegyzett lerakók számának) csökkenése:
 - o a bázisévhez képest évente felszámolt és rekultivált lerakók számával (db)
 - o az évente újonnan regisztrált lerakások számával (db)
- o az illegális lerakások felszámolására fordított összegek évenkénti csökkenése (Ft/év)

Felelős szervezetek

A program koordinátora és felelőse az önkormányzat. A munkát célszerű a megfelelő szakmai háttérrel rendelkező alvállalkozónak kiadni.

Amennyiben az önkormányzat maga szervezi meg a rekultiváció(ka)t, fontos, hogy a felszámolás során kikérjék a hatóságok (KÖTEVIFE) illetve a hulladékgazdálkodási szolgáltató szakmai tanácsát. Jelentősen lehet csökkenteni a költségeket, ha közmunkaprogram keretében végzik el a felszámolásokat, ami a lakosság összetartását, és a környezettudatosságot is erősíti.

Ütemezés

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
1. Területtulajdonosok azonosítása												
2. Felmérés												
3. Kataszter készítése												
4. Rehabilitációs tervcsomagok kidolgozása												
5. Kivitelezés												
A megvalósítás forrásigénye (MFt)	5-40 (lehetőségektől függ, a kivitelezés nem kalkulálható)											
Forráslehetőségek	KvVM Regionális pályázati lehetőségek (max. 90%-os támogatás)											
Önerő (%)	50 % , maximum 1 millió Ft											

4.4.2. A használaton kívüli közműpótlók rekultivációja

Cél

A közműpótlók felszámolása illetve újfajta hasznosítási módok megvalósítása, az alternatív (csatornázás melletti) szennyvízszikkasztás elkerülése céljából.

Leírás

A településen már több háztartás csatlakozott a szennyvízelvezető hálózathoz. A csatornázott háztartásoknál azonban a régi közműpótlók többnyire funkció nélkül, vagy a régi funkciójuknak megfelelően állnak. Ez mindenképpen elkerülendő gyakorlat, mivel az előzetes tárolás (ülepítés) a szennyvíz összetételét és minőségét nagymértékben megváltoztatja (lerontja) és ezzel a tisztítómű tisztítási hatásfokát és rendes működését negatívan befolyásolja. Ennek elkerülésére a szolgáltató rendszerint ellenőrizni szokta a szakszerű bekötést, ám ez nem minden esetben történik meg.

A szennyvízszikkasztók rekultiválásra több megoldás létezik. Az egyik lehetőség a közműpótló teljes felszámolása, a másik (általában ez a célszerűbb) az új funkcióval való ellátás. Egy megfelelő állapotú közműpótlónál az önkormányzat egyiket sem írhatja elő az ingatlan tulajdonosoknak, de lakossági fórumokon tájékoztatni lehet a közösséget a veszélytelen funkcióváltás módjairól. (A tapasztalatok szerint azonban a közműpótlók ritkán vannak megfelelő állapotban, így az önkormányzat előírhatja a veszélyforrás megszüntetését az ingatlan tulajdonosoknak.) Fontos, hogy minden szennyvízcsatorna-használó megértse: a közműpótlók szennyvízhez kötődő használatának megszüntetése fontos lépés a környezet megóvása érdekében.

Általánosan jellemző, hogy egy higiéniai felújítás (mosás, meszezés, klórozás) szükséges a régi szikkasztógödrökön, s csak ez után lehet elvégezni az új szerepkörhöz szükséges beavatkozásokat.

A közműpótlók új funkciója számos lehetőség közül választható ki, melyet a helyi adottságok is befolyásolhatnak. Itt csak néhány jellemző példát említünk arra, hogy mivé alakítható egy közműpótló biztonságosan:

- Esővíz tározóként - vízzáró szigeteléssel - kerti öntözővíz biztosítására használható
- Komposztálóként való továbbhasznosítás esetén a higiéniai felújítás sem feltétel minden esetben, és egy fontos környezetvédelmi-gazdaságossági beruházás költségei minimalizálhatóak

Operatív lépések

- a csatornázott házak ellenőrzése
- lakossági fórumok szervezése
- a közműpótlók folyamatos átalakítása

Monitoring

Indikátorok:

- o a szakszerűen csatornára-kötött házak száma (db)
- o az átépített közműpótlók száma (db)
- o a komposztálók száma (db)

Felelős szervezet

A program koordinátora és felelőse az önkormányzat.

4.4.2.1. A szennyvízesatorna-hálózatra csatlakozó háztartások számának növelése

Cél

2015. december 31.-ig a településen a már kiépült csatornahálózatra (gerincvezetékére), a rákötött háztartások arányának közel 100%-ra való növelése.

Leírás

A településen már teljesen kiépült a szennyvízelvezető-csatornahálózat, azonban a rákötött háztartások száma elmarad a kívánatostól. Az önkormányzat által közölt részletes adatok az alábbiak:

Annayölgy részletes csatornázottsági adatai

Háztartások száma (db)	Csatornázottság (%)	Rákötöttség (%) (háztartások száma)	Csatorna hossza (km)
370	100	75% (278)	9

forrás: Települési Önkormányzat

A hálózatra nem rákötött háztartásoknál a szennyvíz elhelyezése közműpótlókban történik. Ezeknek a műtárgyaknak a többsége nem vízzáró kivitelben készült, tehát a háztartásokban keletkező szennyvíz nagy része megfelelő tisztítás nélkül a talajba szivárog, ezzel közvetlenül szennyezve a talajt, illetve közvetetten a talajvizet.

A felszín alatti víz minőségének javításának- és a befogadó szennyvíztisztító telep kihasználtságának növelése érdekében szükséges a hálózatra való rákötések számának növelése és ezzel párhuzamosan a szikkasztóként működő szennyvíztárolók felszámolása.

A cél elérése érdekében a lakosság rákötési hajlandóságát kell növelni. Ehhez jó alapot szolgáltat a 2004. július 1-től fizetendő talajterhelési díj, mely kiszámításának módját a törvény 3. melléklete írja elő. (Az önkormányzat rendeletben - rászorultsági alapon - mentesíthet lakosokat a díjfizetési kötelezettség alól, vagy csökkentheti a díjfizetés mértékét.)

Vonatkozó jogszabályok

219/2004. (VII. 21.) kormányrendelet, 25/2002 (II. 17.) kormányrendelet, 2003. évi LXXXIX. törvény

A motiválás eszközei lehetnek:

- a rákötések költségeihez pénzügyi-szakmai hozzájárulások
- a bekötési terv ingyenes elkészítése
- a bekötési munkálatok ingyenes szakfelügyeletének biztosítása a szolgáltató által
- kedvezményes hitelfelvétel
- önkormányzati rendeletek, melyek kötelezővé teszik az ingatlan közelében húzódó gerincvezetékre való rácsatlakozást;
- a rendeletben előírtak ellenőrzése és szükség esetén szankcionálása

Operatív lépések

- a lakosság számára részletes tájékoztató és fórumok szervezése

- forráslehetőségek felmérése
- hálózati rákötések kivitelezése

Monitoring

Indikátorok:

- o a közművesített területen élők számának növekedése, a közműháló szűkülése (fő)
- o az újonnan épült bekötőcsatorna hálózat hossza (km)
- o az összes keletkezett szennyvízből a tisztított szennyvíz arányának javulása (%)
- o környezeti állapot további romlásának megakadályozása: főként a talaj és talajvizek illetve a felszíni vizek minőségének változásán keresztül mérhető, amennyiben az egyéb szennyező hatások kiszűrése megoldható (vízminőségi besorolás, paraméterek)

Felelős szervezetek

A program felelőse és koordinátora a települési önkormányzat, a megvalósítást alvállalkozók végzik. A műszaki átadás átvételt a Vízügyi Felügyelőség végzi, a finanszírozást pedig a pályázati források és pénzintézetek mellett a tulajdonosok bevonásával kell végezni.

Ütemterv

Operatív feladatok	Ütemezés															
	1. év				2. év				3. év				4. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Motivációs tanulmány																
Forráslehetőségek feltárása																
Rákötés (85%)																
Rákötés (100%)																
A megvalósítás forrásigénye (Mft)	0,5	0,2			11				17							
Forráslehetőség	-	-			KvVM Nemzeti Fejlesztési Terv KIOP: Szennyvízelvezetés és -tisztítás, fejlesztését célzó beruházások											
Önerő (%)	100%	100%			25 %				25 %							

4.5. ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉS ZÖLDTERÜLET- GAZDÁLKODÁS

4.5.1. Belterületi rendezés

Cél

A településrendezési, fejlesztési elképzelések alapján, az adott település építészeti hagyományaihoz illeszkedő, vonzó településképp és a lakosság számára az egészséges, kultúrált lakókörnyezet kialakítása.

Leírás

A program során egy a jelenlegi településképet fejlesztését célzó, **intézkedési terv került kidolgozásra**, amely kiterjed az alábbiakra:

- A települési közcélú zöldfelületek területének, állapotának fejlesztése, a hiányosságok kiküszöbölése.
- Az újonnan létesítendő közparkok helyének kiválasztása, illetve a meglévő közparkok állapotának javítása.
- Speciális, új funkciójú közterületek és közparkok kialakítása (pl. játszóterek és sportolási lehetőséget nyújtó területek).
- A közparkok fenntartását szolgáló eszközállomány korszerűsítése és bővítése.
- Zöldfelület növelése és rekonstrukciója a közintézmények, iskolaudvar kertjeiben, udvaraiban.
- A közlekedési eredetű légszennyezést jól tűrő, a szennyezést megkötő fasorok, növényssávok telepítése közterületeken, utak mentén a szabad földfelületen.
- A települési bevezető utak esztétikai megjelenésének javítása, a meglévő fasorok felújítása.
- A közlekedési felületek növényesítése a burkolt felületek csökkentésével.
- Településrészek komplex szemlélet alapján történő rehabilitációja, különös figyelemmel a zöldterületek nagyságának növelésére.
- A helyi védelem alá (vagy védelem alá nem) tartozó építészeti, műemléki értékek, védett ingatlanok, megőrzése.
- A településképp megőrzése, összhangjának megóvása, az új létesítmények építéséhez épület- és építményminták kidolgozása.
- Az új létesítmények létesítését, illetve a régi épületek felújítását szabályozó építési szabályzat kidolgozása és betartatása.
- A történelmileg egyedülálló építészeti és műemléki együttesek esetében a településképp megőrzése a településrész komplex kezelésével (társadalmi, településszerkezeti, természeti, kulturális stb.).

Vonatkozó jogszabályok

1997. évi LXXVIII. tv., 1995. évi LIII. tv., 253/1997. (XII. 20.) Korm. r., 21/1970. (VI. 21.) Korm. r.

Operatív lépések

- a meglévő településképi értékek, zöldfelületek feltérképezése
- településképi fejlesztési terv, javaslatok kidolgozása
- pályázatírás, forrásszerzés
- kivitelezés

Monitoring

- o a felmérés elkészült
- o a terv elkészül, a javaslatok kidolgozásra kerülnek
- o a kivitelezés megvalósul

Indikátorok:

- o telepített fák száma (db)
- o zöldfelület növekedése (m²)
- o sikeresen végigvitt projektek száma (db)

Felelős szervezetek

A program koordinátora és felelőse az önkormányzat. A tervek elkészítését és a kivitelezést alvállalkozók végzik, szükség szerint az érintett Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, illetve az illetékes Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei bevonásával.

Ütemezés

Operatív lépések	Ütemezés															
	1. év				2. év				3. év				4. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
1. Állapotfelmétel																
2. Program és tervkészítés																
3. Kivitelezés																
A megvalósítás forrásigénye (Mft)	0,3-1,5		0,4-2		Nem kalkulálható											
Forráslehetőség	FVM, KVVVM, MeH, IcsSzEM, GKM Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal: ROP 1.1 Turisztikai vonzerők fejlesztése															
Önerő																

4.5.2. Építészeti értékek megőrzése, állagmegóvása, felújítása

Cél

A településen található értékes épületek, építészeti értékek további állapotromlásának megakadályozása, a hivatalos védelem biztosítása, az épületek felújítása, rekonstrukciója.

Leírás

A településen találhatóak olyan értékes a településszerkezet, utcahálózat, beépítési mód, az építési vonal, szempontjából jelentős. A több mint 100 éves épületek, és a jellegzetes bányászházak speciális összképet nyújtanak, amelyek megőrzése az önkormányzat kiemelt fontosságú feladata.

Ezen értékek egy része még nem élvez hivatalos védettséget és megőrzése helyi védelem alá helyezéssel biztosítható. A 66/1999. (VIII. 13.) az építészeti örökség helyi védelmének szakmai szabályairól szóló FVM rendeletben rögzítetteknek megfelelően egy a települési szabályozási terv értékvizsgálati munkarésze vagy ennek hiányában egy előzetes értékvizsgálat alapján az önkormányzat a település külön jogszabályban védelem alá nem eső települési, táji, természeti, építészeti, néprajzi, képző- vagy iparművészeti, ipartörténeti, régészeti értékeit helyi védelem alá helyezheti.

Tekintettel arra, hogy a településen található helyi értékek állapota javítandó, így az adott érték fennmaradása érdekében konkrét lépésekre van szükség. Az épületek tulajdonosainak, kezelőinek sok esetben nincsen anyagi lehetőségük a felújítási munkák elvégzésére, ezért az építészeti örökség részét képező értékek állaga tovább romlik.

Az önkormányzat települési (térsgéi) program kezdeményezésével, a programban való részvételével biztosíthatja a védelemhez, állagmegőrzéshez szükséges forrásokat.

Vonatkozó jogszabályok: 66/1999. (VIII. 13.) az építészeti örökség helyi védelmének szakmai szabályairól szóló FVM rendelet, 2001. évi LXIV. tv., 1997. évi LXXVIII. tv., 1985. évi 21. tvr

Operatív lépések

- A település épületállományának feltérképezése, a leromlott területek azonosítása, értékvizsgálat lefolytatása;
- Értékvédelmi program kidolgozása;
- A szükséges adminisztratív lépések (pl. helyi védelem alá helyezés, funkcióváltás) megtétele;
- Pályázati és egyéb források felkutatása;
- Kivitelezés;

Monitoring

- o az értékvizsgálat lezajlik
- o az értékvédelmi programok elkészültek
- o a pénzügyi háttér biztosított
- o a szükséges beavatkozások megtörténnek

Felelős szervezetek

Települési önkormányzat (kezdeményező, felelős); további résztvevők az ingatlantulajdonosok.

Ütemezés

Operatív lépések	Ütemezés															
	1. év				2. év				3. év				4. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
1. Értékvizsgálat																
2. Értékvédelmi program elkészítése																
3. Forrás feltárás, pályázási folyamat																
4. Adminisztratív lépések, és konkrét kivitelezési munkák																
A megvalósítás forrásigénye (Mft)	0,6-3				nem kalkulálható											
Forráslehetőség	BM, Meh, NKÖM															
Önerő																

4.5.3. A felhagyott ipari telep rehabilitációja

Cél

A barnamezős területek vegyes hasznosítása funkcióváltásuk és a települési struktúrába való integrációjuk előmozdítása, valamint a zöldmezős beruházások területigényének csökkentése.

Leírás

Annayölgy egykori szénbányájának ipari telepének hasznosítása jelenleg nem megoldott, az épületek állaga jelentősen leromlott, és talaj illetve talajvízszennyezés is előfordulhat a területen. Ezért a terület rehabilitációja feltétlenül megoldandó, részben környezetvédelmi, településképi okokból, részben mert ezáltal új gazdasági potenciál, új **kereskedelmi** tér, telephely stb. alakítható ki. A már meglevő ipari jellegű területeket célszerű a későbbi ipari fejlesztések helyszínéként hasznosítani, feltéve, hogy a település érdekei nem kívánják az érintett településrészen az ipari tevékenység teljes felszámolását. A területek újbóli hasznosítása igen sokféle lehet: új közterületek, zöldterületek, kereskedelmi célú épületek kialakítása, ipari, logisztikai telephely, üzlet, idegenforgalmi beruházások, inkubátorház stb. Az új funkció kialakításánál figyelembe kell venni, hogy a régi ipari épületek, malmok, magtárak már műemléki értékkel is rendelkeznek, tehát eredeti építészeti állapotban történő megtartásuk jelentős településképi, kulturális, építészeti értéket hordozhat.

A megvalósítás az önkormányzat és a telep tulajdonosának, használójának együttműködését kívánja meg. Előfordulhat, hogy első lépésként a tulajdonviszonyok rendezése is szükséges. A terület sorsát eldöntő egyeztetések után a későbbi funkciónak megfelelő tervek és vizsgálatok elkészítése következik, majd a reális tervek alapján kerülhet sor a megvalósítás anyagi háttérének előteremtésére, pályázatok benyújtására. A munkálatok elvégzése előtt szükséges lehet egy környezetvédelmi állapotfelmérés és annak eredménye alapján kármentesítés elvégzése is.

Kapcsolódó jogszabályok: 1997. évi LXXVIII. tv., 1995. évi LIII. tv., 253/1997.(XII. 20.) Kormányrendelet.

Operatív lépések

- tulajdonviszonyok tisztázása,
- egyeztetés a későbbi felhasználásról,
- tervek elkészítése, engedélyeztetés,
- pályázat,
- szükség szerint környezeti állapotfelmérés, kármentesítés,
- megvalósítás,

Monitoring

- o tervek elkészültek,
- o megvalósítás,
- o a rehabilitált terület hasznosítása, a terület értéknövekedése,

Felelős szervezetek

Települési önkormányzat és a terület tulajdonosa, valamint az érintett magánszemélyek és vállalkozások.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Tulajdonviszonyok tisztázása/egyeztetések az új funkciókról												
Tervezés, engedélyeztetés												
Pályázás												
Megvalósítás, esetleges kármentesítés												
Megvalósítás forrásigénye	-		1-3 MFt		0,1-0,3 MFt				Csak a kész tervek alapján kalkulálható.			
Forráslehetőség	GKM, KvVM,											
Önerő (%)												

4.6. ENERGIAGAZDÁLKODÁS

4.6.1. Közintézmények energiafelhasználásának csökkentése

Cél

Az önkormányzat tulajdonú és egyéb közintézmények (pl. oktatási, kulturális és szociális célra hasznosított létesítmények) energiafelhasználásának csökkentése.

Leírás

Annayölgyön energetikai korszerűsítési program keretében felújították a közvilágítást. A hagyományos izzókat korszerű, energiatakarékos izzókra cserélték le. A higanylámpák helyett felszerelt kompakt fényforrások kevesebb, mint felére csökkentették az energiafelhasználást. A beruházás költségét az önkormányzat a korszerűsítés révén nyert költségmegtakarításból fizeti vissza.

A földgázhálózat kiépítését követően az önkormányzat és intézményei fokozatosan állnak át a vegyes tüzelésről (fa/szén) a gáztüzelésre. A lakosság is folyamatosan csatlakozik a gázhálózathoz. Az önkormányzat pályázati úton igyekszik további forrásokat elnyerni intézményei fűtéskorszerűsítéséhez.

A közintézmények energiafelhasználása tovább csökkenthető a korszerűsítési programok tervszerű végrehajtásával. A beruházással fajlagosan sok energia takarítható meg (a megtérülési idő rövidebb), mivel egy-egy közintézmény energiafelhasználása nagy, illetve a szükséges berendezések beszerzése fajlagosan olcsóbb több közintézmény együttes korszerűsítése esetén. Világítástechnikai korszerűsítés esetén az áramszolgáltató is bevonható a programba a megfelelő finanszírozási konstrukció kialakításával (a korszerűsítést az áramszolgáltató térítésmentesen elvégzi a további üzemeltetés fejében). A program keretein belül az alábbi korszerűsítések javasoltak:

Hőszigetelés terén:

- Termoplán-üvegek beépítése
- Nyílászáró tömítés
- Külső hőszigetelő vakolat alkalmazása
- Tetőszigetelés elvégzése

Fűtéstechnika terén:

- Cirkókazán alkalmazása
- Csőszigetelés elvégzése
- Biogáz hasznosító létesítése
- Fűtőelem-korszerűsítés

Vízmelegítés/vízgazdálkodás terén:

- Napkollektorok használata
- Kombicirkó alkalmazása
- Korszerű vízmelegítők használata
- Víztakarékos csaptelepek beépítése
- Esővíz hasznosítás

Elektromos áram:

- Világítótestek korszerűsítése (pl.: energiatakarékos izzók)
- Időkapcsolók alkalmazása
- Mozgásérzékelők alkalmazása
- Nagyfogyasztók cseréi
- Vízkötelenítés (kazánok, bojlerok és általában minden vízmelegítő esetében)

Operatív lépések

- Közfintézmények energiatakarékossági lehetőségeinek felmérése;
- A felmérés alapján megállapított korszerűsítési munkálatokhoz szükséges berendezések (izzók, nyílászárók, stb.) gyártóinak, ill. az áramszolgáltató megkeresése
- A korszerűsítési munkálatok elvégzése;

Monitoring

- Elkészül az egyes közfintézmények korszerűsítési igényeit tartalmazó dokumentum.
- A korszerűsítési munkálatokhoz szükséges berendezések (izzók, nyílászárók, stb.) gyártóinak és az áramszolgáltató megkeresése megtörtént.

Indikátorok:

- megvalósult energiahatékonyságot javító intézményi beruházások száma (db)
- a településen energiahatékonysági feladatokra felhasználható, elnyert fejlesztési támogatások összege (eFt/év)
- közfintézmények éves energiamegtakarításának mértéke (MJ/év)

Felelős szervezetek

A program koordinátora és felelőse a települési önkormányzat. Az önkormányzat a közfintézmények vezetőivel szorosan együttműködve végzi a program monitorozását.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Energiatakarékossági lehetőségek felmérése												
Gyártók, áramszolgáltatók megkeresése												
A korszerűsítési munkálatok elvégzése												
A megvalósítás forrásigénye	Az igényektől függ, a megvalósítás több milliós nagyságrendű											
Forráslehetőség	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Nemzeti Energiatakarékossági Program, NEP 2004-5: A megújuló energiaforrások felhasználásának a bővítése önkormányzatok és magánszemélyek részére (ideiglenesen felfüggesztve), Az önkormányzati, költségvetési és egyéb intézmények energiafelhasználásának és energiaköltségeinek mérséklése támogatására az EHJ Célelőirányzatból											
Önerő (%)	70 %, 25 % saját forrás legalább szükséges											

4.6.2. A lakosság tudatos energiatakarékosságának erősítése

Cél

A lakosság energiatakarékossággal kapcsolatos ismereteinek bővítése, a fogyasztó oldali energiatakarékosság hatékonyságának javítása.

Leírás

A fenti cél elérése érdekében a legfontosabb a lakossági környezettudatosság fejlesztése, az energiatakarékos fogyasztói szokások erősítése. Ennek előnye, hogy új energiatakarékos eszközök beszerzését a lakosság részéről nem igényli, de betartásával viszonylag nagy energia mennyiség takarítható meg.

A lakossági környezettudatosság fejlesztése kiadványokon keresztül történhet. A kiadvány tartalma lehet például:

- fűtési szokások változtatása (csak azt a részt fűtjük intenzíven, ahol sokat tartózkodunk, egészséges hőmérséklet- és páratartomány bemutatása);
- háztartási gépek takarékos használata (mosógép elindítása csak telerakva, a mosógép gyártója által előírtak betartása, takarékos mosó- és mosogatógép használata, hűtőgép elhelyezése megfelelő légréssel, mikrohullámú sütő vs. gázsütő energiafelhasználása);
- lakóházak körül megfelelő növényzet ültetése (északi oldalra örökzöldek, amik felfogják a szelet a déli oldalra lombhullató fák, amelyek nyáron árnyékot adnak, télen pedig átengedik a napfényt), stb.

Vonatkozó jogszabályok

Az EP és Tanács 2002/91/EK irányelve; a Tanács 78/170/EK irányelve, 21/2001. (II. 14.) Korm. rend.; 20/2002. (XI. 7.) GKM rend., 7/2003. (V. 16.) KvVM-GKM rend. és a 1107/1999. (X. 8.) Korm. határozat.

Operatív lépések

- Energiatakarékossági ismereteket tartalmazó tájékoztató kiadványok beszerzése, összeállítása a közüzemi szolgáltatók bevonásával;
- Az energiatakarékossági ismereteket tartalmazó szórólapok elkészítése és terjesztése;
- A megpályázható támogatásokról szóló ismeretanyag összeállítása, hozzáférhetővé tétele a lakosság számára;
- A megpályázható támogatásokról szóló ismeretanyag folyamatos frissítése;

Monitoring

Indikátorok:

- elkészült kiadványok és kiosztásra került szórólapok száma (db)
- energiahatékonysággal kapcsolatos tájékoztató rendezvények száma (db)
- megvalósult energiahatékonyságot javító lakossági beruházások száma (db)
- fogyasztó oldali energiamegtakarítás éves mértéke (KJ/év)
- a településen energiahatékonysági feladatokra felhasználható, elnyert fejlesztési támogatások összege (eFt/év)

Felelős szervezetek

A program koordinátora és felelőse az önkormányzat. A tapasztalatok, kiadványok szélesebb körben történő elterjesztésével a kistérségi területfejlesztési társulást is javasolt megbízni. További javasolt partnerek: a település földgáz- és áramszolgáltató társasága, a helyi civil szervezetek és oktatási intézmények.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Energiatakarékossági ismereteket tartalmazó kiadványok összeállítása												
Szórólapok elkészítése és terjesztése (folyamatos)												
Energiahatékonysággal kapcsolatos tájékoztató rendezvények szervezése												
A megvalósítás forrásigénye (Mft)	0,3-0,8		0,4-1				0,5-1,5					
Forráslehetőség	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Nemzeti Energiatakarékossági Program 2004-1: Lakossági Energiamegtakarítás Támogatása (ideiglenesen felfüggesztve)											
Önerő (%)	40-70 %											

4.6.3. Napenergia hasznosításának elősegítése

Cél

Konkrét cél az önkormányzat és az önkormányzati tulajdonú helyi intézmények (pl. oktatási, kulturális és szociális, stb. létesítmények), valamint a lakóépületek energiafelhasználásának megújuló napenergia felhasználásával történő csökkentése.

Tágabb célkitűzés a megújuló energiaforrások felhasználásának bővítése és támogatása, valamint a Nemzeti Energiatakarékosági Program megújuló energiaforrások hasznosítását célzó intézkedéseinek támogatása. Az energetikai célú szélenergia hasznosítás fejlesztése, illetve a megújuló energiaforrások elterjesztése Magyarország uniós kötelezettségeivel szorosan összefügg. Magyarország a teljes energiatermelésen belül az alternatív energiaforrások jelenlegi 3,6 százalékos arányát 2010-ig 6 százalék fölé szeretné emelni.

Leírás

Az épületek energiaköltségei között a **legnagyobb tételt a fűtés jelenti**. Ezért joggal merülhet fel annak az igénye, hogy ezt is minél nagyobb részarányban napkollektorokkal lehessen fedezni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy 1 m² napkollektorral 4-5 m² épület fűtésére lehet hatékonyan rásegíteni. Az ilyen arányban megvalósított rendszerek március-áprilisban, illetve szeptember-októberben közel 100%-ban fedezni tudják a fűtés hőszükségletét. Természetesen a kollektorok a hideg, de derült téli napokon is számottevő hőenergiát adnak, de ebben az időszakban döntően a hagyományos fűtési rendszerrel kell biztosítani komfortos belső hőmérsékletet. Kisebb rendszereknél, főleg padló-, vagy falfűtés esetén puffertároló nélküli rendszerek is megvalósíthatók. Ekkor a kollektorok a napsütés időtartama alatt közvetlenül a fűtési rendszerre dolgoznak, a hőtárolást az épület szerkezetei, a padló vagy a falak biztosítják. **A napkollektoros fűtés a hagyományos fűtési rendszerrel párhuzamosan üzemel**, erre a célra ún. szoláris fűtési egység szolgál. Nagyobb rendszereknél célszerű puffertárolót alkalmazni. Ez egy nagyobb méretű, jól hőszigetelt víztartály, melyben a napsütés időszakában hasznosított napenergia eltárolható a napsütésmentes időszakra. **A puffertárolók a napkollektorok mellett jól illeszthetők a korszerű fatüzelésű kazánokhoz, cserépkályhákhoz, kandallókhoz is.**

A **vízmelegítés** Magyarország éghajlati adottságai mellett a napenergia-hasznosítás legegyszerűbben megvalósítható módja, ami bátran ajánlható mindenkinek. Egy személy naponta megközelítőleg 50-60 liter melegvizet használ el, aminek az előállításához ~2-3 kWh hőenergia szükséges. 1 m² napkollektorral a nyári félévben napi 2-2,5 kWh, télen 0,5-1,5 kWh napenergia hasznosítható. Így tehát személyenként 1-1,5 m² napkollektorral általában elő lehet állítani a szükséges melegvíz mennyiséget. Éves átlagban 60-70 százalékos megtakarítás érhető el, ami a nyári félévben közel 100 %, a téli félévben 30-40 %. Családi házak esetében melegvíz készítés céljára 2-3 db, nagyobb vízfogyasztás esetén 4-5 db 2 m²-es napkollektort célszerű felszerelni. Szükség van egy viszonylag nagy méretű, általában 200-500 literes melegvítárolóra is. A napkollektoros melegvíz készítés különösen gazdaságosan alkalmazható nagyobb létesítmények, pl. iskolák, kollégiumok, éttermek, panziók esetében. A nagyobb rendszer fajlagos beruházási költsége alacsonyabb, az egyenletes vízfogyasztás miatt pedig a kollektorok kihasználtsága jobb, éves hatásfokuk magasabb. Gondos tervezés és kivitelezés esetén az ilyen nagyobb rendszerek akár 40-50 százalékkal is hatékonyabban működnek, mint a hasonló célú kisebb, családi házakon megvalósított rendszerek. A közintézmények (pl. általános iskola, önkormányzat, szociális otthon, közösségi ház, stb.)

energiafelhasználása (fűtés és melegvíz) jelentősen csökkenthető a korszerűsítési programok tervszerű végrehajtásával.

Vonatkozó jogszabályok

1998. évi XVIII. tv., 2001. évi CX tv., 118/2003. (VIII. 8.) Korm. rendelet, 1107/1999. (X. 8.) Korm. határozat, 2345/2004. (XII. 26.) Korm. határozat (2.2.4. operatív célkitűzés).

Operatív lépések

- A közintézmények és lakosság energiafogyasztási szokásainak, lehetőségeinek felmérése, részletes hatástanulmány készítése;
- A hatástanulmány alapján javasolt korszerűsítési munkákhoz szükséges berendezések gyártóinak megkeresése;
- Pályázati lehetőségek feltárása, pályázatok benyújtása;
- A korszerűsítési munkálatok elvégzése;

Monitoring

- elkészül a település közintézményeinek és lakóépületeinek napenergiát hasznosító korszerűsítési lehetőségeit tartalmazó fejlesztési dokumentum

Indikátorok:

- a településen megvalósult energiahatékonyságot javító beruházások száma (db)
- energiahatékonysági feladatokra felhasználható, pályázatokon elnyert fejlesztési támogatások összege (eFt/év)
- közintézmények és lakosság éves energiamegtakarításának mértéke (MJ/év)

Felelős szervezet

A program koordinátora a települési önkormányzat. Az önkormányzat a közintézmények vezetőivel és a lakossággal szorosan együttműködve végzi a program végrehajtását és monitorozását.

Ütemterv

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Energiatakarékosági lehetőségek felmérése												
Gyártók, áramszolgáltatók megkeresése												
Pályázati lehetőségek feltárása, pályázatok benyújtása												
A korszerűsítési munkálatok elvégzése												

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
A megvalósítás forrásigénye (MFt)	Az igényektől és lehetőségektől függ. A megvalósítás több millió Ft-os nagyságrendű is lehet											
Forráslehetőség	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Nemzeti Energiatakarékosági Program, NEP 2004-5: A megújuló energiaforrások felhasználásának a bővítése önkormányzatok és magánszemélyek részére (ideiglenesen felfüggesztve), Az önkormányzati, költségvetési és egyéb intézmények energiafelhasználásának és energiaköltségeinek mérséklése támogatására az EHJ Célelőirányzatból											
Önerő (%)	70 %, 25 % saját forrás legalább szükséges											

4.7. A BIOLÓGIAI ÉS TÁJI SOKFÉLELÉSÉG MEGŐRZÉSE

4.7.1. A természet védelmét szolgáló települési intézkedések

Cél

A program célja a település védelem alatt álló vagy védelemre érdemes értékes természeti területeinek megóvása önkormányzati intézkedések révén.

Leírás

Magyarországon az állam mellett az önkormányzatokra is igen jelentős természetvédelmi feladat hárul. A helyi önkormányzatok fontos szerepet játszanak a természeti értékek bemutatásában, megóvásában, társadalmi elismertségének növelésében, valamint a szemléletformálásban. Igen fontos feladat az önkormányzatok minél szélesebb körű bevonása a természetvédelmi tevékenységbe a helyi értékek hatékonyabb védelme érdekében. Ezzel egyrészt a lokálpatriotizmus is a természetvédelmi célok szolgálatába állítható, másrészt a helyi lakosság aktívan részt tud venni saját értékeinek megőrzésében.

Fontos feladat az önkormányzatok által létesített **helyi jelentőségű védett természeti területek hálózatát bővíteni**. Szintén fontos az **egyedi tájértékek felmérése**, tájérték kataszter elkészítése. Ezt a Nemzeti Park feladata elvégezni, de az önkormányzat is jelentős segítséget nyújthat hozzá. A nemzetközi kötelezettségek maradéktalan teljesítésében az önkormányzatok is sok támogatást nyújthatnak. Egy világörökségi helyszín vagy egy Natura 2000-terület kijelölése az adott helység szomszédságában nem kis büszkeséggel töltheti el az ott lakókat.

Az önkormányzati szinten megnyilvánuló természetvédelem hatékonysága csak úgy képzelhető el, ha a jelenleginél **szorosabb kapcsolat alakul ki az önkormányzat**, a 2005. január 1-től a természetvédelmi hatósági feladatkört is betöltő **Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek és a Nemzeti Park Igazgatóságok között**. A kapcsolat kialakítása közös feladat, az állami szervezetek többek között irányelvek megfogalmazásával, szakmai képzésekkel segíthetik az önkormányzatok természetvédelmi tevékenységét.

Az önkormányzatok kezében a természet védelme gyakorlati megvalósítását is megalapozó egyik legfontosabb eszköz a településfejlesztési és - rendezési tervek felülvizsgálata és módosítása. Ezen települési tervek biztosíthatják a települések természeti értékeinek, hagyományos tájszerkezetének fennmaradását, megőrzését is. Ennek érdekében a tervek kidolgozásánál külön ügyelni kell arra, hogy a beépítésre szánt területek és a belterület bővítése nem károsíthatja az élővilágot, a település természeti és tájképi értékeit.

A település külterületének kisebb része már rekreációs területnek van előirányozva, amely védelmet azonban még nem élvez. Ezt a gyakorlatban csak az önkormányzat aktív közreműködésével lehet érvényesíteni.

Operatív lépések

- A biodiverzitás védelme, a természeti értékek megóvása a fejlesztési, rendezési tervek elkészíttetése révén.
- A települési önkormányzatok és a Nemzeti Park Igazgatóságok közötti kapcsolat erősítése, rendszeres kommunikáció.
- Egyedi tájértékek felmérése (a DINP Igazgatósággal együttműködve).
- A természetvédelem társadalmi elismertségének növelése, szemléletformálás.
 - o a védett területek bemutatása, ismeretterjesztés, természeti értéktérkép elkészítése
 - o természetvédelmi jeles napok megrendezése, rendezésének támogatása
 - o részvétel a környezeti nevelésben, szemléletformálásban, PR
 - o térségi ökoturisztikai, természetvédelmi honlapok készítésének kezdeményezése, részvétel a folyamatos működtetésében
- Helyi védett területekké való nyilvánítás a társadalmi szervezetek és az önkormányzatok közös munkája révén, a természetvédelmi hatóságok segítségével.

Monitoring

- o természeti értéktérkép elkészítése
- o honlap elkészítése
- o környezeti szemléletformáló rendezvények száma

Felelős szervezet

A települési önkormányzat együttműködésben a természetvédelmi hatósággal és a nemzeti park igazgatósággal.

A megvalósítás forrásigénye	Településenként átlagosan 0,8-1 MFt
Forráslehetőség: (%)	KvVM, GKM - NFT KIOP 1.6. (a Környezetvédelmi Felügyelőségeknek)
Önerő:	-

A terv elkészítésének üteméről az önkormányzat dönt.

4.7.2. Zaj- és rezgésvédelem / zajtérkép készítése

Cél

A településen a zajterhelés megismerése érdekében **zajtérképet kell készíteni**, együttműködésben az érintett Környezetvédelmi Felügyelőséggel, lehetőség szerint a vonatkozó jogszabály megjelenését követően.

Leírás

Az érintett település belterületén a közlekedésből és az egyéb tevékenységekből eredő zajterhelés közepes, azonban a mértéke nem ismert egyik településen sem. Közúti zajterhelés többnyire csak az országos közutak közelében jelent gondot. Javasoljuk a település lakóterületének és kiemelt védelmét igénylő intézményeinek, épületeinek esetében a környezeti zajterhelés okainak és forrásainak meghatározását. A zajtérkép alapján válnak elérhetővé (pályázhatóvá), a zaj- és rezgéscsökkentő beruházások, lehetőségek.

1. A **közlekedési zaj** által érintett lakókörnyezetben műszeres zajmérések végzése, az adott környezet tényleges zajterhelésének meghatározása. A méréseken alapuló **zajvédelmi tervek** elkészítése.
2. Szükség szerint a település belterületén a műszeres zajmérések alapján **zajcsökkentő intézkedések** bevezetése a lakókörnyezeti zaj csökkentésére.
3. A lakóövezetekben üzemeltetett tevékenységek, létesítmények zavaró környezetterhelésének megakadályozása céljából **azon tevékenységek (szabadidős vagy egyéb) nevesítése** – a nagyságrend, volumen behatárolásával – melyek az adott területen (övezetben) engedélyezhetők.
4. Pontszerű ipari forrásokban üzemeltetett zajforrások zavaró hatásának kiküszöbölése (ill. annak megkövetelése), nem csak a szűkebb értelemben vett lakókörnyezetre.
5. Helyi vendéglátóipari létesítmények, szórakoztató intézmények által okozott zavaró zajhatások, zajszennyezés visszaszorítása, zajmérésekkel és a megfelelő jogi-adminisztratív lépések megtételével. (rendelet meghozatala, és betartatása)

Vonatkozó jogszabályok

A jogi háttér a 96/2002. (V. 5.), valamint a 47/2004. (III. 18.) Kormány rendelettel módosított 12/1983. (V. 12.) MT. rendelet, "a zaj- és rezgésvédelemről" és a 8/2002 (III. 2.) KöM-EüM együttes rendelet, „a zaj-és rezgésterhelési határértékek megállapításáról” biztosítja.

Operatív lépések

- alvállalkozók pályáztatása
- a jogszabályi előírásoknak megfelelő zajtérkép elkészítése

Monitoring

Indikátor:

Az átlagos napi és éjszakai zajszint, (hangnyomásszint) csökkenése. (dBA)

Felelős szervezet

A program koordinátora és felelőse a települési önkormányzat.

Ütemezés

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Pályáztatás												
Zajtérkép elkészítése												
A megvalósítás forrásigénye (MFt)	0,8 - 1,8*											
Forráslehetőség: (%)	KvVM, GKM - NFT KIOP 1.6. (KÖTEVIFE-k számára)											
Önerő	-											

*A nevezett összegek egy település programjának megvalósítását irányozzák elő, amennyiben több érintett település összefog, úgy a költségek is módosulhatnak.

4.8. A KÖRNYEZETTUDATOSSÁG NÖVELTÉSE

4.8.1. Környezettudatosság növelése

Cél

A településen élők környezettudatosságának növelése, a fenntartható fejlődés alapeszméjének terjesztése. Továbbá mindezeknek megfelelő magatartásformák kialakítása révén a környezeti értékek hosszú távú védelmének megalapozása, közös identitástudaton, hatékony együttműködésen alapuló közösség kialakítása.

Leírás

A környezet védelme, a meglévő környezeti értékek megóvása, és a fenntartható (az erőforrásainkat fel nem élő) gazdálkodás alapfeltétele a társadalom minden rétegére kiterjedő környezeti nevelés, tudatformálás révén történő környezettudatosság kialakítása.

A helyi környezet a helyi közösség állapotától is függ, a közösség tudatossága előfeltétele a regionális és nemzeti szintű kezdeményezések sikerének. A helyi környezeti nevelés legfontosabb kívánalma az együttműködés, a lakosok részvétele a települési környezetgazdálkodásban, a település részvétele az iskola pedagógiai tevékenységében.

A helyi társadalomban élők környezetének, természeti értékeinek védelméért jóllehet minden érintett felelősséggel bír, de intézményi szinten elsősorban az önkormányzatnak kell felelősséget vállalnia. Az önkormányzat legitimációval, helyismerettel és legtöbb esetben eszközökkel is rendelkezik így szükségsszerű, hogy a környezeti nevelésben és ennek révén a környezettudatosság növelésében is fontos szerepet játsszon.

(Többek között a jelen környezetvédelmi program elkészítése is fontos lépés lehet ezen a téren, hisz mintegy kiindulási pontként sor kerül az értékek és a problémák, a fenntartható fejlődésre vonatkozó helyi képesség számbavételére.)

A környezettudatos életvitelt azonban nem lehet kizárólag hatósági eszközökkel kialakítani. A helyi társadalom környezeti nevelésében természetesen kiemelkedően fontos, hogy az önkormányzat törvényben előírt feladatai összekapcsolódjanak a helyi közösség kezdeményezéseivel. A helyi környezeti nevelés sarokköve lehet a környezetgazdálkodással kapcsolatos a generációkon és társadalmi pozíciókon túl nyúló (összefogó) helyi konszenzus kialakítása.

Végző soron az önkormányzat és a helyi társadalom kölcsönös belátáson alapuló, környezettudatos együttműködése alapozza meg a helyi fenntarthatóságot védelmező gondolkodást.

A környezettudatosság növelésének főbb részterületeit a Nemzeti Környezetvédelmi Program II. az alábbiak szerint csoportosítja:

1. Lakossági ismeretterjesztés a környezettel, és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban, információhoz való jutás biztosítása

2. Társadalmi részvétel erősítése a környezetpolitikai döntéshozatalban, a környezetvédelmi program végrehajtásában
3. Iskolán kívüli környezeti nevelés, oktatóközpont kialakítása, fenntarthatósági alapismeretek és készségek fejlesztése
4. Települési vagy kistérségi környezeti információs rendszer kialakítása, csatlakozás az országos hálózathoz

Mindezek valamint a 2003-ban átdogozott **Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia** alapvetésben rögzítettek alapján az alábbi önkormányzati feladatok, cselekvési lehetőségek, javaslatok fogalmazhatóak meg.

Javasolt cselekvési lehetőségek

- Nagyobb figyelem fordítása a környezetvédelem szempontjaira a település fejlesztési és rendezési terveinek kidolgozása, felülvizsgálata során.
- Fő-, vagy részmunkaidős környezetvédelmi ügyintéző foglalkoztatásával (akár körjegyzőségi, vagy kistérségi összefogással), intézményesített összekötő kapocs biztosítása a helyi társadalom életében, betöltve az együttműködés szervezője, felelőse szerepkörét.
- A helyi önkormányzat, mint iskolafenntartó részt vehet az intézmény programjának kialakításában és betartatásában, a környezeti nevelés szempontjainak érvényesítésében. Katalizátorként funkcionálhatnak (akár önállóan, akár társulási szinten) a fenntarthatóság elveinek helyi tantervekbe történő beépítésének folyamatában.
- A felnőttnevelést célzó előadások, tréningek, népfőiskolák, körök és klubok szervezésében való aktív közreműködés.
- A helyi környezetvédelmi program megvalósításában való széleskörű társadalmi részvétel biztosítása, serkentése, beleértve a helyi gazdasági élet szereplőit.
- Az organikus gazdálkodási formák, biológiai gazdálkodás népszerűsítése.
- A lakosság települési identitástudatának erősítése, pozitív példamutatással.
- A helyi környezeti nevelési programok, környezetvédelmi napok / akciók szervezésének támogatása eszköz, szolgáltatás, terem vagy egyéb önkormányzati vagyontárgy kedvezményes rendelkezésre bocsátása révén. Amennyiben a település költségvetése megengedi a költséges erdei iskolák társfinanszírozása is elképzelhető, akár egy-egy kifejezetten erre a célra létesített (az éves költségvetés egy bizonyos részéből) környezeti nevelési alapból.
- Aktív közreműködés a települési civil, gazdasági, hatósági és önkormányzati szféra közötti együttműködés fejlesztésében az iskolai és iskolán kívüli környezeti nevelés, a fenntarthatóság alapeszméjének és gyakorlati megvalósítási lehetőségeinek széleskörű ismertetése érdekében.
- Az önkormányzatok regionális összefogással megteremthetik mindazon környezetvédelmi célú szolgáltatásokat (pl. szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes hulladék gyűjtés stb.), amelyek használatának népszerűsítése, a lakosság általi elismertségének és megfelelő használatának elsajátíttatása révén egyúttal a családok fenntartható fejlődésre való képzését is szolgálják.
- Részvétel az egyéni, iskolai, civil, és egyéb intézményi (pl. hatóságok) egészségfejlesztési tevékenységek összehangolásában. (pl. mit kell tenni, ha az ivóvíz szennyezett, ha valamilyen közúti vagy más jellegű havária esemény történik, vagy mi a teendő ha illegális hulladéklerakást észlelünk)

Vonatkozó jogszabályok

Az 1995. évi LIII. tv., az 1996. évi LIII. tv., az 1996. évi LIV. tv., a 2001. évi LXXXI. tv., a 2001. évi XLIV. tv., a 2003. évi CXXIX. tv., valamint az EP és Tanács 2003/4/EK és 2003/35/EK irányelve (forrás 2345/2004. (XII. 26.) Kormány hat. 1. akcióprogramhoz tartozó operatív célkitűzések).

Operatív lépések

- pályázati lehetőségek feltárása, források felkutatása
- települési (kistérségi) környezetvédelmi ügyintézői státusz kialakítása
- környezeti nevelési alap létrehozása
- környezeti fenntartható fejlődési koncepciók, akcióprogramok kidolgozása
- tájékoztató füzetek, szóróanyagok elkészítése
- rendezvények / helyi környezetvédelmi célú akciók (pl. vetélkedők és szelektív hulladékgyűjtési akciók) szervezése
- erdei iskola támogatása (anyagi / eszköz / egyéb)
- helyi környezeti információs adatbázis / szolgáltatás kialakítása
- vegyes funkciójú (ökoturisztikai / környezeti nevelési) iroda, központ létrehozása

Monitoring

- o az iskola (óvoda) pedagógiai tervében a környezeti neveléssel foglalkozó fejezet kidolgozásra került
- o környezetvédelmi adatbázis / iroda felállítása
- o környezetvédelmi ügyintézői státusz megalakítása
- o környezeti nevelési alap létrejött

Indikátorok:

- o az egyes programokon, rendezvényeken, tanfolyamokon részt vettek száma (fő)
- o a kiadott füzetek, szóróanyagok száma / példányszáma (db/év, db)
- o vetélkedők és szelektív hulladékgyűjtési akciók száma (esemény/év)
- o környezeti nevelési célú programok száma (db/év)

Felelősök

települési önkormányzat (koordináló szerep)

A résztvevők köre a környezeti nevelés esetén igen bő. A programban való részvétel, kezdeményezés egyszerre morális és adott esetekben konkrét feladata a települési / térségi szereplőknek, a felsőbb szintű hatóságtól az egyszerű állampolgárig.

Ütemezés

Az egyes operatív lépések nagyban függenek attól, hogy az adott település önkormányzata milyen ütemben akarja a megvalósítást.

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Pályázati lehetőségek felkutatása												
Települési környezetvédelmi ügyintézői státusz kialakítása												
Környezeti nevelési alap létrehozása												
Környezeti nevelési koncepció / programok kidolgozása												
Tájékoztató füzetek, szórólapok kiadása												
Erdei iskola létrehozása / fejlesztésének támogatása												
Rendezvények, akciók szervezése												
Környezetvédelmi iroda / adatbázis létrehozása												
A megvalósítás forrásigénye (Mft)	A tevékenységtől függően 10 eFt-tól több millióig											
Forráslehetőség (%)	OM, KvVM, IcsSzEM, MeH, FVM,											
Önerő	Forrástól függően változó											

4.9. HIÁNYZÓ HELYI RENDELETEK, SZABÁLYZATOK MEGALKOTÁSA (JOGALKOTÁS)

4.9.1. Hiányzó helyi rendeletek, szabályzatok megalkotása (jogalkotás)

Cél

A hiányzó helyi rendelkezések és szabályzatok megalkotása települési szinten.

Leírás

A program során a jelenleg hatályos jogszabályok felülvizsgálata, módosítások és új, hiányzó jogszabályok megalkotása történik. Települési szinten rendelkezési csomagot javasolt összeállítani.

Javaslatok, ötletek:

- A kerti hulladékok nyílt téri égetésének szabályozása (pl. önkormányzati rendelettel).
- Kiskerti komposztálás támogatása, kerti fakivágások értékarányos pótlására kötelezés.
- Lombhullató, árnyat adó fafajok telepítésének támogatása, arányosítása az örökzöldekhez.
- Építési (inert) hulladék szervezett külön gyűjtése, (és amennyiben van rá mód: helyi hasznosítása).
- Teljes körű veszélyes hulladék begyűjtés megszervezése.
- Adókedvezmények előírása lakossági környezetvédelmi beruházásokra.
- Egyszer használatos csomagolóanyagok rendezvényeken való megtiltása.
- Beszerzési eljárásoknál (önkormányzatoknál) a környezetvédelem, mint szempont hangsúlyos megjelenítése.
- Állattartó telepekre (majorokra) külön helyi rendezési terv és építési szabályzat készítése.
- Az háztáji tartásból származó bűzterhelés csökkentése érdekében állattartási rendelet készítése.
- A helyi műemlék jellegű objektumok kijelölése és használatukkal, védelmükkel kapcsolatos szabályok megalkotása.

Operatív lépések

- a létező jogszabályok felülvizsgálata
- jogszabály módosítás elvégzése
- hiányzó rendeletek megalkotása, rendelkezési csomag összeállítása

Monitoring

Indikátor:

A helyi jogszabály-módosítások és új jogszabályok száma (db)

Felelős szervezet

4.10. A KŐRNÝEZETVÉDELMI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK TÁMOGATÁSA

4.10.1.A települési kőrnýezetvédelmi program végrehajtásával kapcsolatos tennivalók

Cél

Az elfogadott települési kőrnýezetvédelmi program végrehajtásának felügyelete, szükség szerinti módosítása.

Leírás

A település önkormányzata által elfogadott, így számára kötelezően teljesítendő feladatot jelentő kőrnýezetvédelmi program gyakorlati megvalósítása számos adminisztratív teendőt is jelent.

Ezen teendők közé tartozik, a program tartalmának a lakosság széles körével történő megismertetése, a végrehajtáshoz szükséges felelősök – résztvevők aktivizálása. Továbbá ugyancsak a program megvalósításához szükséges a megfelelő intézményi, anyagi, és eszköz háttér megteremtése, valamint a folyamat rendszeres felügyelete, a megfelelő felülvizsgálatok megtartása.

Operatív lépések

- A települési kőrnýezetvédelmi program megismertetése a község lakosaival, a megvalósításhoz szükséges aktív támogatás megszervezése.
- A települési kőrnýezetvédelmi program gyakorlati megvalósítást előkészítő, illetve az elmúlt évet értékelő, évente tartandó felülvizsgálat.
- Amennyiben a település önkormányzata úgy dönt, (kivéve ha jelenleg nem adottak a szükséges feltételek) települési Kőrnýezetvédelmi Bizottság és Kőrnýezetvédelmi Alap létrehozása.
- Kétévenkénti teljes körű felülvizsgálat, és szükség szerinti módosítás.

Monitoring

- o Kőrnýezetvédelmi Bizottság megalakítása
- o Kőrnýezetvédelmi Alap elkülönítése
- o felülvizsgálatok, módosítások elvégzése

Felelős szervezet

A program felelőse a települési önkormányzat.

Ütemezés

Operatív lépések	Ütemezés											
	1. év				2. év				3. év			
	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév	1. negyedév	2. negyedév	3. negyedév	4. negyedév
Évenkénti felülvizsgálat												
A környezetvédelmi program népszerűsítése												
Környezetvédelmi Alap létrehozása												
Környezetvédelmi Bizottság felállítása												
Forrásigény												

5. MELLÉKLETEK

5.1. HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK

Az alábbi alfejezetekben felsoroljuk az önkormányzat jogszabályban előírt környezetvédelemmel kapcsolatos kötelezettségeit.

5.1.1. Vízgazdálkodás (72/1996. Kormány rendelet)

1. Hatósági engedélyek kiadása

- 500 m³/nap mennyiséget nem meghaladó szennyvíz szikkasztó építéséhez, használatához stb.,
- kút létesítéséhez,
- települések belterületén a természetes vízáramlások, lefolyások stb. önkényes megváltoztatása során kialakult lakossági vitákban,
- közműves ivóvízellátással és szennyvízelvezetéssel kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről,

2. Eljárások indítása:

- káros, jogellenes állapot megszüntetése céljából

3. Folyók, vízfolyások medrében végzett kotrások

4. Védőidom, védőterület, védősáv, szükséghatározót kijelölő határozatok

5. Felügyelet:

Kiemelkedően fontos:

- a.) regionális közüzemi vízellátók, szennyvízelvezető és tisztító rendszerek
- b.) ipari vízigényt kiszolgáló vízellátási létesítmények
- c.) fürdők vízellátási létesítményei
- d.) állami tulajdonban lévő vízellátási létesítmények
- e.) I. rendű árvízvédelmi létesítmények

Jelentős:

- a.) lásd a) más paraméterekkel
- b.) lásd b.) más paraméterekkel
- c.) lásd c.) más paraméterekkel
- d.) lásd d.) más paraméterekkel

e.) II. rendű árvízvédelmi létesítmények

Helyi jelentőségű:

- a.) lásd a.) más paraméterekkel
- b.) lásd b.) más paraméterekkel
- c.) II. rendű árvízvédelmi vonalak, melyek a település területét érintik
- d.) önkormányzatok helyi vízkárelhárítást, vízrendezést és csapadékvíz elvezetését szolgáló létesítmények

Települési önkormányzatok további feladata:

- helyi közüzemi tevékenység fejlesztésére vonatkozó tervek kialakítása (országos. koncepcióval, nemzeti programokkal összehangolva)
- Helyi vízközművek működtetése, a koncessziós pályázat kiírása, elbírálása és a szerződés megkötése
- Gondoskodás a vízfogyasztás rendjéről, közműves vízszolgáltatás korlátozásáról
- országos koncepció, nemzeti programok végrehajtásának megszervezése
- vizek fürdésre alkalmas szakaszainak kijelölése
- helyi vízrendezés és vízkárelhárítás, árvíz, belvíz elvezetés

A települési önkormányzat köteles gondoskodni:

- települések ivóvíz minőségéről
- a nem közművel összegyűjtött szennyvizek ártalom mentes elhelyezésének szervezéséről és ellenőrzéséről

5.1.2. Természetvédelem (1996 évi. LIII. törvény)

A települési önkormányzat:

- gondoskodik helyi jelentőségű védett természeti területekről;
- javaslatot tehet védett területté nyilvánításra;
- őrszolgálatot működtet;

5.1.3. Környezetvédelem (1995 évi LIII. törvény)

A települési önkormányzat:

- biztosítja a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtását és ellátja a hatósági feladatokat;
- környezetvédelmi programot vezet be;
- rendeletet bocsát ki és határozatokat hoz;
- együttműködik más önkormányzatokkal, hatóságokkal, társadalmi szervezetekkel;
- elemzi, értékeli a környezet állapotát területén és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot;
- fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezeti követeléseit, elősegíti a környezeti állapot javítását;
- gondoskodik a környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri azokban foglalt feladatok megoldását és a programot szükség szerint –de legalább kétfévente- felülvizsgálja.
- a Programot végre kell hajtania

- kőrnýezetvédelmi előírásokat határozhat meg, de ezek kritériumai csak szigorúbbak lehetnek, mint a jogszabályok
- háztartási tevékenységgel kapcsolatos légszennyezésre (pl. avarégetés) vonatkozó rendelet hozása

5.1.4. Hulladékgaádzálkodás (2000. XLIII. törvény)

A települési önkormányzat:

- települési hulladék kezelésére szolgáltatást szervez
- a közszolgáltatás kiterjed:
 - szilárd hulladék rendszeres elszállítása
 - települési folyékony hulladék tárolására szolgáló tároló üritése és szállítása
 - a hulladék ártalmatlanítására szolgáló létesítmény létesítésére és működtetésére
- együttműködés más önkormányzatokkal
- szerződést köthet települési hulladékokból történő szelektív begyűjtésre vagy válogatásra
- kijelöli a települési hulladékkezelési létesítmények helyét
- meghatározza a közszolgáltatásban résztvevő szolgáltatót, a szolgáltatás rendjét és módját
- meghatározza a lakosság kötelezettségeit (díjfizetés stb.)

5.1.5. További fontos jogszabályok

Önkormányzat feladatkörét érintő jogszabályok	
ÁLTALÁNOS	
1990 évi LXV. törvény	A helyi önkormányzatokról II. fejezet
1995. évi LIII. törvény	A kőrnýezet védelmének általános szabályairól
1996. évi XXI. törvény <i>Módosítva a 2004. évi LXXV. törvénnyel</i>	A területfejlesztésről és területrendezésről
1997. évi LXXVIII. törvény	Az épített kőrnýezet alakításáról és védelméről
1999. évi XLI. törvény	A területszervezési eljárásról
2001. évi LXIV. törvény	A kulturális örökség védelméről
2002. évi XXXVIII. törvény	Az épített kőrnýezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosításáról
2003. évi CXX törvény	Egyes törvények kőrnýezetvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseinek módosításáról
2003. évi LXXXIX törvény	A kőrnýezetterhelési díjról
2003. évi XXVI. törvény <i>Módosítva a 2004. LIX. törvénnyel</i>	Az Országos Területrendezési Tervről
24/1992. (I. 28.) Kormány rendelet	Egyes természet- és kőrnýezetvédelmi jogszabályok módosításáról, valamint a jegyző feladatairól
93/1996. (VII. 4.) Kormány rendelet	A kőrnýezetvédelmi megbízott alkalmazásának feltételéhez kötött kőrnýezethasználatok
253/1997 (XII. 20.) Kormány rendelet	Az országos településrendezési és építési

Önkormányzat feladatkörét érintő jogszabályok	
	követelményekről
218/1999 (XII. 28) Kormány rendelet	Egyes szabálysértésekről
20/2001. (II. 14.) Kormány rendelet	A környezeti hatásvizsgálatról
193/2001. (X. 19.) Kormány rendelet	Az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás részletes szabályairól
11/1996. (VII. 4.) KTM rendelet	A környezetvédelmi megbízott alkalmazási és képesítési feltételeiről
18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet <i>Módosítva az 1/2003. (IX. 9.) TNM rendelettel</i>	A területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről
3/2004. (II. 24.) KvVM rendelet	A környezetvédelmi és a vízügyi céllelőirányzat felhasználásának és ellenőrzésének szabályairól
VÍZGAZDÁLKODÁS	
1995. évi LVII. törvény	A vízgazdálkodásról
4/1984. (II. 1.) ÉVM rendelet	A településtisztasági szolgáltatás ellátásáról és a települési folyékony hulladékok ártalmatlanításáról
38/1995. (IV. 5.) Kormány rendelet	A közműves ivóvíz ellátásról és a közműves szennyvízkezelésről
18/1996 (VI. 13) KHVM rendelet	Vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és melléletekről
123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet	A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről
10/2000. (VI. 2.) KöM-EüM-FVM-KHVM rendelet	Felszín alatti víz és a földtani közeg minőségi védelméhez szükséges határértékekről
240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet	Az érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről
6/2001. (II. 28.) KöM rendelet	A mosó-és tisztítószeres felületaktív hatóanyagainak biológiai bomthatóságának szabályairól
49/2001. (IV. 3.) Kormány rendelet	A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről
50/2001. (IV. 3.) Kormány rendelet <i>Módosítva a 208/2003. (XII. 10.) Korm. rendelettel</i>	A szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és határértékeinek szabályairól
204/2001. (X. 26.) Korm. rendelet <i>Módosítva a 220/2004. (VII. 21.) Kormány rendelettel</i>	A csatornabírságról
7/2002. (III. 1.) KöM rendelet	A használt- és szennyvizek kibocsátásának méréséről, ellenőrzéséről, adatszolgáltatásáról, valamint a vízszennyezési bírság sajátos szabályairól
25/2002. (II. 27.) Kormány rendelet	Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról
174/2003. (X. 28.) Kormány rendelet	A közműves szennyvízelvezető- és tisztító művel gazdaságosan el nem látható területekre vonatkozó Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjáról
269/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet	Egyes környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító kormányrendeletek módosításáról

Önkormányzat feladatkörét érintő jogszabályok	
219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet	A felszín alatti vizek védelméről
220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet	A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	
1995. évi XLII. törvény	Az egyes helyi közszolgáltatások igénybevételéről
2000. évi XLIII. törvény	A hulladékgyazdálkodásról
2000. évi XXV. törvény	A kémiai biztonságáról
110/2002 (XII. 12.) OGY határozat	Az Országos Hulladékgyazdálkodási Tervről
1/1986. (II. 21.) ÉVM-EüM együttes rendelet	A köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő tevékenységekről
44/2000. (XII. 27.) EüM rendelet	A veszélyes anyagokkal és készítményekkel kapcsolatos egyes eljárásokról
4/2001. (II. 23.) KöM rendelet	Hulladékolajok kezelésének részletes szabályairól
5/2001.(II. 23.) KöM rendelet	A poliklórozott bifenilek és poliklórozott terfenilek és az azokat tartalmazó berendezések kezelésének részletes szabályairól
9/2001 (IV. 9.) KöM rendelet	Elemek és akkumulátorok, illetve hulladékaik kezelésének részletes szabályairól
16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet	A hulladékok jegyzékéről
22/2001. (X. 10.) KöM rendelet	A hulladéklerakás, valamint a hulladéklerakók lezárásának és utógondozásának szabályairól
98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet	A veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről
213/2001. (XI. 15.) Korm. rendelet	A települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételéről
241/2001. (XII. 10.) Korm. rendelet	A jegyző hulladékgyazdálkodási feladat- és hatásköréről
271/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet	A hulladékgyazdálkodási bírság mértékéről, valamint kiszabásának és megállapításának módjáról
16/2002. (IV. 10.) EüM rendelet	A települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről
94/2002. (V. 5.) Korm. rendelet	A csomagolásról és a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályairól
15/2003. (XI. 7.) KvVM rendelet	A területi hulladékgyazdálkodási tervekről
23/2003. (XII. 29.) KvVM rendelet	A biohulladék kezeléséről és a komposztálás műszaki követelményeiről
71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet	Az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állat-egészségügyi szabályairól
126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelet	A hulladékgyazdálkodási tervek részletes tartalmi követelményeiről
164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet	A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről
45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet	Az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól
224/2004. (VII. 22.) Kormányrendelet	A hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről

Önkormányzat feladatkörét érintő jogszabályok	
LEVEGŐMINŐSÉG	
14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM rendelet	A légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről
17/2001. (VII. 3.) KöM rendelet	A légszennyezettség és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátásainak vizsgálatával, értékelésével kapcsolatos szabályokról
21/2001 (II. 14.) Kormányrendelet <i>Módosítva 47/2004. (III. 18.) Kormány rendelettel</i>	A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról (jegyző feladatai)
23/2001. (XI. 13.) KöM rendelet	A 140 kW és 50 MW névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről
4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet	A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről
7/2003. (V. 16.) KvVM-GKM együttes rendelet	Egyes levegőszennyező anyagok összkibocsátási határértékeiről
ZAJ-, REZGÉS- ÉS SUGÁRZÁSVÉDELEM	
12/1983 (V. 12.) MT. Sz. rendelet	A zaj és rezgésvédelemről
8/2002 (III. 22.) KöM-EüM rendelet	A zaj és rezgésterhelési határértékek megállapításáról
ÁLLATTARTÁS	
2001. évi XXII. törvény	Állategészségügyről
TALAJ	
1994. évi LV. törvény	A termőföldről
TERMÉSZETVÉDELEM	
1996. évi LIII. törvény	A természet védelméről
2003. évi LI. törvény	A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosításáról
2003. évi XXXII. törvény	A veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény kihirdetéséről
2003. évi XXXIII. törvény	Az afrikai- eurázsiai vándorló vízimadarak védelméről szóló nemzetközi megállapodás kihirdetéséről

5.3. A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG ADATSZOLGÁLTATÁSA

A Környezetvédelmi Programok adatigénye

Település neve: Annavölgy

Öntözés

- vízgazdálkodási társulatok neve Gerecse-Pilis Vizi Társulat
- év
- fő-víz kivételek névleges teljesítménye *Főművi vízkivétel nincs*
 - gravitációs [m³/s]
 - szivattyús [m³/s]
- öntözővíz-hozam
 - rendelkezésre álló [m³/s]
 - maximális [m³/s]
- kitermelt víz mennyisége
 - gravitációsan [em³]
 - szivattyúsán [em³]
- átvett víz mennyisége [em³]
- összes víz mennyisége [em³]
- értékesített víz mennyisége
 - öntözésre [em³]
 - összesen [em³]
 - ebből rizsre [em³]
 - halastó-ellátásra [em³]
 - egyéb célra [em³]
 - összesen [em³]
- másik rendszernek átadott víz mennyisége [em³]
- veszteség [em³]
- vízjogilag engedélyezett, öntözésre berendezett terület
 - esőztető [ha]
 - ebből lineár [ha]
 - felületi [ha]
 - ebből rizs [ha]
 - altalaj [ha]
 - mikroöntözés [ha]
 - összesen [ha]
- vízjogilag engedélyezett összes öntözővíz-hozam [l/s]
- öntözésre bejelentett terület [ha]
- vízzel ellátott, mezőgazdaságilag művelt terület [ha]
- halastó
 - vízjogilag engedélyezett vízhozama [l/s]
 - vízjogilag engedélyezett területe [ha]
 - üzemeltetésre bejelentett területe [ha]
 - vízzel ellátott területe [ha]
- gravitációs vízkivétel
 - száma [db]

A Környezetvédelmi Programok adatigénye

- kapacitása [m³/s]
- szivattyús vízkivétel
 - száma [db]
 - kapacitása [m³/s]
- üzemeltetett terület
 - öntözésre berendezett [ha]
 - halastó [ha]

Vízrendezés

- vízfolyás Unyi patak
- név
- hossz 1,2 km
- vízgyűjtő terület
- vízügyi igazgatóság Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- medrek
 - vízszállító-képességek (Q_x % [m³/s]) $NQ_{33\%} = 23$ m³/s
 - csatornasűrűség (m/km²)
 - tulajdonosok Magyar Állam
 - kezelők ÉDUKÖVIZIG
 - üzemeltetők Tatai Szakaszmérnökség
 - műtárgyak {fenéklépcsők, bukók, mederbiztosítások, zsilipek, árapasztók, egyéb}
 - mederállapotok
 - partbiztosítások
 - burkolt
 - hossz [m]
 - anyag
 - rézsűhajlás
 - burkolatlan
 - hossz [m]
 - rézsűhajlás
- elöntések
 - elöntött terület [ha]
 - veszélyeztetett terület [ha]
- helyi/települési vízkárok nem jellemző, a település a völgyoldalban, a vízfolyás a völgy fenekén fekszik
 - mértéke
 - gyakorisága
 - legnagyobb értékei

Csatornahálózat

- csapadék és szennyvízcsatorna hálózat adatai
 - a csatornahálózat típusa elválasztott rendszerű, gravitációs
 - hossz [m] 9300
 - kiépítettség 100 %
 - rákötöttség 52 %
 - ellátott terület nagysága {települések, lakosság szám} 900 fő

- állapot ellátott

Szennyvíztisztítás

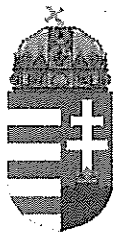
- **kommunális szennyvíztisztítás**

- hely (település) Sárisáp
- ellátott terület nagysága (települések, lélekszám) 1575 fő
- beérkező mennyiség [m³/év] 92420
- kapacitás [m³/év] 400+20
- technológia PURATOR típusú kompakt eleveniszapos tisztító
- kimenő mennyiség [m³/év] 92420
- kimenő víz minősége
- befogadó (szelvényszám, vízminőség) Únyi patak 9+682 fkm

- **ipari szennyvíztisztítás**

- hely (település)
- beérkező mennyiség [m³/év]
- kapacitás (technológia)
- kimenő mennyiség [m³/év]
- kimenő víz minősége
- befogadó (szelvényszám, vízminőség)

5.4. A KÖRNYEZETVÉDELMI FELÜGYELŐSÉG ADATSZOLGÁLTATÁSA

**ÉSZAK-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI,
TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG**

9021 Győr, Árpád u. 28-32.

Levélcím : 9002 Győr, Pf. 471.

Telefon: Központi: 96/524-000, Ügyfélszolgálat: 96/524-001 Fax: 96/524-024

Ügyfélfogadás az Ügyfélszolgálati Irodán: Hétfő, Kedd, Szerda: 9-15 óráig,

Csütörtök: 9-16 óráig

Beadványában ügyiratszámunkra szíveskedjék hivatkozni!

Iktatószám: 15171/2005

Hiv.szám:

Tárgy: DHV Magyarország Kft. 14 település -
környezetvédelmi programhoz adatkérés

Előadó: Horváth A.

Melléklet: 6 db

DHV Magyarország Kft.

Budapest

Váci u. 45/B.

1134

Az alábbi környezetvédelmi adatokat tudjuk szolgáltatni **Dör, Jobaháza, Rábapordány, Rábatamási, Koroncó, Fertőendréd, Fertőhomok, Hegykő, Györság, Annavölgy, Epöl, Kecskéd, Várgesztes, Vértessomló** községek Környezetvédelmi Programjának elkészítéséhez:

- A Felügyelőség **hulladékos** nyilvántartásában a fent felsorolt 14 településre vonatkozóan az alábbi adatokat tudjuk szolgáltatni:
 - A településeken keletkezett hulladékok ártalmatlanítására vonatkozóan a kezelő tud adatot szolgáltatni.
 - A keletkező nem veszélyes hulladékok adatokkal 2003-as évre vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal, a 2004 évi adatok feldolgozása pedig folyamatban van.
 - A településeken keletkezett veszélyes hulladékok mennyiségét az **1. és 2. számú** melléklet tartalmazza.
 - A településeken található hulladéklerakók adatait a **3. számú** melléklet tartalmazza.
- A Felügyelőség **levegőtisztaság-védelmi** nyilvántartásában a fent felsorolt 14 településre vonatkozóan az alábbi adatokat tudjuk szolgáltatni:
 - Az alábbi öt településről a nyilvántartásunkban **nem található adat**: Dör, Fertőendréd, Epöl, Várgesztes, Vértessomló
 - A településeken bejelentett telephelyek listáját a **4. számú** melléklet tartalmazza.
 - A településenkénti légszennyező anyag kibocsátásokat az **5. számú** melléklet tartalmazza.
 - A településekről panaszbejelentés nem érkezett Felügyelőségünkre az elmúlt időszakban.
 - A telephelyeken az elmúlt években (2002,2003-as év) határérték túllépés nem történt légszennyezési bírság nem lett kiszabva. A 2004-es bejelentések feldolgozása folyamatban van.
 - A 4-es számú mellékletben található telephelyeken az elmúlt időszakban hatósági mérésre nem került sor.

- Az alábbi településekről nem rendelkezünk vízzel kapcsolatos adatokkal: Dör, Jobaháza, Rábapordány, Rábatamási, Fertőhomok, Hegykő, Györság, Várgesztes, Vértessomló. Az adatokat a **6. számú** melléklet tartalmazza.

Felszíni vizek minősége:

Rábapordány: a Rába folyó *minősítése az MSZ 12749-es szabvány alapján /2003,2004/*

Jobaháza: E/VIII. táblai kavicsbány, hrsz.052/a; 050/b **Kavicsbánytó** vízminőségi adatai 2004április-2005 március-ig terjedő időszakra.

Fertőhomok, Hegykő: a Fertő tó *minősítése az MSZ 12749-es szabvány alapján /2003,2004/*

Koroncó: a Sokorói-Bakony-ér vízminősítése a VITUKI által az angol BMWP alapján kidolgozott makrozoobenton család- és egyéb rangú taxonok magyar pontrendszere alapján.
Minősítés III.B: kissé szennyezett; *III.A:* kissé szennyezett /2004 tavaszi, nyári mintavétel/

Fertőendréd: az Ikva patak *minősítése az MSZ 12749-es szabvány alapján /2003,2004/*
Az Ikva patak vízminősítése a VITUKI által az angol BMWP alapján kidolgozott makrozoobenton család- és egyéb rangú taxonok magyar pontrendszere alapján.
Minősítés IV.B: közepesen szennyezett szennyezett; *III.B:* kissé szennyezett
IV.A: közepesen szennyezett /2004 tavaszi, nyári, őszi mintavétel/

Kecskéd: az Átal-ér *minősítése az MSZ 12749-es szabvány alapján /2003,2004/*
Az Átal-ér vízminősítése a VITUKI által az angol BMWP alapján kidolgozott makrozoobenton család- és egyéb rangú taxonok magyar pontrendszere alapján.
Minősítés III.A: kissé szennyezett; *III.B:* kissé szennyezett; *II.B:* jó /2004 tavaszi, nyári, őszi, mintavétel/

A28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet alapján a települések területi kategóriába sorolása

2. Egyéb védett területen lévő befogadók:

Fertő tó, valamint vízgyűjtője: Fertőhomok
Tatai tó, valamint vízgyűjtője: Várgesztes, Vértessomló

A többi település az általánosan védett befogadók kategóriába tartozik.

Felszín alatti vizek minősége:

A felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, érzékeny, kevésbé érzékeny, valamint a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések besorolása szerint /27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet/:

Dör: érzékeny, Jobaháza: érzékeny, Rábapordány: érzékeny, Rábatatona: érzékeny, Fertőhomok: fokozottan érzékeny, Hegykő: fokozottan érzékeny, Györság: érzékeny, Várgesztes: fokozottan érzékeny, Vértessomló: fokozottan érzékeny, Koroncó: érzékeny, Fertőendréd: érzékeny, Annavölgy: fokozottan érzékeny, Epöl: érzékeny, Kecskéd: érzékeny kategóriába tartoznak.

Vízbázis védőterületén elhelyezkedő települések:

Bajna-Epöl vízbázis: Epöl

Tatabányai vízbázis: Várgesztes, Vértessomló

A Kormány 49/2001. (IV.3.) Kormány rendelete szerint az alábbi települések **nitrátérzékeny** területen fekszenek: Fertőhomok, Hegykő, Győrság, Várgesztes, Vértessomló, Koroncó, Fertőendréd, Annavölgy, Epöl, Kecskéd.

- A Felügyelőség **zaj- és rezgésvédelmi** nyilvántartásában a felsorolt településekről vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal, így adatokkal nem tudunk szolgálni. Az ismert üzemi létesítmények működése zajproblémát nem okoz, ilyen jellegű lakossági panasz illetve egyéb észrevétel nem volt. A Felügyelőség ellenőrző zajvizsgálatokat nem végzett.
- A természetvédelmi adatokat a Fertő-Hanság Nemzeti Parktól kell megkérni, ők rendelkeznek naprakész adatokkal.

Győr, 2005. május 3.

Varga Tibor
osztály vezető

Levegős telephelyek:

KTJ	Objektum megnevezése	Ügyfél megnevezése	Település	Cím	Hrsz	Megye	Törölve	Létrehozás
100376215	Ipartelep	Kaolin Kft.	Annavölgy	0232/5 hrsz	0232/5	K-E	nem	01.17.02
100382386	gépjavitó műhely	Hegykői Mezőgazdasági Rt.	Fertőhomok	Rt Központi major	044/15	Gy-M-S	nem	01.22.02
100315672	CZIGLER ÉS CZIGLER KFT.	Czigler & Czigler Kft.	Gyórság	Öreg u. 28.	221/2	Gy-M-S	nem	11.22.01
100550103	autófényező műhely	Kócsán Imre	Hegykő	Petőfi Sándor u. 88.	607/10	Gy-M-S	nem	10.11.02
101243161	Központi major	Fertőmenti Mg. Term.Ért.Szöv.	Hegykő	Külföldi út	01	Gy-M-S	nem	10.18.04
100392433	szinesfém olvasztó,-öntő	Intermetál Kft.	Jobaháza	Tsz Major	363	Gy-M-S	nem	01.29.02
100570020	Idősek Otthona	Időkorúak Szociális Otthona	Jobaháza	Kossuth u. 8.	203/1	Gy-M-S	nem	11.19.04
101265532	Telephely	Ipar-Team Kft.	Kecskéd	Óvoda köz. 9.	1	K-E	nem	11.08.04
100381390	hűtőház és konzervgyár	Horker Kft.	Koronc	Sokorói út Major	02/48	Gy-M-S	nem	01.22.02
101168761	lakatos telephely	Vasverő Bt	Koronc	Szent István u.8.	469	Gy-M-S	nem	07.14.04
100380256	terménytároló telephely	Rábapordányi Mezőgazdasági Rt.	Rábapordány	Külföldi út	097/1	Gy-M-S	nem	01.21.02
100380267	gépműhely	Rábapordányi Mezőgazdasági Rt.	Rábapordány	külföldi út	9146	Gy-M-S	nem	01.21.02
100826019	Hűtőfeldolgozó üzem	Mészáros Sándor	Rábapordány	Géway Wolff Lajos u. 33.	66	Gy-M-S	nem	11.04.03
101117529	Telephely	Alliance Kft	Rábatamási	Rákóczi u. 36.	711	Gy-M-S	nem	11.18.04

E számú melléklet

Típus	Megye	Teljesítés	Anyag	1. megvédés (kg)	2. megvédés (kg)	3. megvédés (kg)	4. megvédés (kg)	5. megvédés (kg)
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Cink és vegyületei Zn-ként		0,18835	0,19754	0,19754	0,19754	0,78897
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0	0	0	0	0
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		4,698	4,698	4,698	4,698	18,792
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Réz és vegyületei Cu-ként		0,08085	0,08134	0,08134	0,08134	0,32487
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	SZÉN-DIOXID		55593	55593	55593	55593	222372
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Szén-monoxid		2,349	2,349	2,349	2,349	9,396
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Szulfid anyag		1,155	1,162	1,162	1,162	4,641
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rábalpordány	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0	0,5625	0,5625	0,1125	925,125
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rábalpordány	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		0	0,7675	0,7675	0,1675	30,45
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rábalpordány	SZÉN-DIOXID		0	900	900	180	52,1550
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rábalpordány	Szén-monoxid		0	0,0225	0,0225	0,0045	10,88375
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rábalpordány	Szulfid anyag		0	0,3375	0,3375	75,0675	876,3
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Koronád	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		4,22488	1,30446	1,30446	4,66415	11,22576
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Koronád	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		166,056	104,235	104,235	278,523	1066,76
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Koronád	Szén-monoxid		0,115688	0,078187	0,078187	0,203581	0,812355
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Koronád	Szulfid anyag		0,228916	0,098288	0,098288	0,437536	0,966761
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Fertőhomok	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0,0015525	0	0	0	0,3
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Fertőhomok	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		0,00853875	0	0	0	0,2
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Fertőhomok	Szén-monoxid		0,01940525	0	0	0	0,2
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Fertőhomok	Szulfid anyag		0,00077625	0	0	0	0,3
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	1,2,4-Trimetil-benzol (Pseudokumulon)		1,26	1,26	1,26	1,26	5,04
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Butil-acetát / ecetsav-butil-észter /		11,24	11,24	11,24	11,24	44,96
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Butil-alkohol (primer-butanol) / butanol-1 /		1,5	1,5	1,5	1,5	6
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Etil-benzol		2	2	2	2	8
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0,631125	0,631125	0,631125	0,631125	2,5245
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Metil-acetát / ecetsav-metil-észter /		0	0	0	0	0
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		2,3375	2,3375	2,3375	2,3375	9,35
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Propilén-glikol-monometil-éter / metil-proxiol-1-metox-2-propanol /		0	0	0	0	0
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	SZÉN-DIOXID		3226,75	3226,75	3226,75	3226,75	12903
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Szén-monoxid		1,16875	1,16875	1,16875	1,16875	4,675
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Szulfid anyag		1,60890476190476	1,60890476190476	1,60890476190476	6,43561904761905	
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykö	Xilolok		2,76	2,76	2,76	2,76	11,04
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Gyarmat	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0,49409898177778	E-02	E-02	0,65229285622222	1,22446155057778
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Gyarmat	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		3,8033308340444	4	4	5,02102927155556	9,42530219164444
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Gyarmat	SZÉN-DIOXID		6335,90449728889	1001,0992528889	1001,0992528889	8364,4477251111	15701,4514776889
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Gyarmat	Szén-monoxid		1,475896664444	4	4	1,9484159095556	3,6574984124444
2002 Komárom-Esztergom	Annaydly	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		1,06637142857143	0	0	0	1,06637142857143
2002 Komárom-Esztergom	Annaydly	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		0,2	0	0	0	0,2
2002 Komárom-Esztergom	Annaydly	Szén-monoxid		4,61298857142857	0	0	0	4,61298857142857
2002 Komárom-Esztergom	Annaydly	Szulfid anyag		0,291947142857143	0	0	0	0,291947142857143
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Cink és vegyületei Zn-ként		0,17374	0,17374	0,17374	0,17374	0,69495
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		2,537524	2,129544	2,129544	2,375956	8,604046
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		46,36924	38,14984	38,14984	43,1134	154,32171
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Réz és vegyületei Cu-ként		0,07154	0,07154	0,07154	0,07154	0,28616
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	SZÉN-DIOXID		163096,4	145398,4	145398,4	168163,6	598493,1
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Szén-monoxid		33,7474	27,5674	27,5674	31,2984	111,5646
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Johánháza	Szulfid anyag		2,18972	2,00432	2,00432	2,11628	8,05613
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rábalpordány	Acetaldehid		0,00015525	0,0001423125	0,0001423125	0,0001509375	0,000552
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rábalpordány	Akrolein (2-propenál)		0,00000675	0,0000061875	0,0000061875	0,0000065625	0,000024
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rábalpordány	Fenol		0,00027225	0,00027225	0,00027225	0,00028875	0,001056

Tartály	Műhely	Településnév	Anyag	1. négyedév (kg)	2. négyedév (kg)	3. négyedév (kg)	4. négyedév (kg)	Éves kiadás (kg)
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Cink és vegyületei Zn-ként		0,19035	0,19754	0,19754	0,19754	0,76997
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0	0	0	0	0
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		4,698	4,698	4,698	4,698	18,792
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Réz és vegyületei Cu-ként		0,08085	0,08134	0,08134	0,08134	0,32487
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	SZÉN-DIOXID		55593	55593	55593	55593	223372
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Szén-monoxid		2,349	2,349	2,349	2,349	9,396
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Szilárd anyag		1,162	1,162	1,162	1,162	4,641
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0	0,5625	0,5625	0,1125	925,125
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		0	0,7875	0,7875	0,1575	30,45
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	SZÉN-DIOXID		0	900	900	180	521550
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Szén-monoxid		0	0,0225	0,0225	0,0045	10,88375
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Szilárd anyag		0	0,3375	0,3375	75,0675	876,3
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Koronc	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		4,22488	1,3046	1,3046	4,66415	11,2576
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Koronc	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		166,066	104,235	104,235	278,523	1066,76
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Koronc	Szén-monoxid		0,115868	0,078187	0,078187	0,203581	0,812355
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Fertőhomok	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0,228916	0,099288	0,099288	0,437536	0,966761
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Fertőhomok	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		0,0015525	0	0	0,4	0,3
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Fertőhomok	Szilárd anyag		0,00853875	0	0	0,3	0,2
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Fertőhomok	Szén-monoxid		0,01940825	0	0	0,2	0,2
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Fertőhomok	Szilárd anyag		0,00077625	0	0	0,4	0,3
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	1,2,4-Trimetil-benzol (Pseudokumulol)		1,26	1,26	1,26	1,26	5,04
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Butil-alkohol / ecetsav-butil-észter /		11,24	11,24	11,24	11,24	44,96
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Butil-alkohol (primer-butanol) / butanol-1 /		1,5	1,5	1,5	1,5	6
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Etil-benzol		2	2	2	2	8
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0,631125	0,631125	0,631125	0,631125	2,5245
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Metil-ecet / ecetsav-metil-észter /		2,3375	2,3375	2,3375	2,3375	9,35
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		0	0	0	0	0
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Propilén-glikol-monometil-éter / metil-propilol, 1-metol-2-propanol /		3225,75	3225,75	3225,75	3225,75	12803
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	SZÉN-DIOXID		1,16875	1,16875	1,16875	1,16875	4,675
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Szén-monoxid		1,60890476190476	1,60890476190476	1,60890476190476	6,43561904761905	11,04
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Szilárd anyag		2,76	2,76	2,76	2,76	125,9664
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Hegykő	Xilolok		31,49916	31,49916	31,49916	31,49916	125,9664
2002 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Győrslig	Szilárd anyag		0,2	0	0	0	0,96637142857143
2002 Komárom-Esztergom	Annayóly	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		1,06637142857143	0	0	0	0
2002 Komárom-Esztergom	Annayóly	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		4,61298857142857	0	0	0	4,61298857142857
2002 Komárom-Esztergom	Annayóly	Szén-monoxid		0,291947142857143	0	0	0	0,291947142857143
2002 Komárom-Esztergom	Annayóly	Szilárd anyag		0	0	0	0	0
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Cink és vegyületei Zn-ként		0,17374	0,17374	0,17374	0,17374	0,69496
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		2,537524	2,129644	2,129644	2,375956	8,604046
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		46,36624	38,14984	38,14984	43,1134	154,32171
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Réz és vegyületei Cu-ként		0,07154	0,07154	0,07154	0,07154	0,28616
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	SZÉN-DIOXID		163096,4	145398,4	145398,4	168163,6	589493,1
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Szén-monoxid		33,7474	27,5674	27,5674	31,2994	111,5646
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Jobaháza	Szilárd anyag		2,18972	2,00432	2,00432	2,11628	8,05613
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Acetaldehid		0,00015925	0,0001423125	0,0001423125	0,0001509375	0,000552
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Akrolin (2-propenál)		0,00000675	0,0000061875	0,0000061875	0,0000065625	0,000024
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Fenol		0,000297	0,00027225	0,00027225	0,00028875	0,001056
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Formaldehid		0,000162	0,0001485	0,0001485	0,0001575	0,000576
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂		0,28125	0,16875	0,16875	0,1125	0,73125
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂		0,40529925	0,2468368125	0,2468368125	0,924728375	1,820914
2003 Győr-Ménfőcsanak-Sopron	Rákaportárány	SZÉN-DIOXID		458,852625	278,11490625	278,11490625	37689,60671875	39001,476

5.5. ENERGIAGAZDÁLKODÁS

5.5.1. Napkollektor elkészítésének, beszerzésének lehetőségei hazánkban

Az alábbi civil szervezeteknél a napkollektorok készítése saját kezűleg, a rendelkezésre bocsátott eszközök és oktató segítségével (így önköltségi áron) történik. Ennek ára saját kezű készítés esetén 36.000 Ft (2004-es árakon). További információ a www.fenntarthato.hu/epites linken érhető el.

A napkollektorok készítésének oktatásával foglalkozó civil szervezetek:

Debrecen	Kelet-Magyarországi Környezetvédelmi Egyesület	4029, Meszena u. 8.	Somodi Miklós	52-452-118
Esztergom	Esztergomi Környezetkultúra Egyesület	2500, Bajcsy- Zsilinszky u. 4.	Szendi Gábor	33-400-150
Gömörszőlős	B.A.Z. Megyei Környezetvédelmi és Területfejlesztési Kht.	3728, Kassai út 37.- 39.	Visnyovszky Tamás	48-435-016
Nyíregyháza	Energia és Környezet Alapítvány	4400, Hősök tere 5.	Zalatnay László és Koncsol Lajos	42-402-107
Pécs	Pécsi Zöld Kör, Ma a Holnapért Alapítvány	7618, Bóbita Park, Pécs 18, Pf.: 49.	Zöldi Miklós és Bimbó József	72-218-103, 30-916-1988
Túrkeve	Nimfea Természetvédelmi Egyesület	5421, Attila u. 3.	Sallai R. Benedek	56-361-505
Zalaegerszeg	Ökorégió Alapítvány	8900, Kinizsi u. 78./f.1./3.	Kocsis Anikó	92-348-337, 92-311- 010/202

Amennyiben a fenti alapítványok túl távol, vagy túl drágán oktatnának, érdemes beszerezni a „Napkollektor a házban” című 2000-ben kiadott könyvet. A könyv (elméletileg) beszerezhető a Zöld Boltban a Környezetvédelmi Minisztérium épületében, vagy más műszaki- gazdasági-könyvesboltban.

A napkollektorok gyártásával foglalkozó cégek

Az alábbiakban olyan cégek nevét közöljük, melyek napkollektorok gyártásával, eladásával, felszerelésével foglalkoznak.

A cégek nevére kattintva, a dokumentum elektronikus változatában megnyílik az adott cég honlapja, vagy termékismertetője, ahol részletes információk olvashatóak a cég által nyújtott szolgáltatásokról. (Ennek használatához aktív internetes hozzáférés szükséges.)

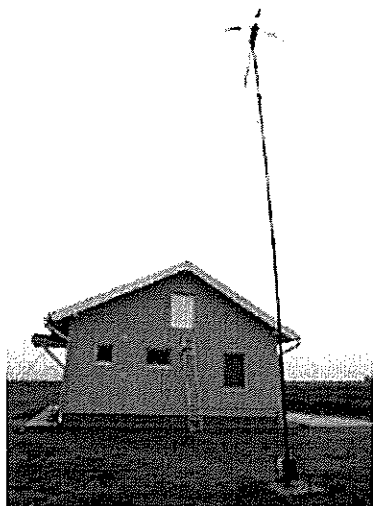
Heliostar napkollektor család
Solart napkollektor család
Indusat napkollektor
Wagner Solar LB síkkollektor
Wagner Solar SB síkkollektor
Wikosun 2002-Ti síkkollektor
Rehau Solect napkollektoros rendszer
FOCO SC-2, SC-2.35 síkkollektorok
Sonnenkraft IMK modulkollektorok
Sonnenkraft SK 500 készkollektor
Stiebel Eltron SOL170 napkollektor
Viessmann VitoSol 100 napkollektor
WOLF Topson napkollektor
Solahart napkollektoros rendszerek
Fiorentini SKV-3 napkollektor
Irtékis TiNiRT 10 napkollektor
Wagner Solar EURO síkkollektor
Chromagen napkollektoros rendszer
Béta-Therm Kft.
City Net Bt.
Hajdu Hajdúsági Iparművek Rt.
Soltec Kft.

Viessmann Fűtéstechnikai Kft.
Viessmann Werke GmbH & Co KG
Fiorentini Hungary Kft.
Indusat Budapest Kft.
Acrux Bt.
Heliotech Bt.
thermo|solar Žiar s.r.o.
Marbe Kft.
Kalkgruber GmbH
Solart Kft.
Öko-Solart Bt.

Biner '95 Kft.
TiNOX
Sonnenkraft GmbH
Wolf Klimatechnik Kft.
Urbancsok és Társa Kft.
Wikora GmbH

Az említett cégekkel a DHV Magyarország Kft. semmilyen kapcsolatban nem áll, azok szolgáltatásaiért semmilyen felelősséget nem vállal. Számos cég folytat hasonló tevékenységet hazánkban, így a fenti vállalatok csak kiragadott példák a piacról. Az adatközléssel az önkormányzat munkáját szeretnénk megkönnyíteni.

5.5.2. Példa tanyák, nyaralók, és kieső településrészek alternatív villamosítására

A főváros agglomerációjában egy héthektáros területen építi ki vállalkozását egy házaspár. Először egy szerény – hatvan négyzetméteres – könnyűszerkezetes családi házat húztak fel maguknak, majd a lovaiknak épültek karámok beállókka. Az első megoldandó probléma a víz volt. Nyolcvan méter mélyre kellett lefúrni a vizig, amit búvárszivattyú hoz felszínre. Innen egy ötszáz literes, nyomás alatt lévő tartályból kerül be a telken belüli vezetékbe.

A villanyáramot a községből lehetett volna kihozni a külterületre nyolcmillió forintért. A tulajdonos úgy gondolta, hogy inkább házi energiaellátással próbálkozik. Így került kapcsolatba a GIA-Hungária Kft⁴-vel. A cég egy kombinált – napelemes, szélturbinás – rendszer megépítését javasolta. Nyár óta már üzemel is a berendezés.

Az egyik komponens a ház melletti árbocra telepített szélturbina, amelynek a teljesítménye egy kilowatt. Miután a ház közel fekszik egy dombtetőhöz, csaknem mindig fúj a szél. A turbina legfeljebb annyi kezelést igényel, hogy igen erős szélben a házból – egy kapcsoló felpöccintésével – lehet bekapcsolni a rotorféket. Ez is csak az ilyenkor felerősödő zaj miatt fontos, a többletenergia ugyanis nem tud kárt tenni a berendezésben, mivel egy nagyméretű ellenállásban hővé válik. Amúgy a turbina automatikusan áll szélirányba, és nagy szél esetén a farokrésze elhajlik, aminek egyenes következménye az, hogy a rotort kihozza a fősodrásból.

A háztetőre négy darab, egyenként 180 watt elektromos teljesítmény leadására képes napelemet szereltek. Ezek 24 volt feszültséggel táplálják az akkumulátortelepet. A turbina – miután 220 voltos váltóáramot termel – egyből a hálózatra "dolgozik", de ha nincs elvétel, akkor egyenirányítón keresztül szintén az akkumulátorokat tölti. Miután az akkumulátorról egyenáram vehető le, az otthoni berendezések viszont váltóárammal működnek, így a kettő között egy inverter működik (ez állítja elő a váltóáramot).

Ezzel be is mutattuk a berendezést, amely szép fényes nyári napokon tökéletesen kiszolgálja a kétszemélyes háztartást. Vagyis ad energiát a kompakt fénycsőeknek, a hűtőgépnak, lefuttatható két program az automata mosógépen, nézhető a tévé, szerényen ugyan, de működtethető a mikrohullámú sütő is. Viszont nem termelődik annyi áram, hogy a kút szivattyúját is képes lenne hajtani, ezért ahhoz egy külön, havi öt-hétezer forintnyi benzint fogyasztó aggregátor adja az energiát, amely egyúttal tartalék áramforrásként is szolgál. Télen, amikor folyamatosan működik a fűtés keringtetőszivattyúja – és nem akarják bekapcsolni az aggregátort –, éjszakára ki kell kapcsolni a hűtőgépet.

És hogy mennyibe került a komplett berendezés? Áfával együtt csaknem hárommillió forintba. A tulajdonos áprilisban beadta jelentkezését a megújuló energiák támogatására meghirdetett pályázatra, de már lecsúszott a pénzről (összesen negyvenmilliót osztottak el erre a célra). Itt találkozunk a tüntetők követelése a gyakorlati tapasztalattal: szinte nulla a támogatás a megújuló energián, ráadásul eszközeinek áfáját az állam 12-ről 25 százalékra emelte.

⁴ GIA-Hungária, tel.: +361-3503064, fax: +361-3503066, www.gia.hu

Nyugat-Európában az ilyen berendezések készletben kaphatók, kifejezetten csináld magad felkiáltással. Ott az áfa sokkal kisebb, és az állam direkt támogatást is nyújt a vásárláskor, hogy az évtized végére elérjék a megújuló energiák 12 százalékos részarányát az összfelhasználásban.

Napelemes-szélturbinás áramtermelő nettó beruházási költsége⁵

Megnevezés	Ár (Ft)
Napelem	700.000
Napelemszerelés	150.000
Szélturbina	660.000
Szélturbina-szerelés	190.000
Inverter	370.000
Akkumulátortelep	300.000
Összesen	2.370.000+ÁFA

Németh Géza cikke
forrás: www.magyarhirlap.hu

Az említett céggel a DHV Magyarország Kft. semmilyen kapcsolatban nem áll, annak szolgáltatásaiért semmilyen felelősséget nem vállal. Több cég is folytat hasonló tevékenységet hazánkban, így a fenti vállalat csak egy bemutatásra szolgáló példa a piacról. Az adatközléssel az önkormányzat munkáját szeretnénk megkönnyíteni.

⁵ 2004-es árakon

5.6. TERMÉSZETVÉDELEM

5.6.1. A környezetvédelmi alapelvek

Az alábbiakban megpróbáljuk összefoglalni és röviden szemléltetni a legfontosabbnak tekinthető környezetvédelmi alapelveket.

A környezetvédelmi elveknek két kiemelt jelentőségük van. Egyrészt, a törvényben fogalmazott elvek háttérrel nyújtanak a további jogalkotásban. Másik szerepük az, hogy eligazítást adnak a jogalkotási termékek gyakorlati alkalmazásához, a jogalkotói szándék értelmezéséhez.

Az alábbi elvek a mai környezeti jog elemeinek tekinthetők:

- 1 A **megelőzés elve**, az **elővigyázatosság elvével** kiegészülve: a törvény az elővigyázatosság, a megelőzés és helyreállítás elvét teszi a környezet védelmének alapelveinek élére. Ezek az elvek magukba foglalják a környezetterhelés mértékének csökkentését, a szennyezés megelőzését és a környezetkárosítás kizárását. Emellett a törvény elvárja a környezethasználótól, hogy a használat során a leghatékonyabb megoldást alkalmazza, tehát minden lehetséges eszközzel azon legyen, hogy a környezetre háruló veszélyek vagy károk csökkenjenek. A helyreállítás kötelezettsége a környezetet veszélyeztető vagy károsító tevékenység befejezésére, az okozott környezetkárosítás megszüntetésére vagy a károsodott környezet helyreállítására terjed ki.
- 2 A **tervezés** elve megköveteli a hosszú távú környezeti stratégia, környezetpolitika kidolgozását, amelyet elsősorban középtávú tervekben kell részletezni. A tervezés nemzetgazdasági szinten, magára a környezetvédelmi tevékenységre, az önkormányzatok munkájára egyaránt vonatkozik.
- 3 Az **integrált, szennyezés elleni fellépés** elsősorban a környezetvédelmi követelmények és a más társadalmi-gazdasági folyamatok közötti összhang megteremtését igényli. Az elv második jelentése szerint az egyes környezeti elemek – föld, víz, levegő, stb. – szabályozását és védelmét egységesen kell kezelni, a jogi eszközöket és eljárásokat azokra egységesen kell kialakítani.
- 4 Az **állam felelősége** alapelveként is megjelenik, elvárva az államtól a megfelelő jogi és intézmény feltételrendszer kialakítását.
- 5 Az **együttműködés (partnerség) elve** feltételezi a döntéshozatal és közvetlen fellépés közönségét, a konszenzus fontosságát. Az elv megfelelő értelmezése szerint a környezetet szennyező felet is be kell vonni a megfelelő döntéshozatalba, amelynek másik két partnere a társadalom és a közigazgatás. Ugyancsak megjelenik az együttműködés regionális és határokon túllépő nemzetközi vonatkozása is, annak felismeréseként, hogy a környezetet érő hatások elleni fellépés a legritkább esetben valósítható meg szigorúan meghatározott közigazgatási határok között.
- 6 A **társadalmi részvétel** megkívánja a társadalom tájékoztatáson alapuló bevonását a döntéshozatalba és a döntések végrehajtásánál ellenőrzésébe, közvetlenül vagy adott esetben egyes környezetvédő szervezetek keresztül is.

- 7 A felelősség vagy szennyező fizet elve alapján a lehetséges eszközöket minél komplexebb módon kell alkalmazni, annak érdekében, hogy a környezet terhelőjének, szennyezőjének legteljesebb mértékű helytállása megvalósuljon.

5.6.2. Erdőgazdálkodási problémák és a Pro Silva módszer

A tizenöt éve minden tavasszal megrendezett 56 kilométeres Mátrabérc teljesítménytúra a hegység S alakú gerincének vonalát követi Siroktól Szurdokpüspökiig. A túra fő vonzereje, hogy az ország legszebb összefüggő erdőségében lehet gyalogolni. Ezért is kiábrándító, hogy az első ellenőrző pontnál a többhektáros lejtőn fák helyett csak csonkok huzatos pusztaságát találjuk. Laikus szemmel: szanálták az erdőt. A Kékes után, a Galya-tetői kaptató előtt több leborotvált hegyoldal éktelenkedik. Olyan érzésünk támad, mintha nem is társadalmi tulajdonú erdőben, hanem egy faipari tröszt ültetvényén kutyaolnánk, habár közelebb érve mindig kiderül, hogy a vágások helyén új nemzedék sarjad. "Ezekből, fajtól függően, úgy 70-100 év múlva lesz újra lombos erdő" - mondja a soproni erdőmérnök-hallgató.

Végvágás

Magyarországon Mária Terézia uralkodása alatt kezdődött a tudatos erdőgazdálkodás, azóta minden kivágott fa helyére újat ültetnek. Egy ideig Európa-szerte a mai szemmel brutálisnak tetsző tarvágás ment, vagyis a fűrészelés után a tuskókat is kikapták, a talajt pedig gondosan simára gyalulták. Bár - főleg a sík- és dombvidéki erdőgazdaságoknál - még ma is előfordul ez, a magyar erdészetek zöme fokozatosan áttért az úgynevezett *felújító vágásos* módszerre. Ekkor először csak kisebb-nagyobb foltokban bontják meg az erdőt, kivesznek némi fát, hogy több fény jusson a talajra és a fiatal növényeknek. Aztán pár év múlva már több hektáron szedik le a vágásérett idősebb állományt, de elvileg ekkor már nem holdbéli tájba ütközünk. Mivel azonban a *végvágásra* viszonylag hamar sor kerül, a korábbi masszív erdő helyén rendszerint csak aljnövényzetnek tetsző újszülött fákat találunk.

"Egy pár hektáros végvágás egyáltalán nem valami borzasztó katasztrófa az erdő életében" - állítja Karnis Gábor, az Ipoly Erdő Rt. főmérnöke, hozzátéve, hogy azért ők sem repesnek, amikor egy 120 éves bükkös leszedésének kell nekigyürkőzni. A zöldek és a hivatásos természetvédők azonban nincsenek túl jó véleménnyel a mai fakitermelési gyakorlatról. "Ahol egyszerre több hektáron döntik ki a fákat, ott vége egy életközösségnek, menekülnek az állatok, felborul a mikroklíma, a talajtakarót erózió fenyegeti" - sorolja kifogásait Sódor Márton, a Természetvédelmi Hivatal illetékes osztályvezetője. Gulyás Levente erdőmérnök, a WWF Magyarország természetvédelmi igazgatóhelyettese szerint ez a módszer aláássa az adott terület biológiai sokféleségét, és ökológiai értelemben természetesnek aligha nevezhető erdőket hagy örökölni. "Egy egészséges erdőben fák számtalan korosztálya él együtt, ahol minden generációnak megvan a sajátos szerepe, például más és más növény, állat számára nyújt élőhelyet. Az újraterelített területen azonban zömmel egykorú fákat találunk, ráadásul a serdületlen állomány jó darabig tökéletlenül látja el környezet- és természetvédelmi szerepét" - mondja a WWF munkatársa. "Miközben az ország erdősültsége a világháború óta öröndetes módon 12 százalékról 19-re emelkedett, és a fával borított terület évről évre 10 ezer hektárral gyarapodik, a fenti gazdálkodási gyakorlatnak köszönhetően lassan alig marad ökológiai értelemben természetesnek mondható erdők" - összegezte a zöldek aggodalmait Jávor Benedek biológus, egyetemi tanár, a Védegyelet tagja.

Amíg az erdő nagy, sötét faskamraként élt a társadalom képzeletében, és csak az ipar igényei számítottak, ez a probléma fel sem merült. A XX. században a növekvő környezettudatosság és az életminőséggel szembeni fokozott elvárások miatt a lakosság a faanyag mellett egyre többre tartotta az erdő immateriális - környezet- és természetvédelmi, közjóléti és szociális - szerepét, így az is érdekelt kezdte, hogy mennyire lehet megőrizni az erdő természetességét. A társadalmi elvárások sokat változtak és változnak ma is, és nyilván mást várnak a növénytakarótól Svájcban és mást Brazíliában,

mint ahogy az erdők kezelője és a lakosság elképzelései egy országon belül sem fedik feltétlenül egymást.

Gazdálkodnál okosabban!

"Az erdők gazdasági jelentősége még jó ideig domináns marad" - tette világossá a magyar állam álláspontját Holdampf Gyula, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti Hivatalának elnökhelyettese, aki rámutatott, hogy az Európai Unió erdészeti stratégiája és a tavaly társadalmi vitára bocsátott Nemzeti Erdőstratégia is ugyanezt a prioritást tartja.

"A magyar társadalom ma már elsősorban nem azt várja az erdőtől, hogy fát adjon, hanem azt, hogy létezzen. Nem tehetünk úgy, mintha ezt nem hallanánk meg" - vallja ezzel szemben Sódor Márton, aki elismeri, hogy az erdő vagyontárgy is egyben, de a fakitermelés szerinte akkor sem lehet fontosabb a lakossági és természetvédelmi elvárásoknál.

Egyelőre azonban a hazai erdők 60 százalékát kezelő állam - bár a törvényi szabályozáson keresztül óvja az erdőket - olyan eredményorientált gazdasági környezetet tart életben, ahol az erdészetek fő dolga a fakitermelés. A tulajdonos ÁPV Rt. az erdőgazdaságokat részvénytársaságként működteti, és évről évre profitot vár a menedzsmenttől. "A piaci alapú működést az ország teherbíró képessége teszi szükségessé" - magyarázta az Erdészeti Hivatal elnökhelyettese, aki ugyanakkor elismeri, hogy a fán megtermelt nyereség nemzetgazdasági léptékkal mérve csekély. "Az állami vagyonkezelő portfóliójába tartozó tizenkilenc erdészet, amely az ország ökológiailag legértékesebb területeit felügyeli, 2001-ben 1,8 milliárdos, 2002-ben pedig 1 milliárd forint alatti üzleti eredményt ért el. Természetesen örülnénk neki, ha az erdőgazdálkodás mellett több pénzt és figyelmet fordíthatnánk az erdők környezetvédelmi és rekreációs szerepének fenntartására" - mondta a Narancsnak⁶ dr. Széles Attila, a Vértesi Erdő Rt. vezérigazgatója, a hangsúlyeltolódás gyors bekövetkezését azonban a legtöbb erdészetnél épp gazdasági kihatásai miatt ítélik valószínűtlenné. A Soproni Egyetem erdőmérnöki karának munkatársai azonban úgy számolnak, hogy évi 1,5-2 milliárd forintból valamennyi magyarországi erdőt ki lehetne vonni a profitorientált gazdálkodás kényszere alól. (Csak összehasonlításképp: a magyar Forma-1-es futam megrendezését 3 milliárd forinttal támogatja az állam egy évben.) Ez különösebb véráldozattal sem járna, hiszen az erdő termékein nálunk korántsem nyugszik olyan hatalmas gazdasági felépítmény, mint például Finnországban, az erdőgazdálkodás éves forgalma pedig a GDP-nek legfeljebb 0,5-0,7 százalékát teszi ki. A változást sürgető hangok szerint az erdészeteket közcélú feladataik ellátásában jó lenne például költségvetési forrásokból segíteni, abban viszont már megoszlanak a vélemények, hogy az erdészeteknek milyen gazdálkodási formát kéne követniük.

Arra azonban senki sem gondol, hogy a fakitermelést le kellene állítani, hiszen a helyettesítő anyagok kitermelése, feldolgozása nagyságrendekkel jobban leterhelné a környezetet. A zöldek szerint nyersanyagigényünket egyre inkább a faültetvényekből kellene kielégítenünk, miközben a természetvédelem és a fakitermelés igényeit a mainál nagyobb összhangba kell hozni. "Léteznek alternatív, természetkímélő fakitermelési módszerek, amelyek alig károsítják az erdőt. Egy 10-15 éves átállási periódusban az erdő valóban inkább vinné a pénzt, de ezt követően ugyanannyi fát lehetne kiszedni, mint most" - állítja Gulyás Levente.

Tuskók az útban

"Minden erdész azt szeretné, ha kíméletesen bánhatna a rá bízott területtel" - vallja Csépanyi Péter, a Pilisi Parkerdő Rt. erdőgazdálkodási osztályvezetője (*lásd Pro Silva című keretes írásunkat*), ám ez a társaságok jó részénél épp a jelenlegi rendszer sajátosságai miatt egyelőre aligha érvényesülhet. Az erdészetek kapnak ugyan pénzt az agrárbüdzséből a kivágott fák pótlására, de arra nem, hogy védjék, fejlesszék az erdőt, hogy új módszereket alkalmazva megpróbálják rekonstruálni természetességét,

⁶ a cikk először a Magyar Narancsban látott napvilágot

vagyis a társadalom egésze számára fontos funkcióik fenntartására senki sem áldoz. Ebben a környezetben pedig lehetetlen olyan gazdálkodást folytatni, ami szinkronban lenne a lakossági és természetvédelmi elvárásokkal.

Az erdészeti finanszírozás és az erdőkezelési gyakorlat esetleges reformjának útjában a költségvetési politika szempontjain kívül egyéb akadályok is állnak. Nem biztos, hogy az erdészetek vezetősége szívesen cserélné fel a gazdasági önállóságot állami bábáskodásra, mint ahogy az erdész társadalomban sem nyernek teret túl könnyen új megoldások a hagyományok rovására. Az erős érdekérvényesítő képességgel bíró vadászati társaságok nyilván nem könnyen mondanának le bevételeik egy részéről csak azért, hogy a túlszaporított nagyvadállomány csökkenjen, és a szarvasok, őzek, muflonok ne okozzanak hatalmas károkat a csemetékben. Enélkül azonban, ha valahol alternatív erdőkezelésre akarnak áttérni - amely nem pár hektárt arat le egyszerre, hanem nagyobb területről egyenként szedi ki a fákat -, egész erdőt kellene kerítéssel védelmezni. A változás ellenérdekeltjei a fafeldolgozók is, és nem siettetik a reformot az erdészetek igazgatótanácsainak, felügyelőbizottságainak politikailag delegált tagjai sem, akik a biztos megélhetést kínáló részvénytársasági formát féltik a változástól.

Linder Bálint cikke

A Pro Silva módszer

A Pilisi Parkerdő Rt. 1999 óta fogadja kísérleti bemutató területén azokat a szakembereket, akik az egyik legelterjedtebb alternatív, természetkímélő erdőgazdálkodási gyakorlatot, a Pro Silva (az erdőért) módszert jönnek tanulmányozni. A Pilisszentkereszthez közeli elkerített erdőrészlet pont úgy fest, ahogy azt a kirándulók és a tájképfestők szeretik: buja, szép és vadregényes. A különböző fajtájú hatalmas fák, fiatal törzsek, csemeték és viruló aljnövényzet mellett a talajból a viharban derékba tört fák gigászi csonkjai merednek az égbe, elhalt fák fekszenek keresztbe a földön. "Ezeket szándékosan hagyjuk a helyükön, mert kimúlásuk után is élőhelyek maradnak a gombáknak, madaraknak, rovaroknak" - mondja Csépanyi Péter, aki egyben a Pro Silva Hungaria közhasznú társadalmi szervezet elnökségi tagja is. A 26 nemzeti tagozatot összefogó európai szervezet azon munkálkodik, hogy minél több olyan erdő létezzen a kontinensen, amely a gazdaságosan kitermelhető faanyag csökkenése nélkül folyamatosan nyújtja az ember és az élővilág többi tagja számára nélkülözhetetlen egyéb szolgáltatásokat.

A Pro Silva módszerrel gazdálkodó erdészek ennek szellemében egy adott erdőben nem több hektáron vágunk egyszerre, hanem minden évben sok ponton egy-egy vágásra érett fát szednek ki, amelyet aztán nem traktorral, hanem állati erővel cipelnek az erdő szélére. "Minden egyes fatörzzsel egyedileg foglalkozunk, vágás előtt értékkeljük a korát, minőségét, alakját és a környezetében betöltött szerepét. A legoptimálisabb időpontban szedjük ki a törzseket, így csak kiváló minőségű fákat nyerünk, ezért szerintünk a módszer hosszú távon üzletileg is versenyképes. Négy éve sikerül teljesíteni az üzemetervet" - érvel módszerük mellett Csépanyi, aki hozzáteszi, hogy ez a rövid időszak persze aligha győzi meg a szkeptikusokat. A Pilisi Parkerdőben alapvetően azt szeretnék, hogy aki tíz év múlva erre jár, nagyjából ugyanezt az erdőt találja itt. Most az átállási periódusban az a cél, hogy a homogén korú állományból több koresoport jöjjön létre, hogy később az erdő minden szegletében találjanak a fiatalok mellett idősebb, vágható fákat is. A helyi erdészek emellett arra törekednek, hogy minél több fajta verjen gyökeret az erdőben. A monokultúrákban ugyanis gyorsabban terjednek a károkozók, és egy természeti haváriának valószínűleg több fa esik áldozatul, ami gazdasági szempontból sem mellékes. Egy elegyes erdő tulajdonosa ráadásul nem sínyle meg a fapiac gyakran változó divathullámain sem. "Ez a gazdálkodási forma bonyolultabb, több elszántságot, szakmai tervezést, időt visz el" - ismeri el a parkerdő szakembere, aki éppen ezért tartja különösen biztatónak, hogy példájukat követve máris több állami tulajdonú rt.-ben és magáncégnél kísérleteznek a Pro Silva eljárással vagy egyéb alternatív módszerekkel.

forrás: www.index.hu

5.7. SZÓSZEDET

agglomeráció

A népesség és a termelőerők koncentrációja eredményeként létrejött településegységes, amelyben a központi szerepet betöltő várost és a környező településeket szerteágazó gazdasági kapcsolatok kötik össze.

allúvium

A folyók által lerakott finom törmelékes kőzetanyag. Az így kialakuló alluviális síkságok alacsonyan fekvő tökéletes síkságok, melyek kiváló termőképességükkel fogva kitűnő hozamokat produkáló mezőgazdasági területek.

alternatív energiaforrás

A meg nem újítható (szén, kőolaj, földgáz, atomenergia) energiaforrásokkal szemben alternatív, a természetes eredetű, megújuló energiaforrás.

areális erózió

A lefolyó csapadékvíz felületileg ható letaroló munkája, mely az egész felszínt pusztítja. A mérsékelt övben heves záporok alkalmával jelenik meg, nagymértékű talajpusztulást okozva, az erre érzékeny területeken. (Az érzékenység függ a talaj- illetve kőzetminőségtől, a lejtőszögtől és a növényborítottságtól.)

ariditási index

Vagy szárazsági index: az aszályt okozó száraz időszak, illetve helyzet számszerűsítésére használt mutató. Amennyiben értéke 1,00 fölött van a terület száraz (aridus) és vízhiányos, tehát a mezőgazdasági műveléshez öntözővíz biztosítása szükséges. (Minél magasabb ez az érték, annál inkább vízhiányos a terület.)

biodiverzitás

Vagy biológiai sokféleség: az élővilág változatossága, amely magában foglalja az élő szervezetek genetikai (fajon belüli), valamint egy adott életközösségen belüli sokféleséget (fajok száma) és maguknak a természeti rendszerek, társulások sokféleségét.

deráziós völgy

A felületi rétegerózió, és a lejtőn lejátszódó egyéb tömegmozgásos folyamatok eredményeként létrejött kis esésű száraz völgy. Hossza néhány száz métertől néhány km-ig terjedhet.

egyedi szennyvízkezelési kislétesítmények

Kis laksűrűségű, közcsatornával nem rendelkező területeken, a legfeljebb négy háztartásban keletkező szennyvizeknek a talajban történő ártalommentes elszikkasztását (vagy felszíni vizekben történő ártalommentes elhelyezését) lehetővé tevő, egyszerű kisműtárgyak sorozatából álló építmények. Korszerűnek akkor tekinthető, ha műszaki irányelvek szerint méretezték, hatáságilag engedélyezett és ellenőrzött módon épült illetve üzemel.

életközösség

Vagy társulás, az élővilág egy meghatározott élőhelyen található olyan szerveződése, amelyben a különböző élő szervezetek állományai meghatározott kapcsolat-rendszerben élnek együtt. (Életközösség például egy gyepek egy erdő vagy egy tó egymással kapcsolatban álló élőlények együttese.)

elmaradott térség

Ahol a gazdaság értéktermelő képessége, infrastrukturális fejlettsége és társadalmi mutatói jelentősen kedvezőtlenebbek az országos átlagnál.

élőhely

Az a meghatározható térbeli egység, ahol adott élő szervezet és állománya (populáció) vagy élőlények életközössége a természeti rendszerben előfordul és a kialakulásához, fennmaradásához, szaporodásához, tenyésztéséhez szükséges környezeti feltételek adottak.

emisszió

Vagy kibocsátás: általában környezethasználatból - vagy más tevékenységből - származó szennyezőanyag kibocsátás, sugárzás, zaj, rezgés, szag...

endemizmus

Vagy bennszülött faj: Az adott területen kialakult faj, mely jelenleg is megtalálható a területen.

eutrofizáció, eutrofizálódás

A vizek növényi tápanyagdúsulása által kiváltott biológiai reakció, a felszíni vizekben a vízinövények elszaporodása (algásodás, hínárosodás), azaz a víz trofitásfokának növekedése, ami természetes és mesterséges hatásra is bekövetkezhet.

fenntartható fejlődés

Olyan társadalmi-gazdasági viszonyok és tevékenységek rendszere, amely a természeti értékeket megőrzi a jelen és a jövő nemzedékei számára, a természeti erőforrásokat takarékosan és célszerűen használja, ökológiai szempontból hosszú távon biztosítja az életminőség javítását és a sokféleség megőrzését.

fenntartható használat (hasznosítás)

A természeti értékek olyan módon és ütemben történő használata, amely nem haladja meg megújuló képességüket, nem vezet a természeti értékek és a biológiai sokféleség csökkenéséhez, ezzel fenntartva a jelen és jövő generációk életlehetőségeit.

geotermikus energia

Szűkebb értelemben, a felszínalatti víz hőtartalmában rejlő energia, mivel jelenleg gazdaságosan csak a hévíz közvetítésével hasznosítható a Föld belsejében keletkező hő. A hasznosítás módját elsősorban a felszínre érkező hévíz hőmérséklete határozza meg. 100 °C felett még elektromos áramtermelésre is alkalmas, ez alatt (s ez a leggyakoribb) hőcserélőn keresztül közvetlen fűtésre használják. A ~ legjobban lépcsős hőkihasználással hasznosítható, mely szerint a víz hűlésével más és más célra használják fel azt.

gyógyvíz

Olyan magas ásványi tartalmú termálvíz, amelynek bizonyítottan gyógyhatása van és gyógyászati felhasználásának engedélyezése külön jogszabályok szerint megtörtént.

immisszió

A kibocsátással a környezetbe került légszennyező gázok és aeroszol részecskék koncentrációja, tehát a légszennyezés mértéke. Mérését levegőminőségmérő-állomások és az ezekhez kapcsolódó laborok végzik. Értékelése az érvényes levegőminőségvédelmi határértékek figyelembevételével történik.

incidencia

Az új fellépő esetek (megbetegedések, kóros elváltozások) gyakoriságát jelenti egy meghatározott időtartam alatt az adott eseménytől mentes populációban.

$$\text{incidencia} = \frac{\text{az új esetek száma az adott időtartamban}}{\text{az érintett populáció ugyanabban az időtartamban}} \times k$$

környezetkárosodás

A környezetnek vagy valamely elemének olyan mértékű változása, szennyezettsége, illetve valamely eleme igénybevételének olyan mértéke, amelynek eredményeképpen annak természetes vagy korábbi állapota (minősége) csak beavatkozással, vagy egyáltalán nem állítható helyre, illetőleg, amely az élővilágot kedvezőtlenül érinti.

környezetszennyezés

A környezet valamely elemének a kibocsátási határértéket meghaladó terhelése.

környezetterhelés

Valamely környezetre káros anyag vagy energia környezetbe bocsátása.

megújuló energiaforrás

Nem kimerülő, állandónak tekinthető energiaforrások. Ilyen a napenergia, a szélenergia, a geotermikus energia (ami a földkéreg hőárama), a vízenergia (gravitációs munkavégző képessége, és az árapály) valamint a biomassa (tüzeléssel kinyerhető) energiája.

napelem

A napsugárzás energiáját hasznosító eszköz amely a fény- illetve hőenergiát közvetlenül villamos árammá alakítja. A napelem villamos generátorként működik, a külső áramkörön villamos áramot hajt át.

napkollektor

A napenergia aktív hőhasznosításának eszköze. A szelektív bevonattal ellátott sík (üveg) felületén elnyelődő sugárési energia folyékony vagy légnemű munkaközeg felmelegítésére fordítódik. A munkaközeg áramlását a sík felülete mentén egy nyomáskülönbséget indukáló eszköz tartja fenn. A felhevült munkaközeg egy hőcserélőben adja át a felmelegíteni kívánt közegnek (általában víz) a hőjét.

ökoszisztéma

Rendszerként értelmezett ökológiai objektum. Élő egységi (növények, állatok mikroorganizmusok populációi) között lévő kapcsolat révén önszabályozott működést

valósítanak meg. A rendszerjellemző állapotait külső tényezők (fény, hő, víz, tápanyagok) is befolyásolják.

reliktum

Vagy maradványfaj: egy földtörténeti kor élővilágából az egyedi környezeti viszonyok mellett (pl: speciális mikroklima) fennmaradt ősi faj, melynek jelenlegi előfordulási optimuma nagy távolságra (több száz km) esik az adott lelőhelytől.

természeti (ökológiai) rendszer

Az élő szervezetek, életközösségek, valamint ezek élettelen környezetének dinamikus és természetes egysége.

természeti erőforrás

A társadalmi szükségletek kielégítésére felhasználható környezeti elemek - a mesterséges környezet kivételével - vagy azok egyes összetevői.

természeti érték

A természeti erőforrás az élővilág és a fennmaradáshoz szükséges élettelen környezetre, valamint más természeti erőforrásnak nem minősülő környezeti elem, beleértve a védett természeti értéket is.

természeti terület

Valamennyi olyan földterület, amelyet elsősorban természet-közel állapotok jellemeznek.

természetkímélő megoldás

Olyan, a fenntartható használat részét képező eljárás, módszer, gazdálkodási mód, technológia vagy más, a természettel kapcsolatos magatartás, amely olyan mértékben befolyásolja a természeti értékeket, területeket, biológiai sokféleséget, hogy természetes vagy természetközeli állapotuk fennmaradjon.

természetközeli állapot

Olyan élőhely, táj és életközösség, amelynek kialakulására az emberi tevékenység csekély mértékben hatott, a benne lejátszódó folyamatokat többségükben a természetes önszabályozás jellemzi.

termőföld

Az a földrészlet, amelyet a település területén az ingatlan nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, gyepterület és erdőművelési ágban vagy halastóként tartanak nyilván.

termőföldvédelem

A termőföld mennyiségének és minőségének védelme.

területfejlesztés

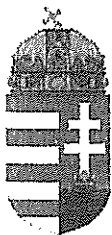
Az országra, valamint térségeire (régió, megye, kistérség) kiterjedő társadalmi, gazdasági és környezeti területi folyamatok figyelése, értékelése. A szükséges tervszerű beavatkozási irányok kijelölése, a rövid-, közép- és hosszú távú átfogó fejlesztési célok, koncepciók, intézkedések meghatározása, összehangolása és megvalósítása a fejlesztési programok keretében, és érvényesítése az egyéb ágazati döntésekben.

5.8. KÉPEK JEGYZÉKE

- 1.kép: Annavölgy bányászatára utaló emlékmű
- 2.kép: Annavölgy közlekedési kapcsolatai www.terkepcentrum.hu
- 3.kép: Rückschuss Antalt a szénlelőhelyre vezeti egy öreg kanász
- 4.kép: Régi szolgáltatóépület a településen „a népbolt“
- 5.kép: Utasváró a központi részen
- 6.kép: Talajfeltöltéssel védik a veszélyeztetett területet
- 7.kép: A közepes állapotú nyílt csapadékvíz elvezetők
- 8.kép: A 2002-ben rekultivált meddőhányó
- 9.kép: A táró bejárata
- 10.kép: A kaolinbánya volt mozdonya
- 11.kép: A kaolin üzem
- 12.kép: A volt bányaépület ma elhanyagolt
- 13.kép: A volt vasútállomás ma iparterület
- 14.kép: A kaolinüzem vizes technológiájú
- 15.kép: Közüzemi csatorna építése
- 16.kép: Az egyik illegális lerakó Annavölgyön
- 17.kép: Társadalmi munkával folyamatosan gondozzák a települést
- 18.kép: Társadalmi munkával folyamatosan gondozzák a települést
- 19.kép: A központi terület rendezvények megtartására is alkalmas
- 20.kép: A központi terület rendezvények megtartására is alkalmas
- 21.kép: A tárókijáratot már visszahódítja a növényzet
- 22.kép: A település legmarkánsabb házsora (jól látható a fiatalítandó fasor)
- 23.kép: A település legmarkánsabb házsora (jól látható a fiatalítandó fasor)
- 24.kép: A tipikus, rendezett utcakép
25. kép: A XIX. században a fővárosba szállították az itt termelt szenet

6. JÓVÁHAGYÁS

6.1. A KÖRNYEZETVÉDELMI HATÓSÁG JÓVÁHAGYÓ NYILATKOZATA

**ÉSZAK-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI,
TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG**

9021 Győr, Árpád u. 28-32.

Levélcím : 9002 Győr, Pf. 471.

Telefon: Központi: 96/524-000, Ügyfélszolgálat: 96/524-001 Fax: 96/524-024

Ügyélfogadás az Ügyfélszolgálati Irodán: Hétfő, Kedd, Szerda: 9-15 óráig,

Csütörtök: 9-16 óráig

Beadványában ügyiratszámunkra szíveskedjék hivatkozni!

Iktatószám: 23380/2005

Hiv. szám:

Tárgy: Annavölgy,

Önkormányzat

Előadó: Gottwald E.

Környezetvédelmi Programjának
véleményezése

DHV Magyarország Kft.

Budapest

Váci út 45/B.

1134

Hivatkozott számon a környezetvédelmi hatósághoz intézett megkeresése szerinti, Annavölgy Környezetvédelmi Programja című dokumentációt a talaj, a felszíni és felszín alatti vizek védelme, a légszennyező-anyag kibocsátás, a zaj- és rezgésvédelem, természet- és tájvédelem, valamint a hulladék gyűjtésének és elbánásának szempontjaiból felülvizsgálva -a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48.§.(2) bekezdése szerinti véleményezési jogunkkal élve – **az alábbi megállapításokat tesszük:**

Hulladékgazdálkodási szempontból a célkitűzésekkel egyetértünk, a programot az alábbi kiegészítésekkel elfogadjuk:

- A szennyvízcsatorna hálózaton el nem vezetett települési folyékony hulladékokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeit a 213/2001.(XI.14.) Korm.rend. szabályozza. A folyékony hulladék elszállítását végző gazdálkodó szervezet(ek) megnevezését javasoljuk a tervezetben rögzíteni.

- Az állati hulladékok a mód. 16/2001.(VII.18.) KöM rendelet értelmében 2005 január 1-től nem számítanak veszélyes hulladéknak. Szállításukra, illetve kezelésükre vonatkozóan a 71/2003.(VI.27.) FVM rendeletben foglaltakat kell betartani.

Vízvédelmi és Vízgazdálkodási szempontból Annavölgy, község Települési Környezetvédelmi Program tervezetét áttanulmányoztuk, az abban foglaltakkal egyetértünk. Javasoljuk a tervezet elfogadását az alábbi kiegészítésekkel, javításokkal:

Az alábbi jogszabályi hivatkozásokat, megjegyzéseket kérjük a program szennyvizekkel foglalkozó pontjába beilleszteni:

Annayölgy község közigazgatási területe a 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolása szerint a fokozottan érzékeny kategóriába tartozik.

Annayölgy község a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 49/2001. (IV.3.) Kormány rendelet alapján nitrát érzékeny területen fekszik, ebből kifolyólag mezőgazdasági tevékenység végzésénél a jogszabály előírásai az irányadók.

A felszíni vizekbe csak a 28/2004.(XII.25.) KvVM rendelet szerinti 4. általánosan védett vízminőség-védelmi területi kategóriának megfelelő minőségű csapadékvíz és szennyvíz vezethető.

A lakóterületek szennyvizeit közcsatornába kell vezetni 28/2004 (XII.25.) KvVM rendelet határértékeinek betartásával.

A tervezettek megvalósítása során figyelembe kell venni, hogy a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. 28.§-a és a tv. értelmező rendelkezései tartalmazzák a vízjogi engedély köteles tevékenységeket, e tevékenységek engedélyezési eljárása során hatóságunk engedélyezőként, egyéb esetekben szakhatóságként működik közre.

Levegőtisztaság-védelmi szempontból a település környezetvédelmi programját megfelelőnek tartjuk. A település területén a levegő minőségét főleg a közlekedés növekedése (a 81-es számú főút forgalma azonban egyáltalán nem befolyásolja a település levegőszennyezettségét), a mezőgazdasági tevékenység, a lakossági és intézményi fűtés befolyásolja. Ezekhez kapcsolódóan, a levegő minőségének javítása érdekében a teherforgalom korlátozásával, fűtése korszerűsítéssel, burkolt utak arányának növelésével, mezővédő erdősávok kialakításával egyetértünk.

Táj- és természetvédelmi szempontból az alábbi véleményt adjuk:

A 2.9.2.5. fejezet bevezetőjében szereplő megállapításokat (keretes rész) már nem csak rendelet-tervezet támasztja alá, hanem a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet tartalmazza a Natura 2000 területekre vonatkozó szabályozást. 2005. január 1-je óta a természetvédelmi hatósági feladatokat (így a Natura 2000 területekre vonatkozóan is) a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek látják el, a nemzeti park igazgatóságok hatósági jogköre megszűnt! A fentiek értelmében kérjük a fejezet javítását.

A 4.7.1. program operatív lépései közé tartozik a település egyedi tájértékeinek felmérése, javasoljuk nevesíteni ezen fejezetben!

Az 5.1.5. Mellékletben részletezett jogszabályi hivatkozásokhoz felhívjuk figyelmüket a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. közelmúltban végrehajtott több módosítására,

mely a helyi jelentőségű védett természeti területek vonatkozásában az ott hatósági feladatot ellátó jegyző feladatait is érinti (2005. évi LXXXIII. tv., 2005. évi CXXXI. tv.).

Az 5.2. „A település áttekintő környezeti térképe” c. térkép nem tartalmazza a Natura 2000 hálózatba tartozó területeket. Kérjük, hogy a 2.9.2.5. fejezet szerinti kijelölést ezen a térképen is tüntessék fel!

Táj- és természetvédelmi szempontból a programot csak a fenti kiegészítések után javasoljuk elfogadásra.

A településre vonatkozóan zajtérkép készítését jogszabály jelenleg nem írja elő, így annak készítését nem javasoljuk. Egyebekben **zajvédelmi** szempontból a program elfogadását javasoljuk.

Kérjük a fentiek szíves figyelembevételét a program véglegesítésénél.

A tervet elfogadását a fenti kiegészítésekkel javasoljuk.

Győr, 2005. december 29.

Varga Tibor
osztályvezető

Fentiekről értesül:

Polgármesteri Hivatal (2529 Községház köz 2.)

6.2. A KÖZSÉG KÉPVISELŐTESTÜLETÉNEK JÓVÁHAGYÓ NYILATKOZATA